

TA DOKUMENT PREDSTAVLJA **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZGOLJ ZA INTERNO RABO, ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJE. NJEGOVE VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

NOVEMBER 2017

povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, priporočila in mnenja, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 11. december 2017

Končna redakcija: 11. december 2017

Pripravila: Ilinka Todorovski

Poudarki v odzivih in odgovorih ter priporočila za november 2017

Med velikim številom novembrskih odzivov je varuhinja obširneje obravnavala pritožbe glede poročanja MMC in Informativnega programa TV Slovenija o nastopu štajerskih upokojencev na koncertu Riblje Čorbe in pogovora novinarja Jožeta Možine s prvakom opozicije Janezom Janšo v oddaji Intervju. V obeh zadevah je podala mnenje in priporočilo.

V ospredju sta bili tudi vprašanji, ali se sme voditelj Odmevov v neki tematiki opredeliti ter kako uporabljati posnetek, na katerem haaški obsojenec spi je strup.

Veliko je bilo odzivov na Prvi program Radia Slovenija – tako na govorne vsebine kot glasbeni izbor.

Več kot običajno je bilo pohval ustvarjalcem nadpovprečnih in izstopajočih RTV-vsebin.

V poročilu je objavljen tudi varuhinjin referat o RTV Slovenija kot stebru jezikovne kulture, s katerim je sodelovala na javnem posvetu o novem nacionalnem programu za jezikovno politiko.

Metodološka pojasnila: Od 1. januarja 2017 se pri vodenju dnevnika odzivov upošteva dejanska organizacija RTV Slovenija (programsko-produkcijske enote, organizacijske enote, uredniško-produkcijske enote, vodstvo, programski svet itd.). V poročilu se gledalce, poslušalce, bralce in druge uporabnike RTV podpisuje z začetnicami, razen v primerih uradnih dopisov. V statistiko odzivov se všttevajo vsi pisni ali ustni odzivi, zabeleženi v delovodniku, medtem ko je v mesečnem poročilu objavljen izbor.

KAZALO

TELEVIZIJA SLOVENIJA	5
I. INFORMATIVNI PROGRAM	5
Premalo pomembnih vsebin v soočenju Pahor - Šarec	5
Molk o nuncijevem poročilu papežu	5
Spremljanje predvolilne kampanije	6
Protest VSO zaradi prezrtega dogodka v Poljčah	6
Je Mercator res uničen?	7
Poročanje iz londonske sodne dvorane	8
Na Koroškem se potrudijo, na ekranu pa	9
Koliko neuresničenih odločb ustavnega sodišča?	9
Tedniški prispevek o Ahmadu Šamiju	10
Politik, to sem jaz – zakaj ne povabite poslanca?	11
Zakaj poročate o filmu V imenu resnice?	11
Zakaj ste v studio povabili K. Charamso?	11
Prvak SDS v oddaji Intervju	12
Vprašanje o levem aktivizmu	13
Se voditeljica Odmevov sme opredeliti?	13
Nedemokratičnost v oddaji Studio City?	15
MMC/Čorba	15
Polemika o gostovanju dr. Verčiča v oddaji NaGlas	16
O posnetkih s Haaga (Praljak spije strup)	16
Pohvale ustvarjalcem informativnih oddaj	18
Intervju brez kritične distance?, drugič	18
Nastop Tanje Gobec, drugič	19
Tarča o Zvonovih, tretjič	19
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	19
Mar kraški ovčar ni avtohtona pasma?	19
Zakaj ni bilo ponovitve Ozar?	20
Obzorja duha: Kdo so najbolj ubogi med nami?	20
Veliko pohval za dokumentarec 2Cellos 2Obrza	21
Spomini: gradivo za dober dokumentarec!	21
O pričevalcih Albini in Branku Kalc	21
Preskromno o Vranovem letu, drugič	22
Se obeta nadaljevanje avstralske sage?	23
Pohvale novinarkam iz Kulturno-umetniškega programa	23
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	23
Kakšna naj bo Ema 2018?	23

Dva odziva na kviz Vem!	24
Ambienti – zakrito oglasno sporočilo?	25
IV. ŠPORTNI PROGRAM	25
Je komentator pristranski?	25
V. PROGRAM PLUS	26
Dobro jutro: nekaj novembrskih vprašanj in pritožb.....	26
Od blizu z (motečo) Vesno Milek.....	28
VI. REGIONALNI PROGRAM – TV MARIBOR	28
Brezplačna reklama v kmetijski oddaji?	28
VII. SPLOŠNO.....	30
Glasba glasnejša od govora	30
RADIO SLOVENIJA	30
I. RADIO PRVI	30
Enaka obravnava predsedniških kandidatov?	30
Poslušalec nezadovoljen s poročanjem o volilnih izidih	31
Kaj je primerna glasba za volilni dan?	32
Iskrena hvala za Lolino glasbo!!!	32
(Pre)kratka duhovna misel na dan vseh svetih.....	32
Obrnjen vrstni red: 112/113 - vreme	33
Protest VSO zaradi prezrtega dogodka v Poljčah	34
Pohvala oddaji o starovercih	34
Zakaj ne bi vrteli samo slovenske glasbe?	35
Imamo novo glasbo ... , ki pa pritožnikom ni všeč	35
Podžiganje norega potrošništva?	36
II. PROGRAM ARS	36
RTV in spev komunistični revoluciji 4. 11.	36
MMC.....	37
I. VSEBINA.....	37
MMC/Čorba.....	37
Novica o ruteniju – lažna novica?	37
Kdo so vaši kolumnisti?	38
Pritožbe zaradi izbrisanih komentarjev ali blokade.....	38
Ali kdo bdi nad blogi na rtvslo.si?	38
RTV SLOVENIJA	39
I. JEZIKOVNA KULTURA.....	39
RTV kot steber jezikovne kulture – pravica javnosti?	39
Vam odgovarja ali ustreza?	39
Jezikovni nivo je porazen.....	40
Uporaba termina ustavni pravnik.....	40

Tikanje v oddaji Dobro jutro	41
II. OGLAŠEVANJE	41
Vse več (preveč?) oglasov v oddaji Dobro jutro	41
III. RTV PRISPEVEK	42
Pritožbe, vprašanja in prošnje za pojasnila	42
IV. RTV – SPLOŠNO	42
Spet o tvitanju in zapisih na FB.....	42
Kadrovanje, poslovanje, poravnava	43
V. VARUHINJA.....	43
Čestitka dobitnikom nagrade Čuvaj/Watchdog	43
Javni apel varuhinji	43
Proti uravnoteževanju neuravnotežljivega!	43
VI. VARUHINJI V VEDNOST	44
O specifični komunikaciji pritožnika	44
Poročanje v Kodi slonelo na dejstvih	44
PRILOGE	45
Priloga št. 1 (Pre)kratka duhovna misel na dan vseh svetih	45
Priloga št. 2 Nastop Tanje Gobec, drugič.....	46
Priloga št. 3 Prvak SDS v oddaji Intervju	47
Priloga št. 4 RTV kot steber jezikovne kulture – pravica javnosti?	51
Priloga št. 5 Tarča o Zvonovih, tretjič	53
Priloga št. 6 MMC/Čorba	55
STATISTIKA ODZIVOV	65

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Premalo pomembnih vsebin v soočenju Pahor - Šarec

V vednost je varuhinja prejela pritožbo gledalca **J. R.**, ki je soočenje kandidatov za predsednika države 2. 11. na TV SLO1 označil za »pravo katastrofo«.

»Zakaj? Ker v celi uri soočenja ni bilo besede o:

- problemih v zdravstvu, ljudje zaradi dolgih čakalnih vrst umirajo, ti ki nimajo denarja
- siromaštvu v Sloveniji
- brezposelnosti
- kratenju človekovih pravic
- sodstvu kjer je prava katastrofa
- skromnih plačah in še skromnejših pokojninah
- korupciji
- krajah
- itd, itd

Nobene besede o tem kar zanima nas državljane, da se bomo lahko pravilno odločili.

Nas ne zanima kaj bo v Kataloniji, Hrvaškem ampak kaj bo in kako bomo živeli v Sloveniji.«

Nataša Rijavec Bartha, urednica volilnih oddaj na TV Slovenija:

»Gledalcu se zahvaljujemo za njegovo mnenje, čeprav morda ni gledal drugih naših soočenj – tako smo v soočenju 19.10. zdravstvu, težavam na tem področju, čakalnim dobam in korupciji namenili velik del polemичne razprave. Prav tako sodstvu in pravni državi. Temam, ki jih gospod omenja, namenjamo veliko pozornosti tudi v naših drugih oddajah, kot je na primer tarča, kjer smo nazadnje govorili tudi o revščini, nizkih pokojninah in plačah, smo pa o tem spraševali predstavnike parlamentarnih strank, ki imajo možnost sprejetja konkretnih ukrepov na tem in podobnih področjih. Tudi drugim temam, ki jih gospod omenja, smo že in bomo še namenjali veliko pozornosti v naših programih, saj gre, in tu se strinjamo, za vprašanja, ki so za državljane ključnega pomena. V prvem soočenju dveh kandidatov pa se nam je zdelo nujno, da se pokažejo razlike med njima in da se polemika vzpostavi predvsem med njima in ta cilj je bil dosežen.«

Molk o nuncijevem poročilu papežu

Gledalec **S. V.** je v Informativnem program in na MMC pogrešal novico o obisku apostolskega nuncija dr. Janusza v Vatikanu 3. novembra, ko je papežu Frančišku poročal tudi o verski svobodi in človekovih pravicah v Sloveniji.

»Prosim, da se odločno odreagira na ta nejasen molk in neporočanje o pomembnih dogodkih, ki niso samo slovenskega pomena, ampak tudi širše, mednarodni. Podobno je bilo ob slovenko-hrvaškem srečanju v Stični-zaradi večih dogodkov izjemno pomembno mednarodno sporočilo, ki pa v Dnevniku ni našlo mesta.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Kot ste medtem zagotovo opazili, so programi RTV Slovenija tematiki financiranja zasebnih cerkvenih šol (na kar se je nanašalo nuncijevo sporočilo) posvetili kar nekaj pozornosti. MMC je o tem obsežno poročal 13. novembra (Varuhinja: Veljavna zakonodaja že ima dovolj varovalk, ki ščitijo javno šolstvo), TV Slovenija pa je 10. novembra v Prvem dnevniku objavila prispevek rimskega dopisnika Janka Petrovca z odzivom zunanjega ministra ter 16. novembra v Odmevih pripravila širšo predstavitev tematike, ki so jo dopolnili gostje v studiu.

Urednica uredništva dnevnoinformativnih oddaj Mojca Šetinc Pašek je ob tem poudarila, da so v zvezi s problematiko, o kateri se je nuncij pogovarjal s papežem – to je financiranje zasebnih cerkvenih šol v kontekstu implementacije ustavne odločbe - že prej pripravili več tematskih prispevkov.

Kot varuhinja ne morem presojeti, ali je v nekem programskem pasu ali konkretni oddaji neke tematike preveč ali premalo ali dovolj, kar je naposled stvar avtonomne uredniške presoje. Varuh prav tako ne more biti nadurednik ali rezervni urednik.

Menim pa, da ima RTV Slovenija veliko odgovornost, da v skladu s programskimi standardi in poklicnimi merili podaja najširšo paleto informacij z vseh področij družbenega življenja, v ustreznem razmerju med svetovnimi, domačimi in lokalnimi novicami, s posebnim poudarkom na temah, ki definirajo družbeno prihodnost in razvoj, kamor zagotovo sodijo tako vprašanja šolstva in izobraževanja kot pravne države.«

Spremljanje predvolilne kampanije

Gledalka in poslušalka **A. D.** se je pritožila nad, po njenem mnenju, neenak položaj kandidatov za predsednika države v radijskih in televizijskih programih, saj da se en od kandidatov v programih pojavlja bolj pogosto.

»Zelo malo pa je slišati proti kandidata M.Šarca. Menim, da je v neenakem položaju. Pa ne se izgovarjati, da se on ne pojavlja

toliko. Vaše oddaje so toliko bolj agresivne z predvajanjem pojavnosti B. Pahorja, ki mu je le za osebno afirmacijo, za državo in državljane pa je bore malo storil. Ne glede na to, da se bosta danes soočila tako na radio ob sedemnajstih, kot na TV programu ob dvajsetih, nimate enakega metra za oba. Tudi njega bi rada videla in slišala v medijih in njegove plane.

Kot redna plačnica TV naročnine si dovljujem podati to pripombo.«

Odgovor **Nataše Rijavec Bartha**, vodje volilnega projekta v Informativnem programu Televizije Slovenija:

»Volilna kampanja je sicer končana, vendar bi gledalki rada odgovorila, da je v Pravilih za izrabo programskega časa v času kampanje pred predsedniškimi volitvami, ki so bila javno objavljena, jasno napisano, da pri kandidatih ločujemo njihovo funkcijo od volilne kampanje. Odločitev, kdaj je potrebno poročati o aktivnostih predsednika in kdaj gre za predvolilne aktivnosti, mora vsakič znova sprejeti pristojni urednik, ki se po potrebi posvetuje tudi z vodjo volilnega projekta. Podobna pravila veljajo za vsakršne volitve oz. kampanjo, pri čemer spremljamo tudi pojavljanje posameznih kandidatov v oddajah, ki niso predvolilne.«

Odgovor **Andreja Stoparja**, odgovornega radijskega urednika (na isto vprašanje) objavljamo v poglavju Radio Slovenija – Prvi program.

Protest VSO zaradi prezrtega dogodka v Poljčah

Združenje za vrednote slovenske osamosvojitve – VSO je izrazilo nezadovoljstvo, ker je RTV Slovenija v svojih programih prezrla dogodek, ki je potekal v Poljčah, ob 27. obletnici odločitve o slovenski samostojnosti.

»Kljub našemu prijaznemu, pravočasnemu in ustreznemu vabilu na srečanje (poslanemu vsem najpomembnejšim ljudem Javnega zavoda RTV Slovenija!), ki se je letos dogodilo v Poljčah 10. novembra 2017 in je obeležilo omenjeni zgodovinski dogodek, so najodgovornejši ljudje omenjenega javnega zavoda ponovno izkazali vso svojo možno in predvsem popolno ignoranco, s tem, ko so, seveda, popolnoma ignorirali malo prej navedeno proslavo v Poljčah, pa tudi s tem, ko se na naše prijazno vabilo niso z ničemer niti odzvali!

Drznemo si oceniti, da je v pričujočem primeru govora o namerni in popolnoma nerazumljivi gesti vodstvenih struktur Javnega zavoda RTV Slovenija, katerih skorajda zlonamerno ravnanje si preprosto ne znamo in ne zmoremo racionalno razložiti.

Dejstvo je, da je dobesedni prezir zgoraj navedenih ljudi dosegel svoj cilj - letošnje popolno zamlčanje spomina na dogodek, ki je tako odločilno zaznamoval zgodovino našega naroda. Vsled vsega navedenega vljudno prosimo Vodstvo Javnega zavoda RTV Slovenija za ustrezno, pisno pojasnilo o (namerni?!?) opustitvi poročanja o letošnjem dogodku v Poljčah, in sicer s strani vseh tistih, ki so bili o dogodku v Poljčah pravočasno obveščeni, pa za njegovo objavo v nacionalnem mediju niso storili – nič!«

Jadranka Rebernik, odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija:

»V primeru proslave VSO v Poljčah je prišlo do uredniške odločitve, da se dogodka zaradi več dejavnikov tokrat ne pokrije. Nikakor ne želimo zmanjševati pomena prireditve, še manj samega dogodka, ki mu je bila namenjena, toda glede na manj znane govorce in dejstvo, da obletnica ni okrogla, so se kolegi odločili, da ta dogodek ne pride v dnevni izbor. Naj dodam, da smo ob 25. obletnici o dogodku seveda pripravili prispevek za Odmeve – takrat se ga je, kolikor se spomnim, udeležil tudi predsednik države in člani Demosa. V petek je bil še zadnji dan predvolilne kampanje in predvsem dogajanje z (ne)prodajo NLB-ja v Bruslju in vse to dogajanje smo spremljali za Odmeve.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Odgovoroma dodajam, da kot varuhinja ne morem presojudati, ali je bila nekemu konkretnemu dogodku ali tematiki v nekem programskem pasu posvečene dovolj ali premalo pozornosti, prav tako ne morem ocenjevati avtonomnih uredniških odločitev, ko gre za odbiranje informacij in njihovo uvrščanje v oddaje.

Lahko pa zapišem, da obžalujem, ker se v tem situ včasih izgubijo informacije, ki morda niso najudarnejše in v vsesplošnem središču pozornosti, a so lahko prav tako zanimive in pomembne. Kot nekdanja novinarka in urednica vem in razumem, da je velikokrat težko ujeti pravo ravnovesje med domačimi in tujimi novicami, med političnimi, družbenimi, kulturnimi, športnimi in drugimi vsebinami, saj so oddaje včasih prekratke za obilje dnevne ponudbe. Strinjam se, da ima RTV Slovenija veliko odgovornost, da ohranja spomin na ključne poteze, dogodke in odločitve iz obdobja osamosvajanja države Slovenije. Menim, da je treba vsebinam, ki se navezujejo na povezovalne dogodke iz narodove zgodovine, posvečati posebno pozornost, saj razumevanje in poznavanje lastne preteklosti krepi skupne vrednote in državljansko zavest ter pomaga premagovati razdiralne pojave v družbi. Menim, da je to pomembno poslanstvo javnega medija. Menim tudi, da ga RTV Slovenija v veliki meri uresničuje.«

Predstavniki Združenja z odgovorom niso bili zadovoljni. Menijo, da RTV Slovenija preveč samovoljno odloča o tem, kaj je bilo najusodnejše v času osamosvajanja, ter pričakujejo, da bo vodstvo prenos z dogodka že zdaj vneslo v načrt za leto 2018.

»...gotovo si tudi sami ne predstavljate, spoštovana varuhinja, da bi rojstne dneve obeleževali in dokumentirali zgolj ob okroglih obletnicah?«

Dopis VSO je bil posredovan generalnemu direktorju RTV Slovenija in direktorici TV Slovenija.

Je Mercator res uničen?

Gledalec **R. T.** se je pritožil nad posnetkom v Dnevniku 7. 11., in sicer nad vprašanjem, ki ga je novinarka Nina Kojima postavila Ivici Todoriću, ko se je v Londonu predal policiji.

»Kakšno je to vprašanje, ki ga je zastavila gospodu Todorici: "Zašto ste uničili Mercator?" Ali je Mercator uničen? Prvič slišim. Mi lahko navedete vir kje bi lahko kaj več prebral o uničenem Mercatorju, če že širite "tako vero"!«

Iz pojasnila **Nine Kojima**:

"Zgodbo Mercatorja spremljam že vrsto let, precej podrobno pa sem seznanjena tudi s postopkom nakupa oziroma prodaje. Če zelo zelo na splošno pojasnim; Agrokor je Mercator kupil, da si je s tem povečal lastniško maso, večje je podjetje, več si lahko izposodi ter pridobi več upnikov. Zgodba Agrokorja precej spominja na film, ki si ga je vredno ogledati, zato prilagam link. Film sicer ni nekaj vrhunskega, je pa dovolj zanimiv in v marsičem primerljiv z vsem kar se je dogajalo v Agrokorju in s tem posledično tudi z Mercatorjem. Mercator je bil že v osnovi kupljen zato, da se ga uniči. Za svojim vprašanjem stojim, bilo je na mestu. Osrednje načelo novinarskega poklica je predvsem v tem, da vprašamo in dobimo odgovor. <https://www.youtube.com/watch?v=VBIxg3XiBaw> "

Varuhinja je o zadevi pridobila tudi strokovno mnenje gospodarske novinarke Radia Slovenija, **Maje Derčar**, ki je pojasnila:

"Mercator je z Agrokorjem dobil nestabilnega, močno zadolženega lastnika, ki ga je morala reševati hrvaška država, prisilni upravitelj Agrokorja pa se spopada z bolečo resnico, ki jo kažejo bilance. Pod Todoricem je Mercator izgubil blagovno znamko v Bosni, kar se je izkazalo za napačno potezo. Mercator v lasti Agrokorja tudi ohranja visoke dolgove, odprodal je precej drugih dejavnosti (Modiana, Intersport...). Pred meseci pa je Ante Ramljak začel postopek za priznanje Lex Agrokorja v Sloveniji, ki bi mu omogočil, če se izkaže za potrebno, da sproži insolventnost Mercatorja in nastopa pred slovenskimi sodišči."

Iz odgovora **varuhinje**:

»Sama dodajam načelno mnenje, da je zbiranje podatkov z zastavljanjem vprašanj imanento novinarjevo delo, in da je v primerih, ko gre za vsebine v velikem javnem interesu, vedno bolje, če novinar - ko ima za to priložnost - pristojni osebi zastavi pomembno vprašanje, kot da tega ne stori, četudi je morda konkretno vprašanje zastavljeno manj eksaktno, kot bi lahko bilo. V konkretnem primeru je vprašani podal obsežen odgovor, ki je gledalcem omogočil tudi drugačen vpogled v tematiko in s tem boljšo predstavo o zadevi Agrokor (in posredno Mercator).

Zapisujem tudi, da vašo označbo za novinarke RTV Slovenija razumem kot pavšalno in žaljivo ter povsem neprimerno za spoštljivo komunikacijo.«

Poročanje iz londonske sodne dvorane

Gledalec **N. N.** je izrazil ogorčenje, ker je londonska dopisnica Nina Kojima ob poročanju o prijettu nekdanjega lastnika Agrokorja Ivica Todorica dejala, da ga je v dvorano pripeljal »temnopolti policist«. Pritožnik je menil, da je rasna oznaka nepotrebna.

»Ali bi enako rekla, če bi osumljenega privedel belopolti policist?«

Pojasnilo **Nine Kojima**:

"Britanska družba je zelo barvita, zato je tukaj povsem normalno, da pri opisu človeka, ki ga osebno ne poznamo in, ki ima kot je bilo v primeru policista zgolj številko na rami je pa del zgodbe, imenujemo po njegovem poklicu ter barvi kože. Tako se pri nas lažje ločimo. Britanci nimajo civilnega prava, zato so v sodnih dvoranih nekatere posebnosti; v dvorani se ne sme snemati, uporabljati mobilne telephone... Novinarji britanskih TV postaj, časopisev in radia, zato v svoje opise dogajanja v sodnih dvoranih vključujejo podrobnosti. Barvo obleke, stil obleke, frizuro in bravo las, vedno pa opišejo tudi bravo kože. Podrobni opisi iz dvorane so

pomembni tudi zato, ker nekateri ljudje televizijo zgolj poslušajo, saj so slepi. V svojem poročanju sem se ravnala po praksi britanskih novinarjev, s svojim opisom pa sem želela tudi potrditi verodostojnost, da sem bila resnično na zaslišanju in temnopolti policist je bil moj dokaz. V konkretnem primeru nisem uporabljala nobenih zaničevalnih besed, rasna pripadnost ni razsizem. Tako v slovenščini kot tudi v angleščini obstajajo zaničevalne besede, ki označujejo predstavnike ras, teh besed pa iz mojih ust ne boste slišali. Morda pa bi gledalca pomirilo naslednje dejstvo: poročena sem z Japoncem, moji otroci so pol azijci, zato so namigovanja o tem, da so bili v mojem oglašanju vpleteni vzorci razsizma odvec. “

Na Koroškem se potrudijo, na ekranu pa...

Gledalec **A. H.** je v imenu Mladinskega sveta Ravne protestiral, ker TV Slovenija ni objavila poročila iz dogodka, na katerem je bila prisotna ekipa TV Slovenija.

»Sporočamo vam, da smo razočarani nad uredniško politiko RTV, ki neenakomerno obravnava teritorialni princip poročanja o stanju v državi. Koroška je pogosto zapostavljena v medijih, zlasti pa se na nas spomnite samo ob slabih novicah. Dejstvo pa je, da smo Korošci popolnoma enakopravni pri plačevanju RTV prispevkov in da tukaj ne zaostajamo za nikomur. Zato pričakujemo, da bo javna RTV, ki je dolžna javnost informirati enakomerno po teritorialnem principu v prihodnje, tako po televizijskih kot radijskih kanalih, informirala javnost o dogodkih Mladinske iniciative za 3. razvojno os.«

Iz odgovora urednice Uredništva dopisništev **Aleksandre Saksida**:

»V ponedeljek sta bila dva dnevna dogodka na Koroškem, tiskovna konferenca v tovarni Iverka in dogodek Mladinske iniciative. Dopisnica Gole je sama predlagala, da v ponedeljek objavimo prispevek o lesni tovarni ivernih plošč Otiški Vrh, ki bo po stečaju oživila proizvodnjo. Na Koroškem bo tako na voljo kar 500 novih delovnih mest. Za torek je pripravila prispevek o 3. razvojni osi, a je izpadel zaradi več dnevnih dogodkov. Tako da smo ga objavili v sredo.

Sicer pa sem tudi sama naročila več prispevkov na temo 3. Razvojna os, ki jo res pogosto spremljamo. Gospoda Verhovnika sem tudi na to temo vabila že v Odmeve in tudi v oddajo Po Sloveniji. Očitki, da je Koroška zapostavljena in da objavljamo samo slabe novice, sploh ne držijo. To dokazujejo objavljeni prispevki.«

Iz odgovora **pisarne varuhinje**:

»Ob tem naj povemo, da varuhinja pogosto prejme vprašanja, pobude in pritožbe gledalcev, poslušalcev ali bralcev programskih vsebin RTV Slovenija, ki se nanašajo na neenakomerno pokritost vseh delov Slovenije v programih RTV Slovenija. Na podlagi teh pritožb je varuhinja ob različnih priložnostih večkrat poudarila pomembnost enakomerne regionalne zastopanosti vseh delov Slovenije v programih. Nenazadnje to ustvarjalce vsebin zavezujejo tudi hišna poklicna merila, kjer izrecno piše, da mora biti v programih RTV Slovenija zagotovljeno ravnotežje med svetovnimi, nacionalnimi, regionalnimi in krajevnimi informacijami. V različnih programih RTV Slovenija, tudi v Informativnem programu TV Slovenija se, verjemite, trudijo, da bi v okviru danih programskih, kadrovskih in finančnih zmožnosti to zagotovili.«

Koliko neuresničenih odločb ustavnega sodišča?

Gledalec **B. S.** je protestiral, ker je novinarka v Odmevih 27. novembra (po njegovem mnenju zavajajoče) dejala, da prvo nespoštovanje odločb ustavnega sodišča sega v leto 1998, v zadevi občine Koper.

»Ni res. To je bilo leta 1996, zadeva "referendum, kjer je bil izglasovan vecinski volilni sistem" ki ga je parlament (jasno) ignoriral. Prosim, da obvestite odgovorno urednico.«

Odgovor **Mojce Šetinc Pašek**, urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj:

»Ozadje odločitve ustavnih sodnikov leta 1996 glede izvida referenduma o vpeljavi večinskega volilnega sistema je znano in, če smem arbitrarno oceniti za nazaj, ta odločitev takratnih ustavnih sodnikov pa je bila ne le direktno vpletanje v referendumsko odločanje ljudi temveč zares eno veliko zavajanje, če ne celo kaj več.

Kot je zelo dobro znano, so na referendumu o volilnih sistemih ljudje hkrati glasovali o treh različnih volilnih modelih (od proporcionalnega, mešanega do večinskega) in, kot je zelo dobro znano, nobeno od treh vprašaj ni dobilo večine, da bi lahko tisti volilni model v Sloveniji vpeljali. DVK je zato razglasil, da referendum glede volilnih sistemov pač ni uspel. Toda, ker je predlog o večinskem volilnem sistemu res dobil največ glasov, so trije takratni ustavni sodniki – Jambreč, Jerovšek Šturm - izsilili glasovanje ustavnih sodnikov glede izvida referenduma in kot zmagovitega razglasili večinski volilni sistem, ki pa, še enkrat in medias res, tako kot ostala dva, ni dobil zadostne večine za vpeljavo. Če kaj, bi to lahko poimenovali zgodovinska uzurpacija neke inštitucije in seveda gre za najbolj čist primer zavajanja javnosti.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede navajanj podatkov o nespoštovanju ustavnih odločb pa je je treba poudariti, da se je novinarka sklicevala na samo ustavno sodišče, ki je v svojem letnem poročilu (http://www.us-rs.si/media/rsus_letnoporocilo_2016_splet.pdf, na str. 14) zapisalo: »Najstarejša nespoštovana odločba še vedno ostaja iz leta 1998 (odločba št. U-I-301/98 z dne 17. 9. 1998, Uradni list RS, št. 67/98), s katero je bila ugotovljena protiustavnost določbe Zakona o ustanovitvi občin ter o določitvi njihovih območij, ki je določala območje Mestne občine Koper.«

Pritožnik se je za odgovor zahvalil in pojasnil, da tematiko iz leta 1996 pozna, ker je bil o tem vprašan v zagovoru diplome.

»Z urednico, gospo Mojco Šetinc Pašek se seveda v marsičem strinjam, mislim, pa da je bil namen teh "hrabrih" Ustavnih sodnikov več kot dober in kot vidimo danes, usoden ... (...) Lahko samo rečem, vidim da je še hujše kot sem si predstavljal, je pa res, da je Ustavno sodišče najvišje sodišče v državi in da je sodbe Ustavnega sodišča potrebno spoštovati, pa kakršnekoli že te bile ... To mora vedeti vsak novinar. Če bi takrat dobili večinski volilni sistem, bi bilo vse veliko drugače. "Sistem bi se očistil", danes pa živimo v gotovi negotovosti, in samo vprašanje časa je kdaj se bo zgodila "napaka" (izmed 1001 malih napakic, ki se zgodi na vaši RTV SLO, v zdravstvu, na ministrstvih itd) ki nas bo stala še veliko več kot samo arbitraže ...«

Tedniški prispevek o Ahmadu Šamiju

Gledalec **F. P.** je imel pripombo glede prispevka, v katerem je bil v oddaji Tednik predstavljen begunec Ahmad Šami.

»Moti me zavajanje gledalcev glede izročitve begunca Hrvaški, ker se gledalcem ne pove resnica, ki je:

Da je nesmiselno in v nasprotju z življenjsko logiko in pravno pravičnostjo, da bi kršili evropsko in slovensko pravo ter emigranta oziroma begunca ne izročili Hrvaški, ki je pristojna za njegovo rešitev azila. Saj se ga ne pošilja v Sirijo, ampak le odstopa Hrvaški. To bi storil vsak pravičen in dober gospodar države.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Dodajam, da je prispevek v Tedniku, ki ga omenjate, podrobno predstavil življenjsko logiko begunčevih pričakovanj, in sicer skozi pripovedi njegovih znancev in civilnodružbenih

organizacij, kakor interpretacijo pravne pravičnosti, ki jo je podal ustavni pravnik Teršek. Tematiko pa zaradi širše družbene odmevnosti z različnih vidikov obravnavajo tudi druge informativne oddaje RTV Slovenija.«

Politik, to sem jaz – zakaj ne povabite poslanca?

Gledalec **P. S.** je vprašal, kdaj bo v oddaji Politik, to sem jaz! na vrsti poslanec Marjan Pojbič. Zapisal je, da se je o tem že zanimal v uredništvu.

»Čakamo že tri leta, da ne zaspimo pred ekrani ... Kmalu bo konec mandata te sestave parlamenta, Marjana Pojbiča pa še kar ne povabijo ... Če se bojijo za delovna mesta, naj javijo, da začnemo zbirati zamaške ... (...) Naj se to zgodi, za demokracijo gre.«

Urednik uredništva TV SLO3 **Boštjan Fabjan** je odgovoril:

»Prvi sklop oddaj Politik, to sem jaz! smo na TV SLO3 v tem mandatu DZ začeli konec leta 2014 in takrat opravili intervjuje z 48 poslanci. Poslanca SDS Marjana Pojbiča smo takrat vabili, pa je povabilo v oddajo zavrnil. Septembra 2016 smo oddajo znova obudili in poslanca Pojbiča bomo tudi v tem sklopu vanjo zagotovo povabili.«

Zakaj poročate o filmu V imenu resnice?

Gledalec **F. R.** je protestiral zaradi prispevka o filmu, v katerem je nastopil po njegovem mnenju neverodostojen sogovornik.

»Protestiram nad nasiljem, ki se na tak način izvaja nad nami gledalci in poslušalci s takimi osebami v oddajah kot je Kunstelj, saj z izpovedmi, ki jih podajajo ustvarjajo neko novo neodkrito "resnico" preko nacionalnega medija - RTV, gre pa samo za trač. Saj, če nebi bil trač, bi ustrezni organi to že uredili.«

Odgovor urednika Tednika **Vanje Vardjana**:

»V zvezi s prispevkom, ki ga omenjate, sporočamo, da smo temo obravnavali zato, ker se po premieri filma » V imenu resnice« pogosto pojavlja v javnosti in se ta nanjo aktivno odziva. V Tedniku smo v tem prispevku problematizirali prav dejstvo, ki ga navajate ob koncu svojega dopisa, kako ustrezni organi urejajo ta primer. Ustrezni organi namreč niso nezmotljivi, kar je pokazal tudi drugi prispevek v oddaji predvajani, 27.11.2017, o Nagodetom procesu. Ko gre za človeško življenje je namreč nujno in dostojno pravne države, da ustrezni organi skušajo preiskati prav vse okoliščine smrti in se ne zanašajo zgolj na priče, ampak tudi na materialne dokaze, dodatne preiskave kraja dogodka ter trupla pokojnega. Kot izhaja iz prispevka vsi materialni dokazi, dodatne preiskave in pregled trupla pokojnega, kljub zahtevam sorodnikov, niso bili izvedeni, česar ustrezni organi v pisni izjavi niso zanikali...«

Zakaj ste v studio povabili K. Charamso?

Gledalca **F. R.** so zanimali kriteriji za izbor gosta v oddaji Intervju, v kateri se je 5. 11. na TV SLO1 Ksenija Horvat pogovarjala z nekdanjim duhovnikom Krysztofem Charamsem.

»Zakaj forsirate nad nami gledalci (nas posiljujete) s tako TV produkcijo - primer nekega človeka iz obrobja družbe, zakaj nas obremenjujete z zasebnim življenjem nekega bivšega funkcionarja iz Vatikana, zakaj vam je pomembna neka marginalna zgodba, zakaj je za vas pomembna neka povsem intimna zadeva (ali nam želite zapovedati kako naj živimo mi, naši otroci, vnuki, itd.), zakaj nam tako osebo sploh želite predstaviti - osebo, ki za nas, večino, ne predstavlja nič. Zakaj trošite programski čas za postranske dogodke, zgodbe? A si za tako oddajo zmerite gledanost? Proč vržena sredstva za tovrstno produkcijo so to.«

Ksenija Horvat, voditeljica oddaje:

»Gospoda Krysztofa Charamso sem intervjuvala kot mednarodno uveljavljenega publicista in aktivista za spoštovanje človekovih pravic, predvsem pa kot duhovnika, ki je odprto spregovoril o svoji homoseksualni usmerjenosti, kot tudi o tem, kako sprenevedav odnos ima do njegove spolne identitete RKC. Charamso so intevjuvali, ali o njem podrobno pisali, VSI SVETOVNI MEDIJI.

Charamse nisem intervjuvala, ker bi hotela zamegljevati spolno identiteto kogarkoli na naši RTV, kot je sugeriral gledalec. Charamsa in njegova zgodba me zanimata izključno v kontekstu pravic raznovrstnih manjšin in poskusov omejevanja teh pravic. Prejela sem številne telefonske klice in sporočila, v katerih so se ljudje zahvaljevali za pogovor, najpogostejša beseda, ki sem jo pri tem slišala je bila, da je bil pogovor 'osvobajajoč'.«

Pisarna varuhinje je pritožniku posredovala tudi **mnenje varuhinje** o raznovrstnosti tem in raznolikosti intervjuvancev v oddaji Intervju (oktobrsko poročilo, str. 19-20):

»Menim, da se prav z raznovrstnostjo in raznolikostjo v avtorskih pristopih in izboru intervjuvancev v tej oddaji v daljšem časovnem obdobju izražajo različna in pogosto tudi nasprotna stališča. In da se s tem zagotavlja spoštovanje poklicnih meril. Menim tudi, da gre že v izhodišču za oddajo z močno avtorsko noto, z zelo različnimi pristopi v portretiranju oz. upodobitvi ljudi. Bistvo te zasnove je, da ne gre za strogo informativno pogovorno oddajo, v kateri voditelj z različnimi tehnikami iz sogovornika skuša izbrskati čim več novih informacij, ga izzvati k razkritju ali priti zadevi do dna (za kar sta poleg strokovnosti nujna tudi novinarska hladnost in rezka kritična distanca), ampak za mnenjsko pogovorno oddajo, v kateri se sogovornika dopolnjujeta, skozi ta empatičen dialog pa gledalci spoznamo življenjsko pot, življenjski opus ali življenjski pogled in nazor intervjuvanca.«

Prvak SDS v oddaji Intervju

Več gledalcev je bilo kritičnih do oddaje Intervju, v kateri je voditelj Jože Možina gostil predsednika SDS Janeza Janšo. Gledalec **N. D.** je zastavil tri konkretna vprašanja o uredniški odločitvi oz. o poteku pogovora.

»1. Kakšne kriterije so v uredništvu informativnega programa upoštevali, ko so za intervjuvanca določili Janeza Janšo? Ker ne gre za običajne »uravnotežnostne« intervjuje s prvaki opozicijskih strank, ki sledijo intervjuju s predsednikom vlade in ker gre za posebno oddajo z večernimi intervjuji z znanimi osebami iz različnih področij, ne le iz politike, ali si je Janez Janša s čim posebnim (recimo s svojim »življenjskim opusom«) zaslužil ta nastop? Tudi sicer je Janša v tej oddaji kar reden gost, seveda z enim in istim novinarjem...

2. Ali se jim zdi normalno, da prvaka politične stranke intervjuva oseba, ki ne le do njega nima niti najmanjše kritične distance, temveč se v javnosti neprikrito pojavlja kot njegov goreč pristaš? Kako je mogoče, da novinar javne televizije, ki je zavezana zakonskim določilom o politični nevtralnosti, sprašuje nekega politika na način, kot da gre za piarovski nastop tega politika?

3. Decembra 2015 je isti novinar že intervjuval Janeza Janšo. Koliko ostalih prvakov političnih strank je v tem obdobju dobilo možnost v tej ali podobni oddaji predstaviti svoje poglede in ocene aktualnega dogajanja?» (N. D.)

Obsežno pojasnilo glede uredniške odločitve, izbire novinarja in intervjuvanca je podala odgovorna urednica **Jadranka Rebernik**. Mnenje je prispeval voditelj **Jože Možina**. Varuhinja se je v mnenju omejila oz. osredotočila na žanrsko navzkrižje v oddaji. Pojasnilo odgovorne urednice in avtorja ter mnenje varuhinje v celoti objavljamo v **PRILOGI 3** na str. 47.

Vprašanje o levem aktivizmu

Dva gledalca sta zatrjevala, da je v oddaji Intervju, v katerem se je Jože Možina pogovarjal z Janezom Janšo, razprava o t. i. levem aktivizmu potekala na podlagi netočnih dejstev.

»Možina je v intervjuju z Janšo hudo zavajal javnost glede aktivistov, ki se borijo proti deportaciji Ahmada Šamija. Janšo je vprašal, zakaj je "levemu aktivizmu" mar za Šamija, ni mu pa mar za družino (krščansko, je poudaril Janša), ki je bila izgnana (<http://4d.rtv.slo.si/arhiv/intervju-tv/174503195> 27:30). Znano je namreč, da so se proti deportaciji omenjene družine borili dobesedno isti ljudje, ki se borijo zdaj za Šamija (<https://www.dnevnik.si/1042766543>), kar bi avtor intervjuja moral vedeti, če postavlja takšno vprašanje. To samo pomeni, da bodisi namerno zavaja z namenom ustvarjanja vtisa nekakšne kristjanofobije ali relativiziranja skrbi aktivistov za begunce, bodisi slabo in zlonamerno opravlja svoj delo. (B. V.)

Iz odgovora **Jožeta Možine**:

»Nevarno bi bilo, če bi pristajali na to, da se iz živega pogovora secira posamezen stavek, saj se ga da, mimo celotnega konteksta, potem uporabiti za potrebe take ali drugačne interpretacije. Vloga varuhinje pa bi bila po tej analogiji bolj kot v korist gledalcev, zlorabljen kot vzvod vodstvu pri obračunavanju s posameznimi novinarji. Toliko o tem.

Smiselno in prav je pogledati in ovrednotiti kako je bila znotraj oddaje Intervju posamezna tema obdelana. Sam sem še enkrat pogledal ta del in ugotovil, da je bilo vprašanje dobro pojasnjeno. Gledalec je dobil, morda celo prvič alternativen uvid v to kaj se je v resnici zgodilo, kaj pomeni nezakonito zadržanje odločitve sodišča in kakšne so možnosti za naprej. Ob tem, da sem sogovornika opozoril, da je Ahmad v stiski in da si oba politična pola na njem pridobivata politične točke.

Politične aktiviste in nekatere druge je v pogovoru zmotilo, da je bilo prvič jasno izpostavljeno vprašanje dvojnih meril, ki je žalostno dejstvo. Tu si kot novinar ne pustim vzeti svobode mišljenja in vprašanj. Ne le, če primerjamo medijski in politični vložek v primeru Ahmada Šamija z npr. družino Vaskrsić. Tudi primerjava med aktivističnim in političnim pompom za Šamija in tistim za omenjeno sirska družino je povsem jasna. Če na palec rečem, da je bilo 100 X večja kampanja za begunca Ahmada kot pa za sirska družino je še premalo. Vprašanje zakaj taka razlika, zakaj je levemu aktivizmu eden tako povšeči, ta družina pa ne, je bilo na mestu. Moje vprašanje je temeljilo na objektivnem dejstvu, ki je vsakemu jasno, razumem pa, da ga nekateri neradi slišijo. Kot tudi, da je bil begunec Ahmad žrtev manipulacije in lažnih obljub ter kot tak pristal v bolnišnici. Sirska družina z malim otrokom pa je odšla na Hrvaško.

Pogovor v celoti je bil izveden profesionalno in pomeni korak k povrnitvi ugleda javne televizije. V podmeni posameznih pritožb in diskvalifikacij je razvidna politična nestrpnost do konkretnega politika. Ta je v neposrednem nasprotju s poslanstvom javne RTV, ki mora biti pluralna in odprta za vse nazore, pa če je »gledalcu Borisu« to všeč ali ne.«

Se voditeljica Odmevov sme opredeliti?

Več pritožb je prispelo na varuhov naslov v povezavi z Odmevi 21. 11., v katerih so se soočili poslanci SD, SMC, SDS in NSi, in sicer o načrtovani spremembi ustave glede financiranja javnih in zasebnih šol. Oddajo je vodila Rosvita Pesek.

»Se Vam, spoštovana varuhinja **naših** pravic, zdi, da je takšno vodenje Odmevov v skladu s pričakovano nevtralnostjo naše nacionalne televizije?« (A. Š.)

»Tako očitno izražanje pripadnosti političnim strankam za tako mesto ni primerno! Nisem edini, ki ga pri tej novinarki tako obnasanje precej moti ze dlje casa!« (A. N.)

»Prosimo da vodstvo javne RTV, ukrepa in prepreci takšno očitno navijasko in arogantno vodenje ki zali in vznemirja nevtralnega Oz objektivnega gledalca.« (S. M. P.)

»Prav neverjetno je vidno navijaško vodenje Odmevov v temi o ustavni spremembi o javnem šolstvu. Skakanje v besedo, očitno navijaško, je to nacionalna ali strankarska tv?« (A. K.)

Pritožniki so prejeli naslednji **varuhinjin** odgovor:

»Uvodoma naj zapišem, da tudi sama pri voditeljih posebej cenim, če do tematike in gostov ohranijo kritično distanco in da je nepristranskost eden temeljnih postulatov novinarske etike. Pri tem pa je pomembno, da nepristranskosti ne enačimo s popolno nevtralnostjo.

Točka 1. 2. poklicnih meril RTV Slovenija v zvezi s tem izrecno zapisujejo: »Novinar sme izreči poklicno, novinarsko sodbo, ki temelji na relevantnih dejstvih, ne sem pa izrekati svojega osebnega mnenja, ki je lahko posledica enostranskih pogledov na določena vprašanja.« Menim, da je voditeljica – kljub temu, da je bila iz nastopa razvidna njena opredelitev do tematike - ravnala v skladu s temi merili. Prav tako poudarjam, da voditeljem oddaj ni mogoče a priori oporekati pravice do logičnega sklepanja in sodelovanja v izmenjavi mnenj, na podlagi lastne novinarske avtoritete in akumuliranega znanja.

Za odziv sem prosila tudi gospo Pesek, ob tem sem o poteku pogovora v Odmevih mnenja izmenjala še z urednico dnevnoinformativnih oddaj **Mojco Šetinc Pašek** (ki je bila ta dan odsotna) in **Alešem Maleričem**, sicer urednikom zunanjepolitičnih oddaj, ki je ta dan nadomeščal pristojno urednico.

Strinjam se z mnenjem urednikov, da bi bila studijska debata morda lahko vsebinsko še bogatejša in bolj zanimiva za gledalce, če bi voditeljica kako provokativno vprašanje postavila tudi poslancema NSi in SDS, ne zgolj SMS in SD. Pri tem pa je dejstvo, da so imeli sodelujoči dovolj možnost predstaviti svoja stališča (skupaj je tema trajala 16 minut, kar je polovica Odmevov). Kako prepričljivi so bili z argumenti, pa je vedno odvisno tudi od prezence, kompetentnosti in retorične spretnosti sodelujočih debat. Tokrat sta si nekaj več besede vzela gospoda Tonin in Han, tudi skozi iskriv duel. Ob tem je treba omeniti, da je bil gospod Han, ko je gospo Pesek nagovoril z domačijskimi besedami »Draga moja Rosvita«, tudi na robu dostojnosti.

Menim tudi, da je pomembno izpostaviti, o čem je tekla razprava v studiu, namreč o nameri vladne koalicije, da se s spremembo ustave zaobide odločbe ustavnega sodišča. Gre za predsedana, za katerega tudi več ustavnih pravnikov trdi, da je sporen in odpira vprašanje o delovanju pravne države in delitvi pristojnosti med vse veje oblasti.«

Odgovor **Rosvite Pesek**:

»Pišejo, da sem se opredelila. Da voditelj ne sme biti ne na levi, ne na desni. Da mora le usmerjati pogovor, svoje mnenje pa odmisli...Ne maram sprenevedavosti, še najmanj politične. Za 6 slovenskih osnovnih šol gre, zasebnih. 2 waldorfski, 2 montessori, eno katoliško, en inštitut po imenu... In za zgodovinski spomin gre in en čuden recidiv proti cerkvi, ki se vleče še iz nekih prejšnjih časov. Ker sem slučajno za potrebe dokumentarne oddaje vpeta v brskanje po 200 letni zgodovini Slovencev, pogosto naletim na duhovščino. In njena prizadevanja za slovenščino in šole.

Iz njenih vrst je prihajal Anton Martin Slomšek, ki je ustanovil v Mariboru prvo visoko šolo, Teološko. Iz njenih vrst je prihajal Anton Bonaventura Jeglič, ki je ustanovil prvo povsem slovensko gimnazijo v Šentvidu Nad Ljubljano. Iz njenih vrst je prihajal Alojzij Šuštar, ki je poskrbel, da je po nastanku Republike Slovenije, tam spet katoliška šola. Ne morem mimo duhovščine na Primorskem v času fašistične Italije, ko so hoteli slovenščino iztrebiti. Duhovniki so ustanavljali župnijske šole, da se je v njih lahko po slovensko učilo. Prva slovenska založba je bila Družba svetega Mohorja iz Celovca... Duhovnik je bil Matija Majer Ziljski iz Celovca, ki je pozival, da je treba v šolah po slovensko govoriti, kar je postalo pomemben del programa

Zedinjene Slovenije. Šole, slovenščina in duhovščina so od srede 19. stoletja stopale z roko v roki.

Zdaj pa je prišel čas, ko so novi rodovi slovenskih politikov, ki premorejo 60 glasov v Državnem zboru, trdno odločeni, da bodo spremenili ustavo, samo zato, da jim ne bo treba izpolniti odločbe ustavnega sodišča, ki je povedalo, da morajo biti tudi zasebne šole za izvajanje javnega programa, enako finančno podprte kot javne. In za to gre. Pustimo ob strani te čudne manire, da od odločb Ustavnega sodišča vedno pogosteje izpolnjujejo le tiste, ki so jim všeč, onih drugih pa ne. In odločba o financiranju osnovnih šol je taka, ki jim ni všeč. Za 1200 otrok gre in 6 osnovnih šol med 770! In za politike, ki se iz zgodovine niso nič naučili...«

Nedemokratičnost v oddaji Studio City?

Gledalec **F. P.** je zapisal, da v oddaji Studio City pogreša različne poglede na določeno družbeno vprašanje, saj bi tako po njegovem mnenju gledalci dobili celovito informacijo in argumentacijo o dejanskem stanju in možni rešitvi problema.

»Oddaja je namreč vodena tako, da je večkrat prisoten eden ali več gostov, ki zagovarjajo le eno videnje na določen družbeni problem. Zaradi takšnega načina vodenja oddaje, pa so gledalci zavedeni in prikrajšani za pravico do celovitega in nepristranskega obveščanja preko javnega državnega medija. Po demokratični logiki stvari, bi v razpravi o določenem družbenem problemu morale prisostvovati enako število gostov, ki zagovarjajo levo in desno opcijo videnja ter rešitve problema.«

Odgovor urednice Studia City **Alenke Kotnik**:

»V oddajo vabimo goste, ki s svojim znanjem, razmisleki in mnenjem o določeni problematiki lahko pripomorejo k boljši informiranosti gledalcev o obravnavani temi.

Sogovornike iščemo v različnih družbenih sferah; akademskih, političnih, kulturniških ipd., glede na obravnavano tematiko. Pri tem studijske pogovore včasih zastavimo kot soočenje nasprotujočih si argumentov, drugič bolj pojasnjevalno in informativno, spet tretjič strogo po tradicionalni politični delitvi levo-desno.

Pri izbiranju sogovornikov imamo v mislih bistvo obravnavane teme, upoštevamo že znane informacije, ki so si jih gledalci lahko pridobili ob spremljanju drugih tiskanih in avdiovizualnih medijev, želimo pa predstaviti tudi še neznane in neslišane vidike določene problematike. Pri tem upoštevamo tudi naša Poklicna merila in načela novinarske etike. Kot piše 1.2 členu,

»Nepristranskosti v informativnih programih ne zagotavlja le preprosto matematično uravnavanje, v katerem se sleherno stališče enakomerno dopolnjuje z nasprotnim.«

Zaradi vsega naštetega naših gostov ne moremo strogo deliti na levo ali desno politično pripadnost, kot tudi določena strokovna vprašanja niso stvar tovrstne politične opredelitve.

Zato so gostje, kadar gre za soočenje političnih ali svetovnonazorskih pogledov vselej povabljeni po ključu levo-desno, kadar pa gre za bolj strokovna vprašanja ali pa je potrebno obravnavano temo dodatno pojasniti, pa vabimo goste po drugih merilih.«

MMC/Čorba

Na varuhov naslov je prispelo več odzivov na fotoreportažo na spletnem mestu rtvslo.si (MMC) o nastopu oskrbovancev mariborskega doma upokoencev Danice Vogrinec na koncertu srbske glasbene skupine Riblja Čorba v dvorani Stožice v Ljubljani 18. novembra. Zadevo je varuhinja obravnavala skupaj z objavo podobne reportaže v Slovenski kroniki.

Poročilo je objavljeno v celoti kot **PRILOGA 6** na str. 55.

Polemika o gostovanju dr. Verčiča v oddaji NaGlas

Varuhinja je bila seznanjena s sporočilom bralca **B. P.**, ki se je pritožil nad člankom Saše Banjanac Lubej z naslovom »Dejan Verčič o življenju v Zagrebu: Dvignemo roko in rečemo: »Smo Slovenci««, ki je bil 4. 11. objavljen na MMC. Članek je bil napovednik za televizijsko oddajo NaGlas.

»Na koncu sem se nadvse razočaran vprašal o smislu porabe časa za nekaj, kar se mi zdi navadno zavajanje v podobi novinarskega izdelka. Zakaj? Najprej in predvsem zato, ker sem se šele po razmisleku zavedel, da očitno ne gre za slab novinarski prispevek, ampak za napovedni, reklamni tekst za radijsko oddajo NaGlas! Zato v tem "članku", ki bi moral biti označen kot oglasno sporočilo ali programski napovednik, nisem našel odgovorov na "ovlaš" navržena vprašanja. Zato sem sklepal, da si je za to treba ogledati oddajo.

- Pričakoval sem, da bom pod mednaslovom "Kaj pomeni beseda tepihovanje?" izvedel tudi odgovor. A ga nisem! Sledijo še navrženi in potem nepojasnen rek o kadiji, pa nezačinjena enolončnica, v katero so vržene hrvaščina, srbščina, srbohrvaščina ter politika. Na koncu je razumeti, da Verčič razlago za tepihovanje išče in domnevno najde v čebovanju.../.../.. P.S.: Iz radovednosti in dlakocepske sitnosti sem se odločil, da si preden pritisnem "pošlji" še ogledam današnjo oddajo. Groza! Z Verčičem nista povedala prav nič več, kot je napisano v članku.«

Iz odgovora voditeljice in urednice oddaje NaGlas, **Saše Banjanac Lubej**:

»Televizijsko, ne radijsko oddajo, kot ste potoma zapisali, vsakič napovedujemo z intervjujem ali člankom na spletu, ker tako velewa sodobni medijski pristop, saj se vse več gledalcev/poslušalcev seli na splet, kjer jih spodbudimo k spremljanju televizijskega programa. Poleg tega si gledalec določeno vsebino lahko vedno znova poišče oziroma jo večkrat pogleda. Ker so vse vsebine iz oddaje izključno avtorske, ni razloga, da bi bile opremljene z oznako oglasnega sporočila. Vse prispevke v oddaji in intervjuje oziroma članke na MMC-ju ustvarjamo novinarji oddaje NaGlas! Kot oglasna sporočila označujemo izključno plačane oglase, ki jih sestavljajo oglaševalci s svojimi naročniki, RTV Slovenija pa jih objavlja v skladu z zakonom in proti plačilu.

Da je bila izbira teme – uporaba srbohrvaščine v slovenskem javnem prostoru – prava, dokazuje tudi vaš dopis, v katerem ste tudi sami nekajkrat uporabili kar nekaj besed iz srbohrvaščine. Strokovnjak, gost v studiu, je poskušal najti ustreznico za besedo »tepihovanje«. Priznam, da za razlago, ki jo vi ponujate, nisem slišala, čeprav sem tematiko seveda raziskovala. Očitno bi zanj potrebovali strokovnjaka za obrambo in ne za odnose z javnostmi, čeprav je gost prof. Dejan Verčič v svojem odgovoru točno pojasnil ozadje oziroma okolje, v katerem lahko nastajajo tovrstne skovanke.«

O posnetkih s Haaga (Praljak spi je strup)

Med varuhinjo in ustvarjalci dnevnoinformativnih oddaj je potekala živahna razprava o uporabi posnetkov o izreku sodbe Slobodanu Praljku na haaškem sodišču (29. 11.), ko je obsojenec spil strup in storil samomor. V nekaterih medijih (npr. BBC in Guardian) so potem, ko se je izkazalo, za kakšno dejanje je šlo, ta del posnetka zamrznili in ga opisali z besedami.

Dopisovanje se je zaokrožilo 7. decembra, ko je odgovorna urednica Informativnega programa Jadranka Rebernik sklicala notranjo razpravo (tudi) o tej temi.

Iz pisma **varuhinje**, v katerem je ustvarjalcem priporočila premišljeno nadaljnjo uporabo posnetka:

»K premišljenemu prikazovanju takšnih posnetkov nas posebej podrobno zavezuje 10. poglavje poklicnih meril in načel novinarske etike, ki govori o spoštovanju vrednot gledalcev, med drugim izrecno piše tudi o prikazovanju nasilja in prizorov trpljenja, ki jih je dopustno uporabiti le takrat, ko brez njihovega prikazovanja gledalci ne bi razumeli sporočila.

Menim, da nenehno ponavljanje posnetka nič ne prispeva k razumevanju sporočila.

Dodajam še dolžnost spoštovanja človeške dignitete, h kateri smo zavezani ne glede na to, da je bilo dejanje očitno storjeno z namenom posthumnega prikazovanja oz. zato, da dejanje vidi najširša javnost, in ne glede na to, da gre za obsojenega storilca kaznivih dejanj, saj poklicna merila govorijo tudi o tem, da v črni kroniki ni dovoljeno podlegati senzacionalizmu. Pomembna so tudi določila iz Estetskih in etičnih meril ter navodil glede predvajanja programskih vsebin, ki vključujejo prizore nasilja ali seksualnosti, zlasti v prvem delu, ki govori o nazornosti prikazovanja.«

Iz odgovora urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj **Mojce Šetinc Pašek**:

»Ta prizor nasilja (nad samim seboj) po mojem osebnem mnenju, podobno so menili tudi drugi kolegi , ne ustreza niti definiciji nepotrebnega niti definiciji pretiranega nasilja iz Pravilnika o poklicnih merilih in standardih, ki ga navaja Ilinka.

Ravno nasprotno, za ta prizor bi lahko rekli, da je bistven za razumevanje včerajšnjega dogodka, kot ga opredeljuje 10. 5. člen Pravilnika o poklicnih merilih in standardih o Nasilju, ki ga bom navedla kar v celoti:

»V informativnih programih RTV Slovenija ni dopustno predvajati nepotrebnih prizorov nasilja. Prizore nasilja je treba pokazati, kadar so bistveni del resničnega življenja oziroma dogodka, ki ga predstavljamo v programu.

Prikazovanje nasilnih prizorov ali dogodkov mora odsevati dogajanje v vsakdanjem življenju in mora biti ustrezno vpeto v oddajo.«

Z zapisanim členom bi lahko tudi polemizirali, morda je bila napaka , da posebej nismo opozorili na prizor nasilja, toda dodati moram, da naša uredniška odločitev v Dnevno informativnem programu TV Slovenija ni bila osamljena. Očitno je namreč, da so dogodek kot mi razumeli tudi nekateri drugi svetovni mediji, nič manj ugledni od BBC-ja, ki je, kot sem že omenila samomor Praljka prenašal tudi v živo in nato posnetek čez dan zavrtil v svojih informativnih oddajah, na spletu pa sliko zamrznil med pitjem stekleničke strupa, in Guardian, ki je sliko zamrznil, na primer The New York Times in CNN , da o hrvaških medijih sploh ne govorimo.

Se pa strinjam, da je odveč vsakršno pretiravanje pri ponavljanju tega prizora nasilja v naših kasnejših oddajah.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Razumem, da smo vsi vse videli v prenosu dogodka, ki ni potekal po znanem scenariju, prav tako razumem, da se je prizor predvajal v naslednjih nekaj urah. Še vedno pa menim, da takšno (naslajajoče se) ponavljanje ničesar ne prispeva k sporočilnosti. Nasprotno.

Vnovič predlagam, da se tem ponovitvam v največji meri izognete.

Prav tako vnovič predlagam poglobljeno branje in debato obeh hišnih kodeksov, ki zadevajo tematiko. Seveda je pri interpretacijah in razmejitvah vedno do določene mere potrebna tudi arbitrarnost, kako visoko ali nizko postaviti etični prag. Če bi 5. člen poklicnih meril razumevali dobesedno in to razumevanje prignali do absurda, potem ne bi smeli imeti pomisleka pri prikazovanju katerega koli prizora nasilja, niti denimo obglavljanj ali raztrganih trupel po terorističnih napadih ali trupel samomorilcev itd. Vesela sem, ker se uredništvo v večini takšnih primerov odloča tako, da za razumevanje vsakdanjega življenja ni nujno (večkrat, ponavljajoče) prikazovati iste (nasilne) prizore.«

Iz mnenja voditeljice Dnevnika **Elen Batista Štader**:

»Seveda razumem pomislek, da se morda komu zdi naslajajoče, če posnetek ponavljamo in v tem kontekstu tudi razumem pripombo varuhinje, vendar mislim,

1. da ga ni gledalca, ki bi spremljal po vrsti vsa naša poročila ves dan (zato so redki, ki bi lahko občutili to ponavljanje)

2. da ni mogoče poročati o tem dogodku, če tega ne pokažemo,

3. da je bil namen tega dramatičnega dejanja na sodišču ravno v tem; svetu pokazati ta skrajni upor

4. da na posnetku dejansko NI nasilja.

Taki so moji občutki in moje mnenje, seveda je prav, da o tem debatiramo, saj se večkrat pojavijo primeri, ob katerih imamo različne poglede. Prav je, da se poslušamo, da spoštujemo druga mnenja in pridemo do soglasja, če je to mogoče.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Veseli me, ker je ena od etičnih dilem, ki so večni sopotnik novinarjevega dela, sprožila tako zanimivo in argumentirano debato. Posebej me veseli, če se argumenti naslanjajo ne le na intuicijo ali rutino, ampak tudi na hišna poklicna merila in načela novinarske etike. V priporočilih, ki jih zapišem ob obravnavanih zadevah, običajno priporočim prav poglobljeno notranjo debato o spoštovanju meril in načel v praksi. Mojci se tudi zahvaljujem, ker je predlagala srečanje, na katerem bi nekaj dilem – kolikor nam bo dopuščal čas – predebatirali skupaj. Za takšna srečanja – redna ali ob posamičnih primerih – se ogrevam že odkar opravljam delo varuha, žal pa se ni izšlo, moja pripravljenost pri takih zadevah ni dovolj.«

Pohvale ustvarjalcem informativnih oddaj

Gledalka **M. P.** je pohvalila prispevek **Petre Držaj** iz Žužemberka, o parku slavnih iz Suhe krajine.

Gledalec **S. V.** je izrekel pohvalo **Marti Razboršek** »za lep, korekten in strokovno pripravljen prispevek« o papeževem obisku na Mjanmaru. »Ob tako pripravljenih prispevkih zahvale ni težko podati. Novinarka si jo zasluži. To je končno poročanje o Cerkvi, ki je objektivno, brez kakršnihkoli primesi iz preteklosti,« je zapisal.

Gledalka **A. Z.** je pohvalila ekipo Tednika z voditeljico **Jeleno Aščič**, »ki obelodani pereče probleme naših ljudi in mnogo nepravilnosti, ki se dogajajo v naši deželici«.

V vednost je varuhinja prejela tudi zahvalo **R. W.** ekipi Tednika in **Jeleni Aščič** za prispevek o obisku srednješolcev in njihovih učiteljev v koncentracijskem taborišču Auschwitz:

»Vemo, da je v času varčevanja včasih težko sprejeti odločitev kaj pokriti in kaj je v danem trenutku sodobnosti za širšo publiko najpomembnejše. Tokrat sem prepričan, da ste naredili ogromno stvar, saj ste spremljali veliko skupino slovenskih srednješolcev ter preživelih iz taborišča smrti in svojcev umrlih. Izobraževanje o holokavstu je danes pomembnejše kot kadarkoli. In nacionalna RTV Slovenija se zaveda svojega poslanstva v slovenski družbi. Zaradi tega smo vsem hvaležni in tako delovanje podpiramo in spodbujamo. Prepričan sem, da prispevek nikogar ni pustil brez globokega razmisleka o temu česa je sposobno človeško zlo. In da moramo na vse načine preprečiti, da bi se takšne strahote še kdaj ponovile. Nikoli več. In zaradi tega se moramo spominjati in se konstantno izpobraževati in informirati, da bi lahko zlo preprečili in bili nanj zmeraj pripravljeni ter nanj reagirali in ga znali prepoznati.«

Intervju brez kritične distance?, drugič

Glede intervjuja **Jožeta Možine** z **Vero Mejak** (8. 10. na TV SLO 1) je na željo pritožnika **T. W.** svoje mnenje zapisala še direktorica Televizije Slovenija **Ljerka Bizilj**:

»Tudi vaše pismo je spodbudilo ponovni razmislek o novinarskem delu, o žanrih, pristopih in pravilih, kar je dobrodošlo. Intervju je avtorska oddaja in kot pravi varuhinja (z njenim odgovor se strinjam), gre 'za mnenjsko pogovorno oddajo, v kateri se sogovornika dopolnjujeta, skozi ta empatičen dialog pa gledalci spoznajo življenjsko pot, življenjski opus ali življenjski pogled in nazor intervjuvanca'. V takšni oddaji ima voditelj poleg gosta tudi pravico izražati svoj mnenje, s katerim se lahko strinjamo ali ne; zelo pomembno pa je, da se

nikogar ne žali, da se ne širi morebitnih neresnic. Vendar pa- ko gost govori o tretji osebi stvari, ki so lahko obremenjujoče, je naloga voditelja, da opozori oz. spomni, da tretja oseba ni prisotna in se ne more braniti.«

Nastop Tanje Gobec, drugič

Tudi v novembru je na varuhov naslov prispelo nekaj odzivov, povezanih z nastopom voditeljice Odmevov Tanje Gobec 11. oktobra. Pritožnike je zanimalo, zakaj voditeljice že dalj časa ni na ekranu.

»Moram reči, da od takrat dalje voditeljice ni bilo več v medijih, pa me zanima, kaj se dogaja in sicer ali je vodstvo pomagalo svoji delavki in ali jo lahko v kratkem zopet pričakujemo kot voditeljico, ki je bila resnično odlična.! (A. F.)

Pojasnilo je prispevala Tanja Gobec, z njim se je odzvala tudi na varuhinjinu oktobrsko poročilo.

Sporočilo v celoti objavljamo kot **PRILOGO 2** na str. 46.

Tarča o Zvonovih, tretjič

Pritožnik **F. J.** je varuhinji tretjič pisal zaradi Tarče, ki je bila na sporedu 7. septembra, ter ji očital, da se je neobjektivno postavila na stran novinarjev, ki so po njegovem mnenju »z neobjektivnih poročanjem zavajali javnost«, namesto, da bi pred takšnim poročanjem zaščitila gledalce. Pri tem je navedel nekaj določil kodeksa, ki jih je po njegovem mnenju varuhinja spregledala, med njimi določilo, da mora novinar pri objavljanju informacij, ki vsebujejo hude obtožbe, pridobiti odziv tistih, ki jih te obtožbe zadevajo.

»... pristojni in pozvani k odgovoru na RTV pa arogantno molčijo in ignorirajo svoj cehovski kodeks.«

Na podlagi tretje pritožbe je varuhinja uredništvo prosila za pojasnilo, ali so poskusili stopiti v stik s pritožnikom, preden so ga v Tarči poimensko omenjali, in če jim to ni uspelo, kako to, da tega niso omenili v prispevku ali v oddaji. Obširen odgovor je posredovala urednica Nataša Rijavec Bartha in ga integralno objavljamo kot **PRILOGO 5** na str. 53.

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Mar kraški ovčar ni avtohtona pasma?

Gledalec **B. V.** je na več naslovov poslal protest, ker je dokumentarni film Avtohtone domače živali (2015-2016), režiserke Aleksandre Vokač in scenaristke Ane Dular Radovan, prezrl avtohtono pasmo psa - kraškega ovčarja.

»... zakaj je bil naš kraški pes tako nonšalantno, pišmeuhovsko spregledan, izpuščen s strani avtorjev dokumentarnega filma? S tem je seveda ta dokumentarni film nepopoln in tako tudi povsem neverodostojen, saj že v uvodu, med naštevanjem naših avtohtonih domačih živali povsem prezre našega KRAŠKEGA OVČARJA, ki je ne nazadnje varoval črede istrskih pramenk pred divjimi zvermi in tatovi, kar počne še dan današnji. Mislim, da sta/ste avtorici ter naročnik tega projekta dolžni pojasnilo vsaj kinološki javnosti oziroma javnosti nasploh! Gre za nedopustno, povsem brezvestno potezo, za katero si ne znam in ne znamo razložiti kako in zakaj je do nje prišlo.«

Uredništvo je »spor« razrešilo tako, da so se s Klubom kraških ovčarjev dogovorili o pripravi prispevka za oddajo Slovenski magazin. Iz odgovora scenaristke **Ane Dular Radovan** pritožniku:

»Moram vam priznati, da se z vašo kritiko, vsaj delno, strinjam. Res je namreč, da v dokumentarno oddajo Avtohtone domače živali nismo uvrstili kraškega ovčarja, naše edine avtohtone pasme psov. Pa ne zato, ker bi psa želeli namerno prezreti, še manj, da bi komurkoli povzročili škodo. Šlo je po eni strani za uredniško odločitev. Namen oddaje je bil opozoriti na izginjajočo biodiverzitetu v kmetijstvu, zato smo se tudi omejili na živali, ki predstavljajo bazo za živalsko raznolikost v kmetijstvu. Po drugi strani pa na scenaristično odločitev. Zavedam se sicer, da je zgodovinsko gledano vzreja posamezne pasme psa vezana na specifično človekovo dejavnost, vendar pa je se odnos do te živali spremenil v tolikšni meri, da bi ga danes težko uvrstili v agrikulturno dejavnost človeka. Kraševac je zagotovo tako na simbolni kot realni ravni pomembna pasma, ker je naša edina avtohtona pasma in ker ima posebne, samo njemu lastne specifične ali lastnosti, ki so vredne vsega priznanja. Želim si in upam, da bomo imeli v prihodnosti priložnost sodelovati in prikazati kraškega ovčarja tudi našim gledalcem.«

Zakaj ni bilo ponovitve Ozar?

Gledalka **B.** je po telefonu protestirala, ker 5. 11. ob 11.20 na TV SLO1 ni bilo ponovitve Ozar, čeprav je bilo v časopisnem in spletnem sporedu napisano, da bodo.

Odgovor urednika Uredništva verskih oddaj, **Vida Stanovnika**:

»V Uredništvu verskih oddaj pripravimo vsako prvo nedeljo v mesecu neposredni prenos maše. V nedeljo, 5.11.2017, je bil prenos iz župnijske cerkve v Sočergi. Načrtovana dolžina prenosa je bila 55 minut. Neposredni prenos je bil dolg 58 minut, saj je bilo zaradi »zahvalne nedelje« bogoslužje bolj slovesno in daljše. Pri bogoslužju so tudi sodelovali pevci iz treh sosednjih župnij v slovenski Istri.

Odločili smo se, da neposrednega prenosa maše ne prekinjamo. Zaradi tega pa potem žal ni bila ponovljena oddaja Ozare, ki jo prav tako pripravljamo v Uredništvu verskih oddaj. Gledalki se opravičujemo in jo vabimo, da si oddajo ogleda na spletnem arhivu MMC.«

Obzorja duha: Kdo so najbolj ubogi med nami?

Varuhinja je bila seznanjena s pismom, ki je bilo naslovljeno na voditeljico oddaje Obzorja duha **Romano Kocijančič**, v katerem je gledalka **J. T.** protestirala, ker je bil v oddaji predstavljen tudi begunec Ahmad Šami.

»Ogorčeno protestiram, da v oddaji Obzorja duha na primeru "Ahmad" spodbujate nespoštovanje zakonov v Sloveniji in promovirate levičarski zakon ulice! Povejte mi, prosim, en primer, ko je v našem prostoru razen skrajnih, militantnih levičarjev še kdaj kdo vzel stvari v svoje roke in obšel zakone!!! Ja, in zelo pogosto so potem pri nas žrtve kristjani! Kdo ste, gospa Kocijančič? Za koga delate? Kdo je kupil Vašo sposobnost prijaznega smehljanja in Vas porinil v oddajo, ki je ena redkih, ki naj bi nagovarjala kristjane?! Težko verjamem, da ste zgolj tako naivni. Skrbi me za ljudi, ki še vedno verjamejo, da "če so nekaj povedali po TV in celo v skoraj verski oddaji, potem pa to mora biti res!"

Vljudno prosim, da se pred oddajami konzultirate ne le z ljudmi s RTV SLO, ampak tudi s kakšnim resnim katoliškim intelektualcem! Mnogo jih je!»

Vid Stanovnik, urednik Uredništva verskih oddaj:

»V oddaji Obzorja duha, dne 19.11.2017, je bila osrednja tema posvečena sakralni glasbi. V studiju smo med drugim gostili dva vrhunska glasbenika: Pijo Brodnik in Jožeta Vidica. Ob koncu oddaje je voditeljica posredovala informacijo, da je bil 19. november, na pobudo papeža Frančiška, razglašen za »svetovni dan ubogih«. To je bilo izhodišče za napoved

prihodnje oddaje z naslovom »Kdo so najbolj ubogi med nami?« ter prispevek v katerem je Ahmed Shamieh spregovoril, da si želi miru in da mu je težko, ker je njegova ožja družina razseljena po Evropi in Bližnjem vzhodu. Miha Blažič pa je posredoval informacijo, da Ahmed od prihoda v Slovenijo pomaga drugim beguncem.

Prispevek je bil dolg 76 sekund.

Elektronsko sporočilo, ki ga je prejela sodelavka Romana Kocjančič je po vsebini grobo in neutemeljeno.

Grobo, ker je ton sporočila podcenjujoč in neposredno napada osebno integriteto sodelavke. Neutemeljeno, ker ni v prispevku nikjer, neposredno ali posredno, posredovano politično sporočilo. Sporočilo prispevka je humanitarno in v duhu spoštovanja dostojanstva človeka. V oddaji vsak teden objavljamo pozive papeža Frančiška in ti pozivi so bolj »politični« kot pa osebna izjava begunca.

Podpiram sodelavko in cenim njeno delo. Oddaja Obzorja duha, 19.11.2017, je bila kvalitetno pripravljena.«

Veliko pohval za dokumentarec 2Cellos 2Obraza

Varuhinja je bila seznanjena s čestitkami in pohvalami, ki jih je prejela ustvarjalna ekipa dokumentarnega filma 2Cellos 2Obraza pod vodstvom urednice in scenaristke **Danica Dolinar**, ki je predstavil čelista Luko Šuliča in Stjepana Hauserja.

»Dokumentarec se me je zelo dotaknil. Ima izpovedno moč! Kako lepo sta se fanta odprla in zaupala svoje misli in se pokazala taka kot sta.« (E. Š.)

»iz vsega srca vam čestitam za pripravo dokumentarnega filma 2cellos in se vam najiskrenejše zahvaljujem, da ste ga pripravili v taki obliki in vsebini, za katero ne najdem besed, da bi jo opisala. Je tako intimen in bogat in ganljiv, da se vse visoko zveneče besede (npr. fantastično, izjemno, vrhunsko, čudovito ...) zdijo kot en "blef" v primerjavi z vašim filmom. (P. M.) Prepletali sta se njuni osebni zgodbi z klasvo in koncerti na čisto poseben način in krasnimi ponsetki, tudi v morju – kar ne vem, kako vam je to uspelo.. Vsa vaša zgodba o njiju je res doživeta in mi je pomagalo razumeti še bolj njun nstop v operi v sidneyu, kjer sta letos nastopala in je bil prenos včeraj na programu Slovenija 2.« (I.D.)

Spomini: gradivo za dober dokumentarec!

Gledalca **L. Š.** je navdušila oddaja Spomini z Bogom Gorjanom. Kot je povedal po telefonu, »česa tako pametnega, zanimivega in usodnega človek ne sliši pogosto«, zato predlaga, naj avtor Janez Lombergar iz gradiva za oddajo pripravi dokumentarni film, ki bi šel na spored ob primerni uri.

Iz odziva odgovorne urednice Kulturno-umetniških programov **Žive Emeršič**:

»Avtorju sem že nekajkrat predlagala, da naj nekatere sogovornike, ki so razkrili res zanimive zgodbe o svojem življenju in zgodovinskih dogodkih, predela v bolj dokumentarno formo, krajšo, strnjeno in vizualno obogateno z arhivskim materialom in različnimi posnetki. Doslej se za to ni odločil, morda ga bo prepričalo (še) vaše mnenje.«

O pričevalcih Albini in Branku Kalc

Dve pohvali oddaje Pričevalci, v kateri se je avtor Jože Možina pogovarjal z Albino in Brankom Kalcem, sta prispeli na varuhov naslov; gledalec **A. A.** je predlagal zgodnejši termin oddaje.

»Vaši hiši in seveda najprej avtorju oddaje bi rada iskreno čestitala za odlično oddajo z zakoncema Albino in Brankom Kalcem, ki je vzbudila mojo pozornost iz več razlogov. Posebej pa bi želela izpostaviti neizmerno moč pripovedovanja, saj se je ob dobro zastavljenih vprašanjih izlila izjemno močna in nadvse bogata, presunljiva in obenem s humorjem začinjena pripoved. Nadvse pohvalno! Pričevanja so prav tako dragocen prispevek k celostnejšemu

razumevanju zgodovine. Zgodovino pišejo tudi mali, običajni ljudje in se dogaja v obliki samo navidezno majhnih zgodb, drobnih odločitev, navidezno nepomembnih dogodkov, v resnici pa velikih zgodb, vpetih v kolesje zgodovine.« (U. P.)

»Pozivam vas , da prestavite termin/ kot da smo državljani prvega reda!/na primeren termin / Alternativa : uvedite ponavljanje . (...) Seveda kar precej levičarjev begajo sporočila teh * pričevalcev * Oddaja ,dne 14.11.----- Albina in Branko Kalc, rojena v bližini Ilirske bistrice/Kuteževo / Kratko sporočilo po spominu :rojena 1937 in 1935 . Sta zbežala v svobodo / v letih cca. 1955 . Kako so ti preprosti ljudje vedeli . že takrat , da je rajski komunizem , neprimerno hujši od fašizma v katerem so živeli ?Zbežala sta v Avstralijo. Po letu dni sta kupila zemljo /leta 1958/ in v dveh letih sta imela že hišo ! Koliko traja pri nas ta procedura ? Povedala sta tudi , da je zbežalo iz ene hiše – družine – celo šest (6) oseb . Bila sta preprosta , verna in delovna človeka . Ustvarila sta si družino in prepotovali so skoraj cel svet . / sicer pa si oglejte Pričevalce , če je kaj netočnosti / (A. A.)

Preskromno o Vranovem letu, drugič

Gledalec **B. R.** se je z obširnim pismom odzval na varuhinjin odgovor glede uporabe arhivskega gradiva o akciji reševanja zavezniških pilotov med drugo svetovno vojno. V oktobrski pritožbi je izpostavil poročanje v Dnevniku o obletnici akcije Vranov let, v odzivu pa odprl širše vprašanje (ne)uporabe arhivskega gradiva.

»Kot magister pravnih znanosti težko verjamem, da nekdo , ki je 1985 sodeloval pri izdelavi skupne oddaje ali dokumentarca, ne bi imel pravic do uporabe tega gradiva- močno dvomim, da bi bili nekaj takšni diletanti in bi takšno neumnost dali v pogodbo oz. menim, da je ta pravica samoumevna v skupnem projektu.(...) Najbolj me jezi, ko gledam hrvaške izdelke na TV History in si rečem....pa kaj delajo ti ljudje na naši nacionalki.....a se ne zavedajo, da imamo nekaj fenomenalnih zgodb, ki bi šle v promet, sama izdelava pa glede na obilje arhivskega materiala, ne bi zahtevala ogromnih sredstev. (...) Ogromno je materiala, za katerega niso potrebne prav nobene avtorske pravice.....za kaj malega bi sicer bilo potrebno to urediti in tudi plačati a tudi izdelek bi se lahko prodal, razen, če smo mi 10x manj sposobni od HTV-ja. Kaj bi oni naredili, če bi imeli ta potencial kot ga imamo mi, si kar predstavljam. Tam mi najbrž ne bi napisali, da imam idealistično predstavo, ampak bi nekdo takoj dobil zadoščitev, da naredi okvirno preverbo te tematike v lastnem arhivu, ki bi služila kot podlaga za nadaljnje odločitve o možnostih in smislu izvedbe projekta. Me prav zanima ali je kaj takega v kakšnem letnem planu produkcije dokumentarcev, ki ne zahtevajo velikih finančnih sredstev, so pa komercialno zanimivi, ker so zgodbe edinstvene v evropskem in očitno tudi v svetovnem merilu- VRANOV LET V SVOBODO, kar so že pred 32 leti dojeli tako v Londonu kot Avstraliji in k sreči tudi Ljubljani.«

Pojasnilo o uporabi arhivskega gradiva je prispeval urednik Dokumentarnega programa **Andraž Pöschl**.

»V Dokumentarnemu programu TVS se zavedamo bogastva lastnega RTVS arhiva. Posamezne odlomke del uporabljamo v novih AV delih bodisi v citatni obliki oziroma po določilih Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah, pri ponovitvenih predvajanjih celotnih arhivskih AV del pa nas obvezujejo tudi določila, ki so zapisana v obstoječih pogodbah s temeljnimi avtorji del (scenaristi, režiserji, direktorji fotografije, avtorji glasbe...) in iz njih izhajajočih tantiem. Uporabo arhivskih materialov definiramo že v fazi scenarija in je največkrat skupek avtorskih hotenj, vizij in uredniške odločitve. Četudi lahko v našem arhivu najdemo ogromno že predvajanih projektov, ki jih po zakonu moramo hraniti, to še ne pomeni, da so prosto objavljeni.«

Se obeta nadaljevanje avstralske sage?

Gledalec **M. M.** je vprašal, ali bo TV Slovenija predvajala novo sezono serije Kjer bom doma (A place to call home). **Bernarda Grum**, Uredništvo tujega igranega programa, je odgovorila:

»5. sezono (12 novih epizod) avstralske nadaljevanke Kjer bom doma (A Place to Call Home) bomo predvajali že od 9. januarja dalje, tokrat tedensko, in sicer ob torkih, TV SLO 1, ob 20.00.

Pohvale novinarkam iz Kulturno-umetniškega programa

Varuhinja je bila seznanjena s pohvalnimi odzivi oddajama Turbulenca in Koda, ki nastajata pod okriljem Izobraževalnega uredništva Kulturno-umetniškega programa.

Gledalka **A. M. Z** je prosila, naj varuhinja prenese pohvalo in dobre želje novinarkam Uredništva oddaj o kulturi.

»Pohvalila bi rada oddajo Osmi dan in sploh oddaje o kulturi. Tudi tu gospe novinarke povabijo ljudi, ki odkrivajo, kaj vse se dogaja na naši kulturni sceni, kar velikokrat vidimo in spoznamo šele ko gledamo te prispevke.

Vidimo, kako malo dajo naši vodilni politiki za kulturo, a tudi tisti, ki se imajo za kulturnike in pridejo na vodilna mesta, se obnašajo nemogoče.

Oddaje z veseljem pogledamo in čestitamo vsem ustvarjalkam: Alenki Zor Simoniti, Poloni Balantič, Marjani Ravnjak, Teji Kunst, Tjaši Razdevšek, Darji Korez, Mateji Valentinčič ...«

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Kakšna naj bo Ema 2018?

Gledalec **J. J.** je podal nekaj predlogov glede nacionalnega izbora za pesem Evrovizije.

»Na EMI 2018 si želim, da bi polek (omejenega) telefonskega glasovanja - primer glasovanja iz Eme 2010... Glasovanja strokovne žirije... Imeli še organizirano glasovanje izbranih radijskih postaj po Sloveniji.

1. V kolikor RTV Slovenija na izboru "EMA 2018" ne misli uvesti transparentnega, demokratičnega in v veliki meri optimalnega telefonskega glasovanja - omejeno telefonsko glasovanje (en glas, za eno tekmovalno skladbo, iz ene telefonske št.), ki bi vsem sodelujočim glasbenikom in avtorjem omogočil enakopravne pogoje in možnosti - potem podpiram, da se televoting (kot smo ga bili vajeni iz preteklih izborov) ukine !

2. Glasovanje strokovne žirije se mora v letu 2018 še okrepiti in vsekakor nadaljevati v smeri, kot smo ga bili deležni na letošnji Emi (Regionalne žirije).

3. Že zelo dolgo si želim, da bi polek strokovne žirije na Emi (ponovno) imeli tudi glasovanje radijskih postaj... Dejstvo je, da je vloga radijskega medija izredno pomembna pri sami promociji glasbene produkcije... Kaj nam koristi, če na Emi dobi določena skladba 12 točk po mnenju strokovne žirije ali pa televotinga... Če se pa kasneje skladba ne pojavlja na radijskih postajah ?? Glasovanje radijskih postaj prinaša popolnoma neko drugo dimenzijo, in pomembno dodano vrednost, ki jo moramo upoštevati... Radijske postaje izredno uspešno sodelujejo vsako leto pri izboru MMS ! Radijske postaje so v preteklosti že sodelovale pri Evrovizijskem izboru ! V l. 1993, 1995 in 1996 je o potniku na Evrovizijo odločal zgolj in samo radio ! Izredno obžalujem, da so glasovanje radia v letu 1997 ukinili, in ga nadomestili z televotingom... Mislim, da je takrat bila narejena velika škoda ! Čas je, da radio ponovno dobi svoje mesto na EMI ! Z iskreno željo, da bi bili moji predlogi v največji možni meri upoštevani pri izvedbi projekta "EMA 2018" - Vas lepo pozdravljam...«

Mario Galunič, odgovorni urednik Razvedrilnega programa:

"Hvala za vse sugestije in predloge za Emo 2018. V začetku decembra bodo objavljena pravila izbora skladbe na prihajajoči Emi. Najbrž vam ne bomo mogli ustreči v vseh pogledih, a zagotovo se bodo zgodili premiki na področju omejevanja telefonskega glasovanja, o čemer smo sprejeli določene sklepe v preteklosti tudi na Programskem svetu. Vključitev radijskih postaj v glasovanje na način, kot je veljal nekoč, ne bo izvedljivo, prav tako 'radijski glasovi' ne prinašajo nujno nepristranskega glasovanja (predlagamo, da preverite glasove radijskih postaj na Melodijah morja in sonca). Potrudili se bomo, da bo glasovanje na Emi kar se da pošteno in pregledno in da bo zagotavljalo, da bo med vsemi skladbami izbrana tista, ki lahko na odru Evrovizije doseže največ. Upamo, da nam bo uspelo.«

Dva odziva na kviz Vem!

Gledalec **C. A.** je zapisal, da je bil »zgrožen«, ker so v kvizu kot izumitelja telefona navedli A. G. Bella, in ne Antonica Meuccija. Iz odgovora **varuhinje**:

»V odgovornem uredništvu Razvedrilnega programa, v okviru katerega nastaja oddaja Vem!, so pojasnili, da ima sestavljavec vprašanj za vsako zastavljeno vprašanje kredibilni vir, v primeru Bella sta to Leksikon Cankarjeve založbe in Slovenski pravopis, kjer je kot izumitelj zabeležen Bell. Odgovorni urednik **Mario Galunič** je še zapisal: "Na srečo z vprašanjem v oddaji nismo nikogar oškodovali, bomo pa v prihodnje upoštevali nova spoznanja in dejstva, če bomo naleteli na to temo."«

Gledalko kviza **B. M.** pa je zmotil komentar voditelja Anžeta Zevnika v oddaji z dne 13. 11.

»V finalnem krogu se je s tekmovalcem pogovarjal o društvu Križemkražem, v katerega je tekmovalec včlanjen. Tekmovalec razlaga, da imajo svojevrstno igro, ki v križankah dovoljuje le uporabo samostalnikov. Nato pove, da imajo podobne različice tudi drugod, na primer na Hrvaškem, vendar pa tam dovoljujejo gesla v obliki glagolov, predlogov, ipd.

Na to je voditelj odgovoril približno takole: "No, ja...Hrvati si morajo stvari pač malo poenostaviti."

Menim, da takšne nekorektne in verjetno za marsikoga tudi žaljive izjave niti pod razno ne sodijo na nacionalno televizijo, razvedrilna oddaja gor ali dol. Kot gledalka od voditelja pričakujem, da se vzdrži izražanja lastnih mnenj in prepričanj ter ostaja nevtralen.

Nekaj pa ta spodrsrljaj pove tudi o nadzoru režije. Glede na to, da se oddaje snemajo vnaprej in obstaja možnost rezanja oz. ponovitve kadra, me čudi, da nihče ni ukrepal. Ali je mogoče, da v celotni ekipi ni niti ene osebe, ki bi imela pomisleke in preprečila, da takšna izjava o(b)stane v oddaji?«

Iz odgovora odgovornega urednika Razvedrilnega programa **Maria Galuniča**:

»Omenjate ponovitev oddaje (ob ponedeljkih namreč ponavljamo stare oddaje s superfinalisti), ki je bila premierno na sporedu 11. 9. 2015, torej pred več kot dvema letoma. Takrat ta komentar ni zmotil nikogar, prav tako je težko 'nedolžno' debato o tekmovanju Križem – kražem in primerjavo s hrvaško Kviskoteko postaviti v politični kontekst. Prav tako ne vidimo težav, če voditelj razvedrilne oddaje izrazi svoje mnenje ali prepričanje, nenazadnje to definira njegovo voditeljsko osebnost. Seveda pa se strinjam, da morajo biti taka mnenja (politično) korektna in čisto mogoče je, da bi letos omenjeni komentar izrezali iz oddaje, saj se je s spremembo nekaterih družbenih okoliščin povečala tudi senzibilnost gledalcev na to temo.

Sicer pa imate sami izkušnjo s snemanja oddaje in veste, da sta oba voditelja dobronamerna in da pogovor s tekmovalci sodi v okvir prijaznega kramljanja brez sleherne provokativnosti ali željo po nekorektnosti.«

Gledalka je v odgovoru kritiko dopolnila z željami za naprej.

»Nisem vedela, da je oddaja že tako stara. Vseeno pa menim, da "spremembe družbenih okoliščin" ne morejo biti izgovor za (ne)sprejemljivost izjave tedaj ali danes. Izjava bi lahko letela na katero koli skupino ljudi (Italijani, Nemci, metalci, športniki,...), pa bi me to zmotilo, ker po mojem mnenju izraža podcenjevalen če ne zaničevalen odnos do tistih "drugih". Vem, da sta oba voditelja dobronamerna in po osebnosti takšna kot pač sta. Vem tudi, da je kramljanje del oddaje, vendar pa mora obstajati nek "filter" za takrat, ko voditeljski osebnosti pri kakšnem komentarju spodleti.«

Ambienti – zakrito oglasno sporočilo?

Gledalca **M. M. Š.** je zanimalo, zakaj so v oddaji Ambienti predvajali vsebine, za katere je bilo razumeti, da so oglasne.

»Občasno ostanem skoraj brez sape, ko gledam nacionalno televizijo...in tako je bilo tudi danes, 30.11. ob 21h, ko sem na TVSLO 2 po naključju naletel na "Ambient", kot je na začetku kazalo, prijetno in nevtrarno oddajo o novih bivalnih prostorih, izkazalo pa se je, da gre za zgolj kozmetično malo prikrito, sicer pa nesramno dolgometražno oglasno sporočilo določenih podjetij, ki pa ni bilo ustrezno označeno z napisom "oglas". Gospa varuhinja, sprašujem vas kako se je to lahko zgodilo in vas prosim, da ukrepate, da se to konča! Se pa opravičujem, če sem kje zgrešil kako obvestilo, da gre za oglasno oddajo. Tudi če je bilo, je bilo premalo jasno prikazano.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Ambienti so ena od treh oddaj TV Slovenija, ki jih pripravijo zunanji producenti, in se financirajo tudi s promocijskim umeščanjem izdelkov oz. vsebin (drugi dve takšni oddaji sta Avtomobilnost in Bleščica). To je v oddaji označeno tako, kot zahtevajo predpisi. Na kratko: »Označitev mora biti izvedena z objavo jasno vidnega vizualnega simbola »P« v krogu na začetku, po morebitnih prekinitvah (na primer po oglasnem bloku) in na koncu programske vsebine ter mora trajati najmanj 30 sekund.« Ali kot pojasnjuje pristojni urednik Mairo Galunič (Razvedrilni program TV Slovenija). »Brez tovrstnega umeščanja oddaje sploh ne bi moglo biti na sporedu in nikakor ni edina oddaja, ki posega po tej zakonski možnosti. Morda pa bi morali gledalce tozadevno izobraziti.«

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Je komentator pristranski?

Gledalec **P. K.**, ki je zvest naročnik in spremljevalec slovenskega nogometa, je odgovornega urednika Športnega programa Miho Žibrata vprašal, kaj meni o komentiranju Iva Milovanovića. Sam meni, da je komentator pristranski.

»Tekme, oz. dogodke spremlja izrazito navijaško (npr: v včerajšnjem prenosu je nogometaše NK Maribora označil kot "naše nogometaše, slovenske šampione"). Da se niti ne spuščam v podrobnejšo analizo od prekrška do prekrška, katere pogosto spremlja skozi oči navijača kakor komentatorja (npr. oster štart Mešanovića na vratarja Olimpije komentira kakor "Tule ga je podrl, ni pa bilo udarca"; češ, ni bilo prekrška, saj ga prej omenjeni ni udaril, kakor da je to edini faktor odločanja ali je v nogometu prišlo do nepravilnega zaustavljanja). (...)

Verjamem da ima vsak posameznik svoje preference, a menim, da se le te ne bi smele pokazati v športnih prenosih, v kolikor - seveda - ni govora o reprezentanci. V nasprotnem nam takšno 'navijaško' komentiranje pokvari prenos vsem ostalim, tudi tistim nevtralnim. Sicer ne vem koliko dejansko spremljate 'feedback', oz. komentiranje pod samimi športnimi novicami, a si navsezadnje lahko to pogledate in videli boste, da nisem sam v svojem razmišljanju. Dejansko se dobra petina komentarjev nanaša na nestrokovno komentiranje športnega prenosa. Če na kratko povzamem, moj namen ni želja po sankcijah, niti čiščenje lastnih frustracij, niti iti zadevo v javnost. Moja želja je le, da se v prihodnje bolj temeljito odloča koga postaviti za športnega komentatorja pri dol. prenosih kot tudi obveza le tega, da se na sam dogodek tudi ustrezno pripravi. Na koncu koncev gre za nacionalno televizijo in zato je tudi pričakovanje (in obveza) bistveno večje.«

Odgovor **Mihe Žibrata**, odgovornega urednika Športnega programa TV Slovenija:

»Najprej o navijaštvu: težko bi pritrdil, da je kolega Ivo kakšen strasten navijač ene ali druge ekipe. Sami veste, obe strani zadovoljiti s komentarjem je skorajda »misija nemogoče«. Če pa je je zamenjeval igralce pa za profesionalnega novinarja seveda ni opravičila. In, strinjam se tudi da je bilo včerajšnje razglabljanje o tem koliko golov mora ob izidu 1:1 doseči Maribor, popolnoma odveč. V upanju, da napak le ne delamo preveč, vas lepo pozdravljam.«

V. PROGRAM PLUS

Dobro jutro: nekaj novembrskih vprašanj in pritožb

V nadaljevanju povzemamo raznovrstna vprašanja, ki so v zvezi z oddajo Dobro jutro prispeli na varuhov naslov, ter odgovore pristojnega odgovornega urednika Programa plus **Roka Smoleja**. Gledalca **I. Š.** je zanimalo, zakaj v oddajo Dobro jutro vabijo toliko gostov.

»Oddaja mi je všeč toda lahko pa bi nekaj denarja prihranili s tem, da nimate toliko gostov. Lahko bi bila dva ali največ trije in bi bile daljši komentarji oziroma nasveti. Tudi oglase bi morali črtati saj nismo komercialna RTV, plačujemo vas in to je to ...«

Odgovorni urednik **Rok Smolej**:

»Oddaja Dobro jutro je mozaična oddaja, pravzaprav program, v treh do štirih urah živega programa se lotimo najrazličnejših tem, ki zahtevajo večje število gostov. Številni gledalci nam sporočajo, da oddajo Dobro jutro radi gledajo predvsem zaradi raznolikosti vsebin in zelo različnih informacij in nasvetov, ki jih dobijo ob spremljanju oddaje. Seveda se v uredništvu močno trudimo pravilno presoditi, koliko časa namenimo gostovanju določenega gosta oz. določeni temi. V večji meri nam to uspeva, včasih pa tudi ne, saj je veliko odvisno od gostov samih. Nekateri so zelo artikulirani in v nekaj minutah povedo veliko, spet drugi so bolj dolgovezni in jim ne pomagajo niti daljši časovni termini. Gledalcu želimo pojasniti še, da število gostov ni povezano s stroški, saj v oddaji Dobro jutro gostov ne honoriramo za nastope.«

Gledalec **I. L.** je vprašal, kam je izginila rubrika, ki je bila na sporedu vsak petek pred 8. uro.

»Če sem le bil doma, sem to obvezno gledal. Bila je poživitev. Tudi moji znanci, prijatelji pogrešajo to oddajo. Kaj se je torej zgodilo, da ste to ukinili, ali pa morda le začasno in do kdaj?«

Odgovor urednika **Roka Smoleja**:

»Gledalčeva pripomba se nanaša na rubriko Teme tedna, v kateri smo v krajšem prispevku zbrali pomembnejše informacije o dogajanjih v aktualnem tednu, gledalci pa so imeli aktualne dogodke možnost komentirati prek telefonskih klicev v živo. Rubriko smo začasno umaknili z ekranov v času volilne kampanje, saj se je dogajalo, da so nekateri gledalci klice v živo v tej rubriki poskušali zlorabiti za promocijo določenih predsedniških kandidatov. Načrtujemo, da se bo rubrika v nekoliko osveženi podobi v oddajo Dobro jutro vrnila po novem letu. Sicer pa to ni edina rubrika v oddaji Dobro jutro, ki omogoča gledalcem, da se v oddajo vključijo prek telefonskih linij, gostom/strokovnjakom lahko zastavijo vprašanja, komentirajo določene teme ali z ostalimi gledalci delijo svoje izkušnje v zvezi z obravnavano problematiko.«

Gledalka **S. R.** izjemno ceni TV Slovenija in rada gleda tudi oddajo Dobro jutro. Pri tem pa se ne more znebiti vtisa, da se »iz Slovenije ustvarja Ljubljano z Mariborom«. Odgovora na pritožbo ne pričakuje.

»Tudi drugod po Sloveniji se veliko dogaja, o tem pa nič. Že tretji ali četrti dan vse dopoldne poslušamo o drsališču v Ljubljani. Prav je, da to drsališče je in da se pohvali pristojne. Ampak takšna drsališča so tudi drugod. Poglejte na primer Žalec. Ali pa izpostavljanje mariborske organizacije za alzheimer. Kot bi pred tem nihče drug nikjer v Sloveniji ne naredil ničesar. Pa smo naredili, verjemite, da smo. Verjetno gredo novinarji težko iz Ljubljane. Verjetno se varčuje. Verjetno se vam mudi. Ampak to ni prav. Počasi bodo na ekranu samo tisti, ki so blizu ali pa se znajo bolj pririniti v ospredje.«

Urednik **Rok Smolej**:

»Čeprav odgovora ne pričakujete, se moram odzvati, predvsem v imenu kolegov iz Dobrega jutra, ki se dnevno trudijo, da v program TV SLO vključimo čim več lokalnih vsebin. Pošiljam seznam krajev, ki jih je ekipa oddaje Dobro jutro obiskala (in jih še bo) od septembra do decembra 2018. Z vsake lokacije smo ustvarili približno 30 minut živega programa, kar je hkrati tudi velik produkcijski zalogaj.

SEPTEMBER: 08.09.: Čepovan pri Novi Gorici, 12.09.: Maribor, 15.09.: Šmarješke Toplice, 19.09.: Celje, 26.09.: Novo mesto, 29.09.: Črnomelj

OKTOBER: 06.10.: Podsreda-Kozjansko, 10.10.: Mislinja, 20.10.: Zagorje ob Savi, 27.10.: Lendava

NOVEMBER: 03.11.: Repentabor-ITALIJA, 17.11.: Šempeter pri Gorici, 24.11.: Monošter+Gornji Senik-MADŽARSKA

DECEMBER: 08.12.: Metlika, 22.12.: Bovec

Gledalec **A. Š.** je naštel voditelje oddaje Dobro jutro, s katerimi je zadovoljen (Špela Močnik, Katja Treer), kritičen pa je bil do nastopov Ane Tavčar, Davida Urankarja in Erter Pust.

»Drugače so mi vsi ostali voditelji tako v studiu kot na terenu dokaj primerni, malce manj bi se lahko izpostavljala le prehranska strokovnjakinja Marija Merljak.«

Iz odgovora odgovornega urednika **Roka Smoleja**:

»v uredništvu oddaje Dobro jutro ustvarimo približno 3 ure živega programa na dan, za kar moramo angažirati večje število voditeljev, ki imajo seveda vsak svoj način vodenja oddaje. Povsem človeško je, da vsak ne more biti všeč vsem oz. da so nam nekateri voditelji s svojim načinom vodenja bolj, drugi pa manj prijetni. Dokler so vsi profesionalni, s tem pravzaprav ni nič narobe. Prav za vse voditelje, ki jih spoštovani gledalec omenja v pritožbi, v uredništvo prejemamo tako pohvale kot graje. Tako je na primer veliko gledalcev obžalovalo odhod Katje Tratnik na komercialno televizijo, številni gledalci pa so z navdušenjem pozdravili vrnitev Ane Tavčar s poročniškega dopusta.

Morda bi poudaril še, da vsi našteti niso le voditelji oddaje Dobro jutro, ampak tudi njeni dragoceni vsebinski soustvarjalci, vključno z Marijo Merljak, ki poskrbi, da oddaja Dobro jutro

vsak petek obišče zanimiv slovenski kraj in predstavi njegove lokalne, kulturne in kulinarčne posebnosti. Ponavljam, da se v uredništvu trudimo, da voditelji svoje delo opravljajo profesionalno, "všečnost" posameznih voditeljev pa je precej izmuzljiva kategorija, o kateri je težko razpravljati.«

Od blizu z (motečo) Vesno Milek

Dve pritožbi sta prispeli na vodenje oddaje Od blizu. Gledalka **S. S. D.** je zapisala:

»Svojim odličnim sogovornikom vpada v besedo, ne pusti dokončati povedi ali sploh ne posluša odgovora temveč sama razvija svoje misli, pametuje. Skratka izpade kot bi želela biti sama "glavna igralka", gostje pa so se pač znašli tam. Glede na to, da so gostje zelo zanimivi in ustvarjalni ljudje z različnimi življenjskimi zgodbami pa ne morejo prav do besede, človek ob takem gledanju postane nervozen in nezainteresiran ter slabe volje. Žal. Ali res nimate sposobnejšega voditelja, ki bi intervjuje izpeljal profesionalno?«

Odgovor odgovornega urednika Programa Plus **Roka Smoleja**:

"Na oddajo Od blizu z Vesno Milek v uredništvu prejemo večinoma dobre odzive, tudi kritiška javnost se je na oddajo pozitivno odzvala.

Zagotovo se težko strinjamo z gledalčevo pripombo, da so intervjuji Vesne Milek »amaterski in na otroškem nivoju«, saj gre nevezadnje za renomirano novinarko in pisateljico z dolgoletno kilometrino in številnimi izkušnjami na medijskem področju (radio, televizija, časopisi).

Hkrati bi želeli gledalcu pojasniti, da v primeru oddaje Od blizu ne gre za klasičen televizijski intervju, ampak je že v konceptu oddaje zapisano, da je cilj oddaje »celovito prikazati določeno osebnost, tudi takšno, za katero se nam zdi, da smo o njej izvedeli že vse, voditeljica v oddaji poskuša skoraj nemogoče: približati se sogovorniku z različnih zornih kotov.« Takšen koncept seveda zahteva angažiranega voditelja in izrazito avtorski pristop, ki vključuje tudi živ in dinamičen dialog, provokacije itd. Gre za pogovorno oddajo z razvedrilnimi elementi, za tako imenovani »talk show«. Če spremljate podobne oddaje v tujini, lahko ugotovite, da si voditelji v dialogih z gosti privoščijo še mnogo več. Občasno je voditeljica zaradi dramaturškega loka pogovora in dinamičnosti dialoga prisiljena prekiniti monolog gosta, pri čemer je včasih bolj, drugič manj uspešna. V tem smislu je gledalčeva kritika seveda lahko spodbuda, da se v tem elementu pogovora voditeljica še izboljša.

Veseli pa nas, da je gledalec prepoznal odličnost sogovornikov; mnogi gostje se povabijo v oddajo odzovejo prav zaradi voditeljice Vesne Milek, saj ji zaupajo, da bo pogovore z njimi odvodila korektno in profesionalno ter da bo z njimi znala vzpostaviti dialog, ki bo pritegnil tudi večje število gledalcev.«

VI. REGIONALNI PROGRAM – TV MARIBOR

Brezplačna reklama v kmetijski oddaji?

Gledalca **B. T.** je zmotila oddaja Ljudje in zemlja (5. 11. na TV SLO1) o semenih.

»Želel bi izvedeti, kako lahko podjetje po neuspešni prisilni poravnavi (zaključilo jo je z novim kreditom), dobi eno uro dolgo (brezplačno) reklamno oddajo, polno laži, zavajanj in ostalih norosti. Podjetje, ki ste ga brezplačno reklamirali, pridela semena za nekaj hektarjev, ostalo uvozi in to najslabše in najcenejše kar na svetu obstaja.

Kot obvezni plačnik RTV naročnine vas sprašujem, kdo zapravlja moj denar in kdo omogoča, praktično propadlemu podjetju brezplačno reklamo, ki tako ali tako ne bo dosegla svojega cilja, saj je podjetje praktično "klinično mrtvo"«

Irma Ferlinc Guzelj, urednica in voditeljica oddaje:

»Semenarna Ljubljana je že več kot 110 let naše edino semenarsko podjetje, ki v skromnih pogojih na 40 ha kmetijskih površin v Seleksijskem poskusnem centru na Ptuj ohranja vzdrževalno selekcijo in pridelavo semen avtohtonih sort rastlin. V oddaji Ljudje in zemlja 5.11.2017, nismo predstavljali podjetja, kakor tudi nismo govorili o ekonomskih, tržnih ali političnih vprašanjih semenarstva. Objavili smo jo v času t.i. »mrtve sezone«, ko pridelovalci semen ne kupujejo. Celotno oddajo govorimo samo o delu Seleksijskega poskusnega centra, ob katerem ne omenjamo Semenarne Ljubljana. V Seleksijskem poskusnem centru na Ptuj smo snemali omenjeno oddajo skozi vso letošnjo pridelovalno sezono zato, ker v Sloveniji nimamo podobnega javnega centra, kjer bi na strokoven in izobraževalen način lahko predstavili pomen in potek pridobivanja semen, vzdrževalno selekcijo obstoječih sort, žlahtnjenje rastlin, pridobivanje novih sort in ohranjanje avtohtonih sort rastlin. S strokovnjakom, univerzitetnim inženirjem agronomije, ki nam v svojih izjavah gotovo ni lagal ali nas zavajal(govoril je o tem v kakšnih fazah razvoja so rastline, ipd.) smo predstavljali zgolj strokovni potek semenarjenja, žlahtnjenja in selekcije rastlin. Seveda pa se delo s semeni ne konča samo na polju. Gre za živ organizem, ki zagotavlja nadaljnjo proizvodnjo, zato ga je potrebno po mednarodnih predpisih tudi kontrolirati in skladiščiti. S predstavitvijo celotnega postopka pridobivanja semen smo opozorili predvsem na to, kako zahtevno, dolgotrajno in družbeno odgovorno delo je semenarjenje, ki nam zagotavlja prehransko varnost in biotsko raznovrstnost. Če želimo razvijati domače kmetijstvo, potrebujemo lokalnim pogojem prilagojena avtohtona semena in lastno semenarsko proizvodnjo, ki pa je v času globalne koncentracije semenarskih podjetij v rokah multinacionalk izredno ranljiva. Čas bo pokazal ali jo bomo uspeli ohraniti. Glede na to, koliko strokovnega dela in truda je vloženega v naše domače semenarstvo, bo res škoda, če nam to ne bo uspelo.«

Iz odgovora **Zorana Medveda**, odgovornega urednika:

»Prispevek v oddaji Ljudje in zemlja je bil strokovno utemeljen, ni bil namenjen promociji podjetja, ampak je izhajal iz aktualnega vprašanja ohranjanja avtohtonih sort zelenjave in semenskih zbirk za ta namen. Kolikor se spomnim, je bilo v prispevku omenjeno, da je seleksijski center na Ptuj eden od dveh v Sloveniji, pogovor je ves čas tekel s strokovnjakom, ne pa s kakšnim tržnikom ali managerjem podjetja. Menim, da smo v tem primeru v celoti zadostili poklicnim merilom in načelom novinarske etike, in da nikjer ni govora o kakšnem "product placementu". Prispevek je bil v celoti usmerjen v strokovna vprašanja, zato odziva gledalca ne razumem in kritike, ki jo izreka, prav tako ne morem sprejeti.«

Pritožnik z odgovori ni bil zadovoljen, kar je podkrepil z dodatnimi argumenti:

- »- Trdite, da niste nikogar reklamirali, beseda Semenarna Ljubljana, pa je bila v oddaji omenjena vsaj 100 krat
- Problem je, ker v oddaji niste govorili samo o avtohtonih sortah, in vzdrževalni selekciji - Da ne bo pomote, osebno mi niste povzročili nobene gospodarske škode, storili pa ste jo podjetjem, ki se ukvarjajo s prodajo semen, saj ste v oddaji zadeve predstavili tako, da gledalec dobi občutek, kot, da je to podjetje »edino pravo«, v resnici pa kupuje semena (sigurno več kot 95%) v tujini,tako kot drugi, ki se na našem trgu ukvarjajo s prodajo semen in mogoče ti kupujejo celo kvalitetnejša in dražja semena!!!
- Pred cca. deset dnevi sem v dnevniku FINANCE zasledil, da Semenarna prosi za državno pomoč 2 mio. Evrov, oddajo ste umestili (glej no glej) v idealen čas, da bodo gledalci rekli, » tem pa ja treba pomagat, če smo TAM-u, Muri, Polzeli.

VII. SPLOŠNO

Glasba glasnejša od govora

Več pritožb se je nanašalo na preglasno glasbeno podlago ali spremljavo televizijskih programskih vsebin.

» V vsakem predvajanju pa naj gre za nadaljevanko ali pa reklamo se glasba sliši preveč glasno in s tem postaja moteča, ker govorni del ni tako razumljiv kot bi bil pri enaki glasnosti. Včasih si glasnost predvajanja naravnal z glasnostjo na tv aparatu, zdaj pa se glasnost spreminja s predvajanjem vsebine po željah izvajalca programa. Ker sem to pritožbo že zasledila v letu 2016 v arhivu pritožb se ne nadejam, da bi se zaradi moje pritožbe kaj spremenilo, saj sem zasledila to pripombo od gledalcev, ki kličejo kdaj v oddajo dobro jutro, pa se nihče na želje nas gledalcev ne odzove.« (H. P.)

»Sporočam, da je za starejše ljudi zelo moteča preglasna glasba ob govorjeni oddaji. To opažam pri polnočnem klubu in pri informativnih oddajah. Mislim, da pri informativnih oddajah je v ospredju govor ne pa glasba. Če je glasba preglasna, se govorjena vsebina slabo sliši in ne razume in je za mene in tudi mojega to zelo moteče.« (M. C.)

»V oddaji "Dobro jutro" me moti preglasna glasba v ozadju« (E. R.)

Primer odgovora **varuhinje**:

»Glede Polnočnega kluba, ki ga omenjate, vas bo verjetno razveselilo, da je uredništvo Programa plus, kamor sodi omenjena oddaja, prav zaradi tovrstnih pritožb že poleti klavirsko spremljavo ukinilo. Tudi v informativnih oddajah so bili uredniki prek varuha že večkrat opozorjeni, da ustrezno prilagodijo nivoje glasbene podlage; v nekaj primerih so te pritožbe obrodile sadove, denimo pri napovedniku TV Dnevnika.

Glede vašega zapisa, da je tovrstnih primerov veliko, vam predlagam, da poskusite biti v tovrstnih pritožbah v prihodnje čim bolj konkretni, saj pri splošnih ne morem vedeti, komu naj jih posredujem oz. na katere oddaje se nanašajo.

Dodajam še, da so v pristojnih strokovnih službah konkretne pritožbe že večkrat preverili, pri čemer niso bile vse upravičene. V veliko primerih so oddaje znotraj sistema RTV Slovenija v celoti pravilno uglasene (razmerje med glasbo in govorjeno besedo), težava pa nastane v distribuciji signala prek satelita ali kabla oz. pri sprejemu doma, saj se tudi TV-sprejemniki med seboj zelo razlikujejo.«

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Enaka obravnava predsedniških kandidatov?

Gledalka in poslušalka **A. D.** se je pritožila nad, po njenem mnenju, neenako obravnavo predsedniških kandidatov v radijskih in televizijskih programih.

Odgovor **Andreja Stoparja**, odgovornega urednika Prvega programa Radia Slovenija:

»V Informativnem programu Radia Slovenija drugi krog predvolilne predsedniške kampanje spremljamo pazljivo, uravnoteženo in – zadržano. V dnevno informativnih oddajah objavljamo posebej označene volilne bloke z vestmi o dejavnosti predsedniških kandidatov, če tako uredniško presodimo. Vesti ne objavljamo enostransko in tudi ne vsak dan, odvisno od njune aktivnosti. V soočenjih pa imata kandidata odmerjen čas, v režiji merimo dolžino njunih odgovorov in jo sproti sporočamo voditeljema, da lahko posežeta v kandidatovo besedo. O siceršnji aktivnosti predsednika države poročamo zelo zadržano, če sploh, ker je veliko večino treba razumeti v kontekstu kampanje, za katero pa velja prej omenjeno pravilo. Volilnih – plačanih – reklam na Radiu Slovenija nimamo. Zavračam trditev, da kandidata spremljamo neuravnoteženo.«

(Odlomek iz pritožbe ter odgovor urednice volilnega projekta na TV Slovenija Nataše Rijavec Bartha sta objavljena v poglavju TV Slovenija – Informativni program.)

Poslušalec nezadovoljen s poročanjem o volilnih izidih

Poslušalec **V. M.** je »izrazil svoje globoko nestrinjanje z načinom poročanja o izidu drugega kroga predsedniških volitev« v osrednji radijski informativni oddaji Dogodki in odmevi 13. novembra ob 15.30.

»Namreč, po predstavitvi končnih deležev podpore volilcev, ki sta jih dosegla kandidata, se je novica takoj nadaljevala v razglabljanje o tem, koliko političnega kapitala za prihajajoče državnozborske volitve si je pridobil poraženec. O odzivu zmagovalca pa niti besede. Poleg reklame za poraženca (izvršene z davkoplačevalskim denarjem) je to nesprejemljivo tudi zaradi nespoštovanja funkcije predsednika države. Navkljub pretežno protokolarni vlogi predsednika je le-ta predstavnik nas vseh in je zato nedvomno primerno, da v novici o njegovi izvolitvi najprej slišimo njegovo izjavo.

Od javnega informativnega servisa pričakujem kakovostne, strokovne in nepristranske informacije z jasno razmejitvijo med informacijo samo in komentarjem. V zvezi z zgoraj navedenim neprimernim poročanjem pričakujem ustrezen odziv odgovornih uslužbencev in preprečitev ponovitve.«

Odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar** je odgovoril:

»Razumem vaš pomislek, ampak v Informativnem programu smo zelo podrobno spremljali kampanjo in oba kandidata in prav nobenemu nismo dajali prednosti. Sploh pa na javnem radiu nikogar ne reklamiramo. Tako smo najbolj poslušano informativno oddajo na Radiu Slovenija - Drugo jutranjo kroniko – v ponedeljek, 13. novembra 2017 začeli z daljšim prispevkom o zmagovalcu in njegovimi izjavami, nato pa temo izida volitev začeli zaokroževati. Oddajo Danes do trinajstih smo začeli z integralnim prispevkom z izjavami zmagovala in poraženca, Dogodke in odmeve pa z odzivi politike, razmišljanjem o nadaljnjih strategijah poraženca, ki se vsaj za nekaj časa umika iz glavnega fokusa javnosti, nadaljevali z odzivi iz tujine in analizo, kako so bili po državi porazdeljeni glasovi. Prepričani smo, da smo tedne skrbnega spremljanja predvolilne kampanje in samih volitev z ustreznim lokom zaokrožili v ponedeljkovih informativnih oddajah. Če sem kaj kot odgovorni urednik pogrešal, to ni bila predsednikova izjava v Dogodkih in odmevih, ampak končni uredniški komentar. Zaradi obilice prispevkov na volilno temo smo se odločili, da ga tokrat lahko pogrešamo. *Post festum* pa menim, da bi ga morali imeti.

Od javnega servisa dobivate kakovostne, strokovne in nepristranske informacije, komentarje ločujemo od poročil in analiz. Zgodijo se zdrs in napake, na srečo ne pogosto, lahko pa vam zagotovim, da niso namerni ali celo zlonamerni. Do zdaj nam tudi še nihče ni očital, da ne spoštujemo institucije predsednika države. Tudi sam predsednik države ne.«

Poslušalec se je za hitro in obširno pojasnilo zahvalil.

»Sam nisem sledil vsem navedenim oddajam, kar je tudi razlog, da sem takoj opazil omenjeno odsotnost komentarja ponovno izvoljenega predsednika. Veseli me vaša zavezanost h kakovostnemu in resnicoljubnemu poročanju. Udejanjajte to (še naprej)!«

Kaj je primerna glasba za volilni dan?

Poslušalec Prvega **S. K.** je imel pripombo glede (ne)primernosti glasbe na dan predsedniških volitev.

»Včeraj je bil dan predsedniških volitev in ravno tega dne dopoldan so na 1. radijskem programu predvajali skladbo v izvedbi orkestra JLA. JLA nas je junija 1991 napadla. Naj ob naslednjih volitvah pričakujem orkester fašistične ali nacistične godbe?! Tudi oni so nas napadli. Kaj nameravate ukreniti, da se podobna situacija ne ponovi?«

Iz odgovora odgovornega urednika Prvega **Andreja Stoparja**:

»Čeprav imamo lahko na zgodovino različne poglede in je bil posnetek iz leta 1979, torej iz časa, ko je bila Jugoslovanska ljudska armada še (tudi) slovenska, izbor izvajalca na volilni dan ni bil primeren. Pa čeprav se je urednik osredotočil na izvajano skladbo, torej Slovensko rapsodijo skladatelja Bojana Adamiča. Opravičujem se v imenu programa.«

Iskrena hvala za Lolino glasbo!!!

Poslušalka Prvega **V. V.** je bila navdušena nad pesmijo, ki je bila predvajana v programu.

»Nenadoma sem zaslišala uvodne takte neke pesmi, ki so me takoj spomnili na Lolo Novaković. In res je LOLA pela zelo staro pesem, verjetno iz leta 1957 ali 1958. In zelo verjetno jo na posnetku spremlja Plesni orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča. Domnevam, da je tudi priredba Adamičeva. Pesmi pa ne vem naslova. Ali je mogoče to izvesti? Hvala! (...) Predlagam, da se končno nekdo loti in pripravi serijo oddaj o Loli Novaković.«

Rudi Pančur, glasbeni urednik Prvega:

»Predvajana skladba v izvedbi Lole Novaković nosi naslov Stvarnost i snovi. Kot avtorja naš arhiv navaja Dragomirja Ristića, izvaja Godalni orkester Radia Beograd, pod taktirko Ilije Genića. Datum nastanka pa je 17.09.1958 – kar je odlično ocenila gospa Vesta Vanell. Glede oddaje o Loli Novaković res že nekaj časa razmišljamo, nismo pa se še odločili, kako in kaj.«

(Pre)kratka duhovna misel na dan vseh svetih

Poslušalec **D. V.** se je pritožil nad radijskimi vsebinami na dan mrtvih oz. dan vseh svetih.

»Kratko povzemamo vsebino programa na »prvem« od 6.15ure do 9.ure; v govornem poleg klasike; »vreme,koledar;...« v zvezi z vsebino praznika prispevki o »pokopališčih; turizmu na pokopaliških doma in v svetu, ki potrjujejo; »profesionalizen in novinarski kodeks« ustvarjalcev prvega programa.

-razen v Duhovni misli; nekaj več kot 3 minutke »verskih vsebini včerajšnjega praznika«; nič;

-ob 6.50uri sestra Emanuela Žerdin Hospic »o odnosu do umiranja«

ob 6.54uri pesem »o srečni dom med zvezdami« Stanko Premrl, ki pa je bila »dolga« nekaj sekund več od minutke; in brutalno prekinjena;

-sledijo reklame;

-pred Jutranjo kroniko predvajana pesem »med iskrenimi ljudmi...«

Ljudje so šokirani in jezni; od 6.15 do 9 ure vse profane pesmi od angleških do slovenskih niti ena nasilno prekinjena in predvajane v dolžini med nekaj manj kot 3 minute in še več; ena in edina po Duhovni misli pa minutko;

-zanimiva »pluralnost in profesionalnost« »prvega« na Dan reformacije zvečer med pol sedmo in sedmo več kot 10 minutna oddaja o »zelo pomembnem prazniku slovenske kulture« dnevu čarovnic; razlage o »pomembnosti, kulturi in svetosti« dneva čarovnic za Slovence in »profesionalno« vmes »čarovniška« glasba..

Oprostite; kdo se dela norca iz slovenskega poslušalstva konec leta 2017 na »javnem« zavodu, ki bi ga naj vsi državljani plačevali..«

Odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar** je odgovoril:

»Oddaja Duhovna misel 1. novembra 2017, ki jo je avtorica sestra Emanuela Žerdin naslovila »Ko ugasne plamen življenja« (<http://radioprvi.rtvsllo.si/2017/10/ko-ugasne-plamen-zivljenja/>), glasbeno pa jo je opremila glasbena urednica Apolonija Gantar, je bila predvajana v skladu s programskim načrtom in nikakor ni bila okrnjena. Kolegica Gantar se je odločila za pesem »O, srečni dom nad zvezdami,« in sicer za njeno prvo kitico, ki je zaokrožila pomen besed sestre Emanuele in je tudi primerno izzvenela. Kolegica je torej obravnavala oddajo kot celoto in jo je opremila po svoji presoji in v skladu z uredniškimi pristojnostmi. Kot zmeraj, je sledil programski znak, ker ne želimo, da bi se oddaja iztekla neposredno v reklamni blok, nato pa pred Jutranjo kroniko še skladba »Med iskrenimi ljudmi.«

Prepričani smo, da smo primerno obeležili praznik. Nobene oddaje nismo prekinjali, prenašali smo bogoslužje iz Budanj ter prilagodili druge vsebine programa. Govorili smo o tradiciji obeleževanja 1. novembra doma in po svetu, o izročilu krizantem, prižiganju sveč, objavili smo pogovor z direktorjem muzeja v Pompejih, govorili o posmrtnih maskah, posebno oddajo Sledi časa smo naslovili Luč in spomin. Celo večerno mladinsko oddajo Gymnasium smo tematsko prilagodili.

Kar pa zadeva dan reformacije smo tudi po mnenju g. akademika Juhanta opravili zelo dobro delo: ne le, da smo prilagodili Duhovno misel, pripravili poglobljen pogovor z dr. Kuzmo Ahačičem o pomenu protestantizma za slovenski jezik, prenašali bogoslužje iz evangeličanske občine Moravci in v vseh informativnih oddajah veliko pozornosti posvetili tej temi, kolega Anton Petelinšek je pripravil posebno oddajo o 500-letnici reformacije, ki smo jo objavili v terminu Studia ob 17-ih. Tudi prispevek o noči čarovnic je bil sporedu, saj smo radijski program širokega profila, t.i. Halloween pa je vse bolj navzoč tudi v slovenskem prostoru. Prenašali smo tudi proslavo na predvečer dneva reformacije.

Razumem, da imamo različne poglede. Spoštujem jih in vesel sem dobronamernih pripomb. Tako bomo naše dobro delo lahko samo še nadgrajevali.«

Varuhinja je bila tudi med sonaslovniki korespondence, ki je na isto temo potekala med odgovornim urednikom Stoparjem in akademikom Juhantom. Korespondenca je v celoti objavljena kot

PRILOGA 1 na str. 45.

Obrnjen vrstni red: 112/113 - vreme

Poslušalca **T. L.** je zmotil drugačen vrstni red servisnih informacij na jutranjem programu Prvega.

»Do sedaj se je praviloma točno ob 6.15 uri oglasil govorec Centra za obveščanje - 112, zatem Policije - 113, po glasbenem predahu ob ca. 6.22 minut pa s kratkimi vremenskimi poročili še dežurni meteorolog ARSO.

Danes je vrstni red drugačen in seveda nerodno postavljen. Najprej se ob 6.15 uri javi dežurni meteorolog ARSA, ki debele 4 minute porabi za modrovanje o vremenu, urnika CZO in Policije pa sta predstavljena na 6.23 minuto vsak dan.

Menim, da je bil prejšnji vrstni red in posredovanje kratkih poročil o dogodkih preteklega dne odlično postavljen in ni potreboval spremembe.«

Odgovor odgovornega urednika Prvega, **Andreja Stoparja**:

»Vrstni red rubrik se je spremenil, ker so na ARSU spremenili začetek delovnega časa. Tako se z dežurnim meteorologom ne pogovarjamo več ob 5.20, ampak smo za njegovo oglašanje našli edini možni termin ob 6.15. Prej ne morejo na ARSU, pa tudi mi nimamo prostega termina, kasneje imajo na ARSU obveznosti do drugih radijskih postaj. Glede oglašanja 112/113 smo imeli dve možnosti: ali se jim odpovedati ali pa jih "stisniti" med vreme in poročila ob 6.30. Odločili smo se za slednjo možnost in po odzivih je bil ta premik dobro sprejet. Do zdaj so bile pripombe izključno pozitivne.

Seveda nekatere

ce bolj zanima vreme, druge pa nočna kronika. Ampak ob skrbi, kako zagotoviti poslušljivost tako zgoščenih jutranjih rubrik, smo vsaj zagotovili, da s sprejeto rešitvijo ni bil nihče prikrajšan.«

Protest VSO zaradi prezrtega dogodka v Poljčah

Na protest Združenja za vrednote slovenske osamosvojitve – VSO glede skromnega poročanja s proslave v Poljčah (poudarki iz protesta so objavljeni v poglavju TV Slovenija – Informativni program), se je odzval tudi **Andrej Stopar**, odgovorni urednik Prvega:

»Radio Slovenija temam, povezanim s slovensko državnostjo, namenja veliko pozornosti. Prenašamo državne proslave, pred mikrofonom vabimo državnike, zgodovinarje, udeležence osamosvojitvenega dogajanja, oblikujemo feljtone, pripravljamo portrete in dokumentarne oddaje. Glede dnevnega pokrivanja najrazličnejših dogodkov smo vezani na razpoložljivost novinarjev in kontekst siceršnjega dogajanja in se na podlagi uredniške presoje odločamo, kako bomo ravnali. Ne zmanjšujemo pomena dogajanja v Poljčah leta 1990. Letos ni bilo okrogle obletnice, predvsem pa je bila novinarska ekipa po dveh mesecih referendumске in volilne kampanje v finalu slednje, zato smo se odločili, da dogodka samostojno ne moremo pokriti, ampak smo sledili poročanju STA. Ponavljam, ne gre za omalovaževanje, niti za zlonamernost. Strinjam se, kako pomembno je zavedanje in spoštovanje preteklosti in prelomnic v nedavni zgodovini. Te zavesti je dandanes absolutno premalo. Tudi v političnih krogih. Ne le mediji, tudi politika bi se morala zavedati pomena obletnic in jih počastiti z navzočnostjo državnih in strankarskih prvakov in drugih vidnih predstavnikov javnega življenja, kar bi zaokrožilo pomen slovesnosti. Pa jih, vsaj kolikor mi je znano, ni bilo. Res pa je, da vsaj na Radio Slovenija nismo dobili obvestila oziroma vabila v Poljče. Na dogodek je opozarjala samo kratka napoved v STA-jevem dnevnem napovedniku.«

Pohvala oddaji o starovercih

Varuhinja je bila seznanjena s pohvalo poslušalke **D. S.** oddaji Sledi časa: Staroverci, ki je bila dne 5.11. objavljena na Prvem Radia Slovenija.

»Čestitam vam za odlično izpeljano dokumentarno oddajo saj ste v njej pokazala vaš profesionalen in tenkočuten pristop do gradiva, ki ga obravnavate. Temo obravnavate iz vseh vidikov, ne izogibate se historičnim danostim in jasno je videti in prepoznati željo po pravem vpogledu v našo snovno in nesnovno dediščino. Resnična redkost v današnjih novinarskih vrstah, sploh kar se dediščine tiče. Veliko je že bilo prispevkov na temo staroverstva, skoraj nihče pa ni dosegel te večplastnosti, ki ste jo uspela prikazati »le« prek zvoka. Večina novinarjev se danes, na žalost, loteva te tematike rumeno, pretenciozno, nekritično oz. ne dovolj poglobljeno. Vam je uspelo preseči vse te ovire in doseči visoko kvaliteto raven za katero se skriva veliko dela. Zato gre čestitati tudi vašemu uredništvu, ki podpira tovrstne kvalitetne raziskovalne oddaje in prispevke, predvsem na področju dediščine, ki je velikokrat zapostavljeno v nasprotju z ostalimi bolj »aktualnimi« in mainstream-ovskimi temami. Upam, da se ta začrtanost nadaljuje tudi v prihodnje.

Če lahko dodam še par besed glede oblike oddaje. Všeč mi je bila vaša odločitve, da besedilo razdelite na povezovalno in na citate iz knjig, pri tem pa ste odlično izbrala glasove in glasbo.«

Zakaj ne bi vrteli samo slovenske glasbe?

Poslušalec **I. Š.** meni, da je RTV Slovenija resnično slovenska nacionalna hiša, zato si želi, da bi ustvarjalci pritožbe razumeli dobronamerno in jih čim bolj upoštevali, tudi ko gre za slovensko glasbo.

»Radio program SLO 1 naj bi bil izključno Slovenska glasba in ne samo določen procent (halo). Zato imate več programov in na drugih vrtite drugo vrst glasbe. Moti me, da se izgovarjate na zakone, da je to v zakonu. Kdo pravi, da ne morete vrteti 100% Slovenske glasbe. Ko odprem radio naj me pozdravi naša domača Slovenska glasba.

Odgovor **Andreja Stoparja**, odgovornega urednika Prvega:

»Prvi program Radia Slovenija je program, na katerem lahko slišite največji delež slovenske glasbe, do 60 odstotkov predvajane glasbe. Kakovostne glasbe. Ne le, da jo predvajamo, tudi spodbujamo njeno nastajanje in jo analiziramo v posebnih oddajah. Ne moremo pa predvajati izključno slovenske glasbe. Ne le, da obsežnega programa – naša pripoved se pravzaprav nikoli ne konča, ampak se nadaljuje 24 ur na dan, sedem dni v tednu in tako naprej – ne bi mogli napolniti s kakovostno domačo produkcijo. Predvsem zato, ker Slovenija ni osamljen, od sveta izoliran otok. Tudi, če živite v Sloveniji, ste državljani sveta. Pomembni so vplivi na domače ustvarjanje, pa tudi svetovljanskost, vpetost v glasbeni svet. Poleg slovenske ne predvajamo le glasbe z angleškega govornega področja, ampak tudi veliko druge ... Seveda moramo spoštovati zakon in kvote, sledimo pa tudi uredniški politiki: ustvarjati glasbeno podobo programa, kakršne ne morete dobiti nikjer drugje. S širokim žanrskim razponom in poudarkom na nekoliko starejših skladbah. Drugi programi Radia Slovenija, da komercialnih postaj niti ne omenjam, imajo drugačno ponudbo. In ne pozabite na govor – na Prvem lahko slišite tudi največ kakovostne slovenske besede v našem radijskem prostoru. Tudi to dela naš program najbolj »slovenskega.« Vsem glasbenim okusom pa, žal, ne moremo zadostiti. Se pa trudimo.«

Imamo novo glasbo ... , ki pa pritožnikom ni všeč

Trije poslušalci so se pritožili nad glasbeno rubriko Imamo novo glasbo. Poslušalka **H. H.** je po telefonu dejala, da ne more več poslušati Prvega, saj je nova glasba za upokoјence nesprejemljiva, brez melodije in z besedili, ki se jih ne da poslušati. Poslušalca **J. M.** in **I. M.** pa sta zapisala:

»Večina dneva poslušamo prvi program RTV, ker je dober, zanimiv in prinaša veliko poučnih oddaj. To jesen pa nas je razočaral z "imamo novo glasbo". Predvsem zato ker predvajate isto več dni in večkrat na dan. Ker večina niso prijetne za uho se vedno ,ko je na sporedu, jezimo in celo radio ugasnemo. Prav je ,da iščete novo glasbo, vendar jo predvajajte enkrat ali največ dvakrat. Ker jo pa tolikokrat slišimo, jo preprosto zasovražimo.«

Odgovor **Andreja Stoparja**, urednika Prvega:

»Projekt »Imamo novo glasbo« je skupen projekt Radia Slovenija in Ministrstva za kulturo RS, v okviru katerega vabimo slovenske izvajalce, da prijavijo svoje nove skladbe. Izbor je delo strokovne žirije, in če je skladba izbrana, jo izvajalci posnamejo v naših studiih, mi pa to skladbo premierno predvajamo teden dni, trikrat dnevno, s posebno zvočno oznako. Po Drugi jutranji kroniki, po 12.00 in po Dogodkih in odmevih. Žal mi je, da večina novosti ne zadovoljuje vašega glasbenega okusa. Kljub temu bi vas povabil k dobronamernemu sprejemanju slišaneга. Glasbeni okusi so zelo subjektivna zadeva in radijski program z veliko težavo skuša zadostiti nekemu splošnemu okusu širokega kroga poslušalcev. Tudi s projektom »Imamo novo glasbo« ni nič drugačen. Osebo mi še zdaleč vse nove skladbe, ki smo jih na tak način ustvarili v letošnjem letu, niso všeč. Med njimi pa so

nekatero, ki so mi. Zame je dosežek, da bomo na tak način prišli do več kot tridesetih novih izvirno slovenskih skladb, ki jih sicer morda ne bi bilo.«

Podžiganje norega potrošništva?

Poslušalka **N. K. Š.** je protestirala zaradi – po njenem mnenju – pretirano poudarjenega poročanja o črnem petku.

»Ne vem, zakaj se niste malo bolj pozanimali o tem prazniku. Pri nas ga ni in ga ni bilo, ga pa uvajate s takimi nekritičnimi krovnimi prispevki. Cel teden imate kup reklam samo za ta namen in danes bomo verjetno kar naprej poslušali to mantro. Ali ne veste, da to nikoli ni bil praznik, ampak je praznik tim. Thanksgiving day v Ameriki in ve se zakaj. Black Friday pa je bil naslednji dan, ko so po Zahvalnem dnevu prodajali SUŽNJE s popustom, z velikim SCENTOM. Sorry, najmanj kar pričakujem od vaših novinarjev in urednikov, da se pozanimajo o zgodovinskih dejstvih. Na žalost propagirate potrošništvo, saj se v njem koplje tudi sam radio, ki je tudi poln teh reklam.«

Odgovoril je odgovorni urednik Prvega **Andrej Stopar**:

Razumem, da je radio specifičen medij, in da nezbranemu poslušalcu marsikaj uide. Oddaje Druga jutranja kronika v petek, 24. 11. 2017 na Radiu Slovenija nismo začeli s prispevkom o črnem petku. Voditelj ga je uvodoma omenil, oddajo pa smo začeli s prispevkom o Zoisovih nagradah. Prispevek kolegice iz Londona o razprodajah na Zahodu smo v 15-minutni oddaji uvrstili na deseto minuto, sledil pa mu je prispevek o dnevu brez nakupov, kot odgovoru na prekomerno nakupovanje. Zato se z oceno, da Radio Slovenija spodbuja prekomerno potrošništvo resnično ne morem strinjati. Sem pa vesel odziva kot takšnega.«

II. PROGRAM ARS

RTV in spev komunistični revoluciji 4. 11.

Poslušalec **A. D.** se je pritožil nad oddajo Kulturna panorama »100. let po ruski revoluciji« (ARS, 4. 11.), češ da gre za opevanje komunizma.

»V soboto ste v oddaji Kulturna panorama napovedali prispevek o Boljševistični revoluciji v Rusiji: "Splošna volilna pravica, pravica do zdravstvenega zavarovanja in bolniške, do izobraževanja za vse in do pokojnine, svoboda znanstvenega in umetniškega ustvarjanja, paleta civilizacijskih pridobitev, ki jih je v železni repertoar državljanskih pravic in svoboščin vpisala ruska revolucija leta 1917, je dolg. Na njih temelji tako imenovana zahodna socialna država, nekatere so danes povsem samoumevne, druge že močno ogrožene, v obeh primerih pa se skozi jasno kaže dolgoročni vpliv enega najbolj prelomnih dogodkov 20. stoletja." Celoten posnetek je objavljen na povezavi (1:41): <http://4d.rtvsl.si/arhiv/kulturna-...> Stokrat ponovljena laž še vedno ni resnica.

Francoski zgodovinar Stéphane Courtois ugotavlja, da »so se komunistični režimi pokazali kot uveljavljanje množičnega zločina v polnem razcvetu tega načina vladanja.« Trdi, da znaša število smrtnih žrtev tega sistema skupaj 94 milijonov. Courtois meni, da so komunistične vladavine odgovorne za večje število mrtvih kot katerakoli politična usmeritev ali gibanje, vključno z nacizmom. Statistika žrtev vključuje umore, stradanja, smrti zaradi preselitve, zapore ali prisilnega dela.

Bi si ORF podobno tendenciozno lahko privoščila opevanje nacizma zaradi zgrajenih avtocest? Bi si RAI podobno tendenciozno lahko privoščila opevanje fašizma zaradi uspešnega izsuševanja močvirij v okolici Rima? Zaradi žrtev komunizma, ki so bili ljudje, ne samo številke, pričakujem opravičilo in strokovno opombo zgodovinarja ob arhivu oddaje.«

Iz odgovora urednice Uredništva za kulturo na Arsu, **Ingrid Kovač Brus**:

»V prispevku novinarka in njen sogovornik osvetlujeta prve mesece revolucionarnega dogajanja v letu 1917 v Rusiji in izpostavita, da Rusi sicer socialne države niso izumili, da pa je ravno po tem dogajanju le-ta postala standard. Tema pogovora niso bile dobro znane zgodovinske in siceršnje posledice, ki jih je v nadaljevanju imela oktobrska revolucija na Rusijo in svet v celoti, čeprav sta se nekajkrat v prispevku tudi tega mimogrede dotaknila. Na Programu Ars smo že in še bomo oktobrski revoluciji v njenem širšem spektru v zadnjih dneh in tednih namenili še oddaje Sledi večnosti, Spomini, pisma in potopisi in Literarni večer, v katerih smo/bomo poskusili izrisati dogodek in njegove posledice v drugih, grozljivih razsežnostih. Lepo pa vas vabimo, da poslušate tudi te oddaje.«

MMC

I. VSEBINA

MMC/Čorba

Na varuhov naslov je prispelo pet odzivov, povezanih s fotoreportažo na spletnem mestu rtvslo.si (MMC) o nastopu oskrbovancev mariborskega doma upokoјencev Danice Vogrinec na koncertu srbske glasbene skupine Riblja Čorba v dvorani Stožice v Ljubljani 18. novembra. Prispevek z enako tematiko je bil objavljen tudi v Slovenski kroniki Informativnega programa TV Slovenija.

Poročilo o zadevi, v kateri je varuhinja obravnavala obe poročili, je objavljeno v celoti kot **PRILOGA 6** na str. 55.

Novica o ruteniju – lažna novica?

Bralec **K. G.** je na FB strani RTV Slovenija bral novico o povišani vrednosti rutenija-106 v Evropi. Zmotilo ga je navajanje dejstev, ki je bilo po njegovem mnenju pomanjkljivo in manipulativno.

“Menim, da bi primerno usposobljen novinar, ki mu je mar za resnico, vse podatke za primerjavo in oblikovanje verodostojne novice zlahka dobil na spletu.

Sam sem pod komentar (FB) vpisal povezave na uradne objave nekaterih evropskih služb, a mi jih je nekdo iz vaše hiše vztrajno brisal!

Če bi si kdo od vaših t.i. novinarjev vzel čas in dejansko prebral, kaj sem "prilepil", bi mi bil hvaležen, saj bi kmalu ugotovil, sledeče:

) Romuni so v svoji državi potrdili povečano vrednost sevanja, ki je 1,5 do 2x večja kot tista, ki jo novinar pripisuje Rusiji, o čemer pišejo celo Litvanske službe s področja "jedrske varnosti" v svojih uradnih poročilih!

2.) Nemške službe so že več kot mesec dni pred Francozi (na katere se sklicuje vaš novinar) objavile, da so med privimi odreagirale avstrijske in nemške "opazovalnice":

Torej, kaj je res in kaj ne? Kdo tukaj zavestno zavaja? Menim, da vaš novinar ni naredil popolnoma nič, da bi me kot gledalca veredostojno in primerno seznanil o vseh relevantnih dejstvih in okoliščinah, ampak je s selektivnim objavljanjem polresnic namerno želel vplivati na moje mnenje.

Menim, da bi si vaša hiša (ob vsej armadi zaposlenih) lahko privoščila zaposlovanje sposobnih in izobraženih novinarjev, ki ne prepisujejo le senzacionalističnih člankov iz tujih tabloidov, ampak so sposobni analitično razmišljati s svojo glavo in nam tudi posredovati resnico oz. poročati objektivno!!!«

Odgovor varuhinje:

»Prejela sem vašo pritožbo v zvezi z novico, objavljeno na FB strani RTV Slovenija, in sicer o povišani vrednosti rutenija v Evropi. Čeprav tega niste izrecno navedli, domnevam, da se pritožba nanaša na novico, objavljeno na tej povezavi: <https://www.rtv slo.si/svet/rusija-potrdila-povecano-radioaktivnost-a-zanika-jedrsko-nesreco/438423> . Kot je razvidno že iz drugega podnaslova novice, je novinar vsebino pripravil s povzemanjem dveh virov, slovenske agencije STA in svetovne agencije Reuters (kot rečeno, to je v članku tudi jasno označeno). Strinjam se s pristojno urednico Uredništva novih medijev **Kajo Jakopič**, da gre za verodostojna novinarska vira, ki ju na noben način ne bi mogli uvrstiti med »»senzacionalistične članke iz tujih tabloidov«. Predlagam, da v primeru, če imate po vašem mnenju koristne informacije, o tem pišete uredništvu na e-naslov MMC-Uredniki@rtvslo.si.«

Kdo so vaši kolumnisti?

Bralec spletnih vsebin **V. P.** je spraševal, kdo so kolumnisti MMC oz. po kakšnih merilih se uredništvo odloča, ko objavlja kolumne posameznikov, ki niso zaposleni na RTV-ju. Konkretno ga je zanimala kolumna ustavnega pravnika A. Terška o napovedanih ustavnih spremembah (<http://www.rtv slo.si/kolumne/ustavnska-slovnica-sprememba-besedila-v-ustavi-je-lahko-protiustavni-akt/438662>).

»To je že vsaj druga objava gospoda Terška, pred tem pa so se že pojavljale vsebine nevladnih organizacij. Vsekakor je tovrstno početje vprašljivo, če standardi objave kolumne niso transparentni, saj gre za javni in ne zasebni medij. V tem primeru bralci dobimo vtis, da so nekateri posamezniki in skupine privilegirani, saj poznajo prave ljudi na uredniškem nivoju, kjer morda simpatizirajo z njihovimi pogledi in jim tako omogočijo prostor za objavo.«

Odgovor urednice Uredništva novih medijev **Kaje Jakopič**:

»V primeru kolumne g. Terška je šlo za kriterij aktualnosti, saj se je tekst vezal na aktualno zgodbo, o kateri smo prav tako pisali na portalu: <http://www.rtv slo.si/slovenija/ustavniki-pravniki-moralno-zavrzni-postopek-spremembe-slovenske-ustave/438604> . G. Teršek je bil eden izmed pravnikov, ki so izrazili nasprotovanje, zato smo kolumno, v kateri je bolj podrobno razložil svoje zadržke glede tega, objavili.«

Pritožbe zaradi izbrisanih komentarjev ali blokade

Več uporabnikov je protestiralo zaradi izbrisa komentarjev pod članki na spletnem mestu rtvslo.si. Zatrjevali so, da gre za zlorabo in se sklicevali na pravico do svobode govora. Eden od pritožnikov je poslal 67 sporočil.

Varuhinja pritožb vsebinsko ni obravnavala, pritožnike pa je seznaniła z mnenjem, ki je bilo objavljeno v avgustovskem poročilu (str. 24. in 35), da varuh ne more opravljati vloge pojasnjevalca odločitev moderatorjev, in priporočilom pristojnim, da v najkrajšem možnem času (po možnosti v dveh mesecih) pripravijo nabor možnih ukrepov. To se (do začetka decembra oz. zaključka redakcije tega poročila) še ni zgodilo.

Ali kdo bdi nad blogi na rtvslo.si?

Uporabnik **V. B.**, ki mu moderatorji večkrat zbršejo kakšen zapis, se je pritožil, ker meni, da gre za dvojna merila. V blogih na spletnem mestu rtvslo.si se po njegovem zatrjevanju objavljajo številne sporne vsebine (nepreverjene, z diskriminatornimi ali rasističnimi elementi).

Urednica Uredništva novih medijev **Kaja Jakopič** je sporočila, da neprimerne vsebine zbršejo. Glede (ne)urednikovanja blogov pa je pojasnila, da gre za t.i. uporabniške vsebine na posebnem portalu Moj splet <http://www.rtv slo.si/moj splet/>, ki je zaživel pred približno 10 leti.

»Tokrat je MMC svojim uporabnikom ponudil posebno platformo, na kateri so lahko začeli objavljati uporabniške vsebine. Ideja je bila, da se spletnim uporabnikom javne RTV ponudi nekaj več, platformo, na kateri sami lahko objavljajo različne vsebine, z večjim dosegom uporabnikov. Portal je tudi v samem formatu in obliki povsem ločen od novičarskega portala, da se tudi na ta način poudari njegov status. Za ta portal je MMC leta 2007 dobil tudi nagrado Netko.

Od samega nastanka portala Moj splet uporabniki na tem portalu objavljajo različne vsebine, za katere ne prejmejo plačila. Ker gre za uporabniške vsebine, se te vsebine sicer pregledujejo, vendar samo v kontekstu pravil, ki veljajo za uporabniške vsebine. Administratorji vsebine pregledujejo glede na ta pravila, ne pregledujejo jih glede na novinarske standarde, saj za to niti niso usposobljeni, niti to ne bi bilo mogoče. Sama ne vidim smisla, da bi se te vsebine urednikovale, saj bi namen portala izgubil smisel.«

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

RTV kot steber jezikovne kulture – pravica javnosti?

Varuhinja je sodelovala na javnem posvetu o novem nacionalnem programu za jezikovno politiko (28. novembra na Ministrstvu za kulturo); referat objavljamo kot **PRILOGO 4** na str. 51.

Vam odgovarja ali ustreza?

Poslušalec **G. H.** se je zgrozil nad domnevno nepravilno rabo slovenščine v enem od radijskih oglasov.

»oprostite, ampak, da vas ni nič sram in da ste tako prevzetno važni, da ne rečem še kaj več. kako lahko pustite da se predvaja oglas za franck čaj in reče da si izberi okus ki ti ODGOVARJA. rekli boste še dobro da ne rečemo v ogasu ODGOVARA saj je vendar za hrvaško podjetje. ste že slišali za lepo slovensko besedo ki se galasi USTREZA, GODI, PAŠE, UGAJA, še ne. vem da imajo balkanci sampo odgovara. upam da se Ajda Kalan ne obrača v grobu ker uporabljate slovenački bez muke. joj, joj, joj,«

Odgovor vodje Službe za trženje radijskih programov **Petre Melinc**:

»Skupaj z našo lektorsko službo smo poslušali oglas, ki je zmotil poslušalca. Ugotavljamo, da je v ogasu uporabljena besedna zveza »...okus, ki vam v danem trenutku najbolj odgovarja...«.

Glagol odgovarjati je v knjižnem jeziku večpomenski – odgovarjati na vprašanja, odgovarjati za svoja dejanja, odgovarjati pred zakonom. Druge različice – npr. okus mi odgovarja, odgovarja za finance – pa imajo v knjižnem jeziku drugo možnost izražanja.

Nekaj primerov iz SSKJ:

ODGOVARJATI:

9. pog., s širokim pomenskim obsegom biti v skladu s čim, ustrezati: zahtevano znanje odgovarja visoki izobrazbi / to ne odgovarja modernim nazorom, zgodovinski resnici / cena nam ne odgovarja je previsoka; njena frizura ni odgovarjala obleki ni bila primerna za to obleko; to blago mi ne odgovarja mi ni všeč; zame ni primerno

Splošne normativne oznake v Slovenskem pravopisu so prepovedano (·), nepravilno (°) in odsvetovano (->)(v knjižnem jeziku). Pri glagolu odgovarjati je ta pomen, ki nam ga očita tudi poslušalec, zaznamovan s tretjo stopnjo, torej odsvetovano v knjižnem jeziku. Ni pa ta beseda označena kot nepravilna, še manj kot prepovedana.

Oglas smo dobili pripravljen za objavo od oglaševalske agencije, ki smo jo na ne najbolj ustrezno izbiro izraza opozorili. Žal se za popravek oglasa niso odločili, saj to povzroči dodatne stroške.

Zaradi naše skrbi za slovenski jezik in posledično naših opozoril oglaševalcem in oglaševalskim agencijam, smo nekatere oglaševalske agencije že pripravili do tega, da nam besedila za oglase pošiljajo v naprej in preverjajo z našo lektorsko službo, če je besedilo ustrezno za objavo.«

Jezikovni nivo je porazen

Gledalka **V. G.** se je pritožila nad govorjenim jezikom na TV Slovenija.

»Jezikovni nivo je porazen. Če TV nima slovenista, ki bi ves čas spremljal program in bi opazil pri nekaterih novinarjih ali pa voditeljev kvizov ponavljajočih se napak, ki bijejo v uho, potem bi ga morali uvesti. Živ jezik na nycionalki je katastrofa. Tega si pač nacionalka ne bi smela privoščiti.

Pa ne le to. Predvajate tudi reklame, ki v tekstu vsebujejo slovnične napake (npr. v reklami o znižanju cen pohištva ali pa pralnem sredstvu je napaka : VSO POHIŠTVO ali pa VSO PERILO, namesto VSE POHIŠTVO, VSE PERILO. Reklam s slovničnimi napakami po pravilu ne bi smeli predvajati. Očitno imate zelo slabe varuhe slovenskega jezika - lektorje ali kogarkoli že. Nehote se mi vsiljuje misel, da službo pač dobijo sorodniki zaposlenih, ne glede na njihovo kvaliteto.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Glede jezika sem velikokrat slabe volje, zlasti zaradi nemarnosti in površnosti, in nekega splošno razširjenega mnenja, da »smo še kar dobri«. Menim, da je to premalo, da bi bili »dovolj dobri« ali »najboljši«. Vendar sem tudi optimistična. Na mojo pobudo je začela delovati neformalna skupina lektorjev in urednikov, ki na ad hoc srečanjih oblikuje smernice za poenotenje jezikovnih pravil in norm na hišni ravni. Pri tem mi je v veliko oporo neformalna lektorska koordinacija, ki deluje zadnje leto in jo poganja ekipa resnično angažiranih in predanih ljudi. Dejstvo pa je, da je lektorjev na RTV Slovenija silno malo (številke si niti ne upam zapisati, ker jo še uradno preverjam) in da ni malo programov, ki sploh nimajo jezikovne podpore (npr. Tarča ali Dobro jutro ali razvedrilne oddaje)... Tudi zato sem s kratkim prispevkom o vlogi RTV sodelovala na uvodni razpravi ob pripravi nove državne resolucije o jezikovni politiki. V prispevku sem opozorila tudi na hišne presežke, ki se jih velikokrat ne opazi, mene pa navdajajo s ponosom, ko vidim, kako lepo tečejo, in to na entuziastičen pogon.«

Uporaba termina ustavni pravnik

Gledalec **R. T.** je v programih RTV Slovenija večkrat zasledil poimenovanje določenih strokovnjakov z nazivom ustavni pravnik.

»Zanima me na kakšen način podeljujete ta imenitno zvoneč naziv (da postane njegova "strokovna izjava" še bolj "strokovna") Zakaj, na Ministrstvu za pravosodje, očitno, takega naziva ne poznajo«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Na vprašanje, po katerih kriterijih se v programih RTV Slovenija uporablja naziv »ustavni pravnik«, lahko odgovorim, da po enakih, kot v drugih medijih, in sicer za pravne strokovnjake, specializirane za ustavno pravo, ali za predstavnike fakultetnih kateder za ustavno pravo. Ključno merilo za uporabo tega naziva v RTV Slovenija je torej strokovna specializacija nekega pravnika.«

Tikanje v oddaji Dobro jutro

Gledalko **D. T.** je zelo zmotilo »nespoštljivo tikanje Mariše Majer, protagonistke v novem slovenskem filmu Ivan« v oddaji Dobro jutro.

»Kako lahko voditelju pride na misel, da takšno divo tako nespoštljivo naslavlja?«

Odgovorni urednik Programa plus **Rok Smolej**:

»Gledalka ima prav, voditeljevo tikanje igralk Maruše Majer je bilo nespoštljivo, neprofesionalno in tudi v nasprotju z uredniškimi navodili, ki jih imajo voditelji oddaje Dobro jutro. Dogovor je, da v tej oddaji tikanje gostov ni dovoljeno, izjeme so le kolegi in sodelavci RTV Slovenija, pa še takrat mora voditelj gledalcem na primeren način pojasniti, zakaj določenega sogovornika tika. Gledalki se torej za voditeljev spodrseljaj opravičujemo.«

Tikanje v programih RTV Slovenija je varuhinja že obravnavala, med drugim v junijskem dnevniku pritožb (str. 13). Primer je spodbudil tudi zanimivo korespondenco med varuhinjo in uredništvom.

II. OGLAŠEVANJE

Vse več (preveč?) oglasov v oddaji Dobro jutro

Trije gledalci so pisali in klicali, da jih v oddaji Dobro jutro moti preobilno oglaševanje.

»Reklame na Dobro jutro so že neznosno dolge. V prvih 15 min danes (23. 11.) jih je bilo za celih 5 min. Koliko pa je sploh dovoljeno ? (A. Š.)

Podatke o obsegu oglasov tega dne je prispevala **Miša Vrbec**.

07:15	RP-16	Dobro jutro -1. prekinitev	02:35:15	s špico 02:39:20
07:30	RP-16 1	Dobro jutro -2. prekinitev	02:29:06	s špico 02:33:11
07:46	RP-15	Dobro jutro -3. prekinitev	02:26:06	s špico 02:30:11
07:55	RP-15 1	Dobro jutro -4. prekinitev	02:27:00	s špico 02:31:05

Iz odgovora **varuhinje**:

»Obseg oglasov opredeljuje zakon. Na RTV Slovenija je med 18h in 23h največji dovoljeni obseg 7 minut v eni uri programa, v ostalih delih dneva pa največ 10 minut v eni uri programa. Te omejitve strogo nadzoruje Akos, ki lahko kršitelja tudi kaznuje. TV Slovenija omejitve dosledno spoštuje. V oddaji Dobro jutro je bilo na dan, ko ste pisali, v prvih 15 minutah objavljenih 2 minuti in 25 sekund oglasov, skupaj pa v celi uri med 7h in 8h nekaj sekund manj kot 10 minut.«

III. RTV PRISPEVEK

Pritožbe, vprašanja in prošnje za pojasnila

Več plačnikov RTV-prispevka je varuhinjo prosilo za informacije glede plačevanja v specifičnih okoliščinah. Varuhinja jim je podala splošne odgovore in svetovala, da konkretna vprašanja zastavijo Službi za plačevanje RTV-prispevka. Prejela pa je tudi pritožbo **J. P.**, ki je menil, da mu glede na programske vsebine, do katerih je kritičen, ni treba plačevati prispevka.

»Pritožujem se, zaradi psihičnega pritiska, katerega izvaja RTV Slovenija, glede prisilnega plačevanja pristojbine RTV Slovenija.«

Odgovor pisarne varuhinje:

»Iz vašega pisma ni razvidno, da bi se pritožba nanašala na določeno programsko vsebino, zato varuhinja vašega sporočila ne bo obravnavala. Kot je razvidno iz vašega sporočila, ste že bili v stikih s Službo za plačevanje RTV-prispevka, ki je pravi naslov za tovrstne pritožbe. Kot verjetno že veste, je po zakonu zavezanec za plačilo RTV-prispevka vsak, ki ima oz. uporablja radijski ali televizijski sprejemnik oz. katerikoli drugo napravo, ki omogoča sprejem radijskih oz. televizijskih programov na območju Republike Slovenije, kjer so zagotovljeni tehnični pogoji za sprejem vsaj enega programa RTV Slovenija. Ker je iz dopisov, ki ste jih priložili pismu, razvidno, da niste zadovoljni s programsko ponudbo RTV Slovenija, naj pojasnimo, da vas to ne odvezuje plačevanja prispevka, saj je RTV Slovenija javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena in služi javnosti v najširšem smislu. S prispevkom se ne financirajo samo oddaje, ki so posameznikom všeč ali ne, ampak vsebine, ki so za narod in skupnost posebnega pomena in so kot takšne tudi opredeljene v zakonu.«

IV. RTV – SPLOŠNO

Spet o tvitanju in zapisih na FB

Nekaj pritožb se je nanašalo na dejavnost zaposlenih na RTV Slovenija na družabnih omrežjih. Primer pritožbe:

»Oni dan ste me okarali: 'Vašo označbo za novinarke RTV Slovenija razumem kot pavšalno in žaljivo ter povsem neprimerno za spoštljivo komunikacijo.' Pa se le zdi, da me novinarji, vaše državne hiše, potrjujejo pri taki (osebni) oceni. Oglejte si priloženi tvit državnega uslužbenca, ki kroji javno mnenje v tej solzni dolini socializma.« (R.R.T.)

Primer varuhinjininega odgovora:

»Kot varuhinja nisem pristojna za zadeve, povezane z angažmajem novinarjev na spletnih omrežjih; moja primarna naloga je obravnavati odzivov na že objavljene programske vsebine. Kljub temu poskusim izkoristiti vsako priložnost, da ustvarjalce programov spomnim na odgovorno ravnanje na spletu. Navsezadnje k temu novinarje, urednike in druge ustvarjalce zavezujejo tudi hišna poklicna merila, v katerih je zapisano, da ustvarjalci radijskih in televizijskih programov s svojim javnim delovanjem in z dejavnostmi v prostem času ne smejo ogroziti ugleda javnega zavoda ter zaupanja gledalcev in poslušalcev v vsebino programov RTV Slovenija.

Glede na eno od naših korespondenc, v kateri ste vztrajali pri natančni uporabi besed, dodajam še, da je RTV Slovenija javni zavod, zaposleni v tem zavodu pa smo javni uslužbenci.«

Kadrovanje, poslovanje, poravnava

Na varuhov naslov je prispelo več pisem, v katerih so pritožniki zastavljali vprašanja o zaposlovanju na RTV Slovenija, o kadrovskih in poslovnih zadevah, med drugim tudi o poravnavi Zavoda z Natašo Pirc Musar. Varuhinja jim je pojasnila svoje pristojnosti (ki so primarno povezane z objavljenimi programskimi vsebinami) in jim svetovala, da vprašanja naslovijo na Službo za stike z javnostmi (pr@rtvslo.si).

V. VARUHINJA

Čestitka dobitnikom nagrade Čuvaj/Watchdog

Varuhinja je čestitala dobitnikom nagrade Čuvaj/Watchdog, ki sta jo letos prejeli tudi ekipa Vala 202 za projekt Siniševo delo (**Luka Hvalc, Maja Ratej, Gašper Andrinek, Anja Hlača Ferjančič, Jan Grilc, Gorazd Rečnik**) in ekipa EsktraVisorja TV Slovenija za projekt in Tarčo o preplačilih v zdravstvu (**Lidija Hren, Neža Steiner, Anže Zabukošek, Vanja Glikorović, Mateja Cakar, Erika Žnidaršič, Breda Štivan Bonča**).

V čestitki je zapisala, da bi si kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija želela čim več takšnih novinarskih presežkov, ki bi kot primeri dobre prakse pozitivno ilustrirali poklicna merila in načela novinarske etike RTV Slovenija, na katera se žal običajno sklicuje, ko podaja mnenja o kršitvah.

Javni apel varuhinji

Gledalka **V. N.** je varuhinjo pozvala, naj ukrepa v zvezi z grožnjo, ki je bila na enem od spletnih omrežij naperjena proti voditelju in novinarju Jožetu Možini.

»Ga varuhinja Ilinka Todorovski, na vas JAVNO APELIRAM kot davkoplačevalka in plačevalka prisilnega prispevka RTV Slovenija, da nemudoma ukrepate v tej grozljivi zadevi - grožnji s smrtjo od Safeta Alibega, vašemu novinarju in novinarju vseh nas (saj upam tako) plačevalcev prispevka RTV in daleč najbolj korektnega, poštenega in objektivnega novinarja, ki pa je očitno trn v peti starim strukturam NOB.«

Iz odgovora **varuhinje**:

»Poudarjam, da osebno in poklicno zavračam vse oblike groženj komer koli. Sleherni zapis, ki ga je mogoče razumeti kot grožnjo, odločno obsojam. Dodajam, da je bil z zadevo včeraj seznanjen programski svet RTV Slovenija, ki je v zvezi s tem sprejel naslednji sklep:

»Programski svet RTV Slovenija obsoja grožnjo novinarju RTV Slovenija Jožetu Možini, zapisano na twitterju, in obsoja vsakršne grožnje in sovražni govor, naperjen proti sodelavcem RTV Slovenija.«

Temu stališču se v celoti pridružujem.«

Proti uravnoteževanju neuravnotežljivega!

4. skupina ZL je varuhinji poslala protest, v katerem nasprotuje »uravnoteževanju neuravnotežljivega« na RTV Slovenija in tako podprla proteste M. P. glede poročanja o klimatskih spremembah na radijskem programu Ars.

»Gre namreč za določene prispevke, ki v imenu opevane liberalne (a nikakor ne nujno že osvobajajoče) pluralnosti in svobode mišljenja ali nepristranskosti, kvazi nevtralnosti, skušajo npr. plasirati tudi kontra mnenja določene, izrazito sporne manjšine podnebnih skeptikov. Ocenjujemo, da tak pristop ni v javnem interesu, saj javni servis lahko promovira le tista dovolj argumentirana stališča, v korist ljudem, ki hkrati že predstavljajo visoko večinski konsenz neke mednarodne, od kapitala, elit / establišmenta čimbolj neodvisne in relevantne stroke ter njenih institucij, smernic itd.;

ali pa, če že gre za posamezna odstopajoča npr. nova stališča, morajo ta biti na trdni argumentirani osnovi, seveda kot del napredka v primerih področij, kjer zadeve zares še niso dovolj jasne, kot so to nove hipoteze v znanosti, a upoštevajoč preverjeno strokovno težo in meritokratsko kot tudi osebnostno integriteto oz. kredibilnost nekega gosta, ne pa, da gre za objavljane nasprotnih mnenj, v slogu pro et contra vse počez tudi v primerih, ko gre za (najmanj) zelo veliko verjetnost, da gre celo za širjenje znanstvenih zmot, ki imajo, kar je najhuje, pogubne posledice za človeštvo.

V tem primeru se naj upošteva vsaj adaptirano previdnostno načelo, da je riziko podajanja ali širjenja takih mnenj pač večji od morebitne prednosti v imenu pluralnosti za razčiščevanje neke teme, ko je ta vendar že najmanj 99% jasna.

Vse ostalo pomeni zavajanje javnosti, relativizacijo in vnašanje nepotrebne zmede med ljudi, ki v skrajni konsekvenci prinese tudi to, da so npr. celo sovražni govor ali pa destruktivne in samodestruktivne ideologije, le še ena od enakovrednih oz. enakopravnih mnenj, ki jih je potrebno predstaviti, češ za namen informiranosti v imenu pluralnosti.

Ne more namreč biti uravnoteževanja med dobrim in zlim, med etičnim in neetičnim, kot tudi ne med izkoriščanimi in izkoriščevalci, med žrtvami in rablji, med profašizmom in antifašizmom, med emancipatorno progresivno idejo in reakcionarnim podrejanjem ipd., če ponazorimo to še za druga področja družbenega življenja, za ilustracijo in z analogijo.«

Varuhinja je pritožnikom poslala obširno mnenje s priporočilom, ki ga je avgusta napisala prav na podlagi pritožbe M. P. V njem je tudi sama nasprotovala matematičnemu uravnoteževanju vsebin pri predstavljanju znanstvenih dognanj. Dokument je objavljen v avgustovskem poročilu na str. 46.

VI. VARUHNJI V VEDNOST

O specifični komunikaciji pritožnika

Varuhinji je **D. V.** poslal dve sporočili ter jo tudi poklical v povezavi s člankom, ki je bil o njem objavljen v dnevniku Večer; v članku je bilo omenjeno, da se veliko pritožuje nad vsebinami RTV Slovenija, objavljena je bila tudi varuhinjina izjava.

Iz odgovora **varuhinje**:

»Ugotavljam, da je citat oz. povzetek korekten. Kar je zapisano, sem tako vam kot drugim pritožnikom že velikokrat povedala, moje mnenje pa je zapisano tudi v mojih poročilih, in sicer: ko gre za dialog, si morajo vsi sodelujoči prizadevati, da se izogibajo takšnemu načinu komuniciranja in izrekanju takšnih sodb, ki bi lahko zmanjšali medsebojno zaupanje in spoštovanje ter dodatno antagonizirali odnose med tistimi, ki se pač morajo pogovarjati, če se želijo kaj dogovoriti. O ostali vsebini članka v Večeru se ne morem izrekati, o napetih odnosih, ki jih imate z gospodom Pančurjem, sem seznanjena, to je bilo tudi objavljeno v enem od mojih mesečnih poročil, prav tako so mi znane vaše pritožbe v zvezi z nekdanjo radijsko urednico Darjo Groznik, saj je v zvezi s tem kar nekaj pisem v varuhovem poročilu (zlasti v poročilih gospoda Ambrožiča).«

Poročanje v Kodi slonelo na dejstvih

Varuhinja je bila seznanjena s pritožbo, ki jo je v zvezi z oddajo Koda podala družba KIG d.d. – v povezavi z razpisom za izdelavo in dobavo registrskih tablic za Republiko Slovenijo, ter obširnim odgovorom urednice oddaje **Vesne Pfeiffer**, v katerem je argumentirano zavrnila trditve.

PRILOGE

Priloga št. 1 (Pre)kratka duhovna misel na dan vseh svetih

Spoštovani gospod Stopar!

2.11.2017

Hvala za Vaš odgovor. Tega, da je oddaja Duhovna misel odslej združena s (sicer zelo kratko terminirano) pesmijo, nisem vedel. Če je tako, potem moja kritika ni bila popolna in se opravičujem. Ker je določeno število minut torej namenjeno govornemu tekstu skupaj s pesmijo, potem oddaja ni bila prekinjena.

Kljub vsemu pa primerjalno s Dnevom reformacije katoliški praznik Vse svetih ni bil poudarjeno obeležen, kar bi se dalo napraviti s ustrezno razširitvijo časa predvajalnega programa, primerno državnemu in verskemu prazniku. Ali ni mogoče narediti izjeme in pustiti oddaji, da se zaključi s celotno pesmijo? Narodnih religioznih pesmi je na sploh Prvem zelo malo.

Razumljivo, da je bil na Dan reformacije program primerno oblikovan, toliko bolj pa mora biti takšen, kadar gre za kak drug (katoliški !) praznik. Sicer ima Zakon o praznikih in dela prostih dnevih ima dve kategoriji. Ali ni potrebno državne praznike in dela proste dneve primerno obeležiti na nacionalnem radiu tudi za to, da spodbujamo nacionalno kulturo, duhovnost in glasbo? Seveda so nekateri dela prosti dnevi, ki po zakonu sicer niso prazniki, za Slovence veliki prazniki, pač glede na našo zgodovino, kulturo in narodno-versko pripadnost ljudstva. Praznik Vse svetih vsekakor je praznik.

V upanju, da bi znali še bolj praznično obarvati Vaše programe, Vas lepo pozdravljam
S spoštljivimi pozdravi !

Zasl. Prof. dr. Janez Juhant

Spoštovani g. akademik,

3.11.2017

sprejemamo opravičilo. Kolegica Gantar je obravnavala oddajo kot celoto in jo je opremila po svoji presoji in v skladu z uredniškimi pristojnostmi.

Na Radiu Slovenija vsekakor spodbujamo nacionalno kulturo, duhovnost in tudi slovensko glasbeno ustvarjalnost. V tem duhu obeležujemo tudi praznike. Dan Vseh svetih seveda ni bil izjema. Nismo ga obeležili le z Duhovno mislijo in s prenosom bogoslužja, ampak tudi s tematskimi prispevki in pogovori, ki so se nizali ves dan. Od tradicij obeleževanja 1. novembra doma in po svetu, o izročilu krizantem, prižiganja sveč, objavili smo pogovor z direktorjem muzeja v Pompejih, govorili o posmrtnih maskah, do posebne oddaje Sledi časa, ki smo jo naslovili Luč in spomin. Celó večerno mladinsko oddajo Gymnasium smo tematsko prilagodili.

Razumem, da imamo različne poglede. Spoštujem jih in vesel sem Vaših pripomb. Tako bomo naše dobro delo lahko samo še nadgrajevali.

Z lepimi pozdravi,

Dr. Andrej Stopar
Odgovorni urednik

Priloga št. 2 Nastop Tanje Gobec, drugič

Odkar obstaja pomemben institut varuha gledalčevih pravic se kot novinarka in voditeljica redno odzivam na zastavljena vprašanja in kritike gledalcev, če so le tako konkretna, da je nanje mogoče vsebinsko odgovoriti. Spoštujem naše občinstvo, zanj vrsto let delam, po svojih najboljših močeh. Zato želim po tej poti pojasniti moj nastop v Napovedniku Odmevov sredi oktobra.

Moj napovednik Odmevov ni bil korekten, ni bil podoben mojim siceršnjim nastopom. Bil je posledica zdravstvenih težav, za katere nisem želela, da se jih omenja v prvi in edini izjavi TV Slovenija. Morda sem sklepala napačno, da sem upravičena do nekaj zasebnosti, in v času, ko sem dobila izjavo v pregled, nisem niti slutila, da se na medmrežju, kasneje tudi drugje, dogaja pravi linč.

Moja napaka tisti dan je bila, da sem precenila svoje zmogljivosti. Večmesečne bolečine v hrbtenici, stres in slabo počutje sem dolgo obvladovala. Tisti dan pa mi je protibolečinska tableta zameglila pogled do te mere, da napovedi nisem mogla prebrati, ampak sem jo poskušala povedati po spominu. Prepričana sem, da sem ena od mnogih, ki bolečine oziroma težave s hrbtenico začasno blažijo s tabletami, zato je zapisano o stranskih učinkih mnogim znano.

Po prihodu iz studia se je moj strah, da se je z mojim zdravjem zgodilo kaj hujšega, počasi polegel. Zato sem se takoj lotila priprave in mojega dela finalizacije Odmevov, kjer vsaka minuta šteje in vedno jih zmanjka. Trdim, da ne obstaja urednik ali urednica, ki bi nase prevzel(a) profesionalno tveganje z »opitim« voditeljem, in to za oddajo, ki traja dobre pol ure, v živo, s 3 do 7 gosti oziroma več pogovori. Zato so zapisi v nekaterih medijih o treznjenju do Odmevov laž.

Ameriški gost, s katerim sem se po mnenju nekaterih preveč »sproščeno« pogovarjala, se je zahvalil za dobra vprašanja in – kot je navada pri večini tujih gostov – za to, da sem v pripravi na pogovor pogledala več ur njegovih predavanj slušateljem po svetu. Eno od teh predavanj je tudi; Kako naj vas privabim k poslušanju o poslovnih kakovostih? Začel bom s kakovostjo spolnosti (in ne seksa).

Varuhinja gledalčevih pravic je dobila, kot je popisala v prejšnjem poročilu, vrsto kritičnih zapisov na moj nastop, jaz pa sem osebno dobila več deset elektronskih pisem gledalcev s podporo mojemu dosedanjemu delu in z dobrimi željami. Vsem hvala.

Tanja Gobec
5. 12.2017

Priloga št. 3 Prvak SDS v oddaji Intervju

Odgovor odgovorne urednice Jadranke Rebernik pritožniku N. D.

V zadevi vaših vprašanj v zvezi z intervjujem našega novinarja dr. Jožeta Možine s predsednikom Slovenske demokratske stranke vam odgovarjam naslednje:

1. Osnovni kriterij, ki jih vsa uredništva in tudi Informativno upoštevajo pri snovanju svojega programa so, med drugim, nazorska in politična uravnoteženost. RTV Slovenija je dolžna enakovredno in pluralno obravnavati celoten političen spekter, tako vladajoče stranke kot tiste v opoziciji. Da bi to dosegli, imamo na voljo več informativnih oddaj, kjer nastopajo različni gostje, tudi politiki. Niti teh niti drugih kategorij gostov pa nimamo segregiranih. Bistveno je, da imajo v daljšem časovnem obdobju vsi možnost nastopa. Politiki nastopajo v oddajah Dnevnik, Odmevi, Tarča, Studio City, Intervju, Globus, Tednik itd. kot gostje v studiu ali v prispevkih. Janez Janša je zelo redek gost v naših programih.

Razlogov, zakaj smo povabili na pogovor g. Janšo, je več - obletnica odločitve Demosa o tem, da se plebiscit izpelje, bliža se tudi sama obletnica plebiscita - enega pomembnejših mejnikov slovenske zgodovine, pa obdobje osamosvajanja, v katerih je g. Janša odigral izjemno vlogo, pa tudi aktualno dogajanje, denimo minule predsedniške volitve, trenutno stanje v Sloveniji. V zadnjih tednih, tudi v času kampanje, smo imeli v pogovornih oddajah kot goste denimo nekdanjega predsednika Kučana, pa predsednika vlade g. Cerarja. Prav je torej, da smo našli priložnost, da smo lahko gostili tudi prvaka opozicije.

2. Verjamem, da pri vaših vprašanjih v zvezi z novinarjem dr. Možino, ki je pogovor pripravil, ni v ozadju nobene osebne zamere do njega, čeprav je to v očitkih o tem, da je pristranski in da je goreč pristaš nekega politika, čutiti. Pogovor je bil pripravljen korektno, profesionalno in v skladu s standardi. Vse drugo me kot odgovorno urednico ne zanima in me niti ne sme zanimati. Ne zanima me, kakšno intimno politično opredelitev ima katerikoli novinar v mojem programu. Kot veste, imamo v programu denimo urednico, poročeno z lobistom, ki politično sodi na levico, pa me to ne moti, če dela korektno. Očitati so ji konflikte interesov v več zadevah, pa sem jo zaščitila. Imam novinarja/urednika, ki je pred časom vodil okroglo mizo Foruma 21. Gotovo bi ga kdo zaradi tega označil za levo politično usmerjenega. Kako kdo razmišlja, me torej ne zanima in tega ne nameravam kontrolirati; vsak novinar pa mora tudi vedeti, kje je meja, prek katere se ne gre. Seveda ima vsak novinar svoj slog, ki nekaterim tudi ni všeč, a spet drugim je, in intervjuji dr. Možine imajo dober odziv gledalcev in so velikokrat zelo odmevni, tako tudi pogovor s predsednikom SDS, ki je imel visoko gledanost. Kar pomeni, da je gledalce materija pogovora zanimala. In tudi zato v intervjujih gre – da imajo gledalce.

3. To, da je bil gost v našem programu Janez Janša, je pomembno z več vidikov. RTV na tak način v večji meri izvaja svojo z zakonom določeno nalogo celovitega informiranja javnosti. Resnici na ljubo Janšo, ki je med nosilci osamosvojitve ter prvak najmočnejše opozicijske stranke, ne gostimo pogosto v naših programih, na Radiu praktično nikoli, zelo redko pa tudi na televiziji. Med pomembnejšimi politiki gotovo ni Janša tisti, ki bi imel na RTV več pozornosti kot drugi. Njegova zamera, kolikor vem, izvira iz obdobja afere Patria oziroma sojenja v zvezi s to afero, ki je bila, kot vemo, delno tudi medijsko fabricirana in pri tem tudi vloga RTV ni bila povsem profesionalna. To, da v goste, na primer v oddajo Intervju, vabimo različne relevantne osebnosti, brez predsodkov tudi Janeza Janšo ali Milana Kučana ali koga drugega, ki je po naši oceni zanimiv za širšo javnost, pomeni le, da odgovorno izvršujemo javno funkcijo. In to je dolžnost in pravica vsakega avtonomnega programa javne televizije. V

teh zaostrenih pogojih delovanja pomeni tudi močan argument na kritike tisti, ki obsojajo našo hišo, da namesto delovanja v interesu javnosti podpira eno – levo politično opcijo.

Dodajam pa še naslednje: vsaj od konca osemdesetih let prejšnjega stoletja Televizija Slovenija nima formalnega ali neformalnega spiska oseb, ki v njenih programih ne bi smele nastopati. Kje in kdaj kdo nastopa, je stvar možnosti in presoje programskih delavcev. Odločitev je sprejeta pod okriljem novinarske in uredniške avtonomije, kjer ni mesta takim ali drugačnim pritiskom oziroma apriornim izključevanjem.

Spoštovani N.D., v nadaljevanju navajate nekaj izsekov iz poklicnih meril in načel novinarske etike, vendar v zapisu ni navedeno, s čim naj bi bili posamezni členi kršeni. Zato dajem nekoliko načelnejši odgovor:

Televiziji Slovenija pogosteje očitajo nagnjenost v korist leve politične opcije, včasih tudi desne. Oboje odločno zavračamo. Kot piše v naših merilih, je RTV Slovenija dolžna zagotoviti najširši možen obseg izražanja različnih stališč in mnenj; pogovor z Janezom Janšo pomeni prav to. Predstavljena stališča in mnenja so bila, kolikor dopušča forma intervjuja, poglobljena. V spornih temah je bil predstavljen širši obseg stališč in izpostavljena so bila tudi taka, ki so drugačna ali v nasprotju s stališči intervjuvanca. Vse to daje možnost gledalcu, da si sam oblikuje mnenje o obravnavani tematiki. Voditelj je oddajo vodil v profesionalnem tonu, iskal je poglobljene odgovore na zastavljena vprašanja. Odgovori intervjuvanca niso bili skrajni niti žaljivi, pač pa ocenjujem, da so bili analitični in dovolj zanimivi, da je oddajo spremljalo veliko gledalcev. To pa je tudi naš namen pri vseh oddajah, ki jih pripravljamo v Informativnem programu.

S spoštovanjem,

Jadranka Rebernik

Mnenje voditelja oddaje Jožeta Možine

Pogovor z Janezom Janšo je bil v vseh bistvenih elementih te zvrsti zelo dober. Kot voditelj sem svoje delo opravil profesionalno. Gost, akter osamosvojitve in predsednik največje opozicijske stranke, je bil zanimiv, konkreten, izbran v pravem trenutku. Prav zato, zaradi vsega navedenega, je ta intervju privabil rekordno število gledalcev, kar je pomembno za povrnitev omajanega ugleda in zaupanja v javni medij.

Dr. Jože Možina
voditelj oddaje Intervju

Mnenje in priporočilo varuhinje v zadevi Intervju/Janša

V zvezi z oddajo **Intervju, ki je bila na sporedu 19. 11. 2017 na TV SLO 1, in v kateri je gostoval predsednik SDS Janez Janša**, sem prejela dva odziva, v katerih sta pritožnika oporekala izboru intervjuvanca, zatrjevala, da ta oddaja ni primerna za pogovor s prvakom največje opozicijske stranke in da je bil voditelj pristranski ter spraševala, kako pogosto v oddaji Intervju nastopajo aktivni politiki.

Kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev podajam mnenje, ki se naslanja na programske standarde ter poklicna merila in načela novinarske etike, pri tem pa ne posegam v uredniško politiko in konkretne uredniške odločitve Informativnega programa TV Slovenija in pristojne odgovorne urednice Informativnega programa Jadranke Rebernik.

1) Mnenje

Uvodoma poudarjam, da imajo odgovorna uredništva RTV Slovenija ne le pravico, ampak tudi dolžnost avtonomno presojudati o tem, kako na širši ravni čim bolj pluralno, v posameznih primerih pa čim bolj enakovredno, enakomerno in nevtrarno predstavljati aktualne tematike. Gre za tako imenovano uravnoteženost, kot jo določajo samoregulacijski akti RTV, in jo v delu javnosti po krivici enačijo z matematičnim in dvopolnim izravnavanjem stališč za in proti oz. levih in desnih mnenj.

Koncept uravnoteženosti je podrobneje zapisan v točkah 2.1 - 2.3. poklicnih meril, in pomeni, da **RTV Slovenija v svojih programih ne sme dajati prednosti določenim političnim in ideološkim stališčem, in da mora v posamezni oddaji ali v nizu oddaj dati prostor najširšemu razponu mnenj in pogledov na ključne družbene tematike**. V tem kontekstu v celoti pritrujem odgovorni urednici Jadranki Rebernik, ki je pojasnila, zakaj so se odločili pripraviti daljši intervju s predsednikom SDS, kot enim od najmočnejših in najpomembnejših političnih in mnenjskih akterjev v državi.

Menim pa, da je v konkretnem primeru prišlo do žanrskega navzkrižja, ko je aktualnopolitični pogovor z aktivnim politikom potekal v oddaji, ki je po zasnovi drugačna, in to v avtorskem slogu nedeljskega upodobitvenega intervjuja, pri čemer gledalcem ni bilo pojasnjeno odstopanje od zasnove.

V nadaljevanju pojasnjujem mnenje.

V oddaji Intervju 19. novembra je gost Janez Janša odgovarjal na vprašanja voditelja Jožeta Možine o aktualnih vprašanjih slovenske družbe in politike (obletnica Demosa, nedavne predsedniške volitve in v tem kontekstu odnosi na desni sredini, arbitražna odločba in njeno ne-izvrševanje, odlašanje z reformo zdravstva, ravnanje države in družbe ob poskusu deportacije Ahmada Šamija itd.). Pri tem je pričakovano izražal decidirana in ostra politična stališča ter izrecno omenjal nekatere posameznike oz. njihovo konkretno ravnanje v konkretnih političnih ali družbenih dogajanjih (Borut Pahor, Marjan Šarec, Igor Bavčar, Ciril Zlobec, Milan Kučan, Miro Cerar, Jan Škoberne idr.).

Čeprav je bil intervju s predsednikom najmočnejše opozicijske stranke posvečen aktualnim zadevam, iz oddaje ni bilo razvidno, da bi se načrtovalo vsebinsko nadaljevanje, kot priložnost za odzivanje na izrečena stališča, zlasti ko gre za izrecno izpostavljene posameznike (kot to predvidevata točki 2.3.2 poklicnih meril Uravnoteženost sporočanja v nizu oddaj in 5. 6. Intervju).

Oddaja Intervju je v Programsko-produkcijskem načrtu za leto 2017 (str. 68) opisana kot pogovorna oddaja »z enim zanimivim, pomembnim gostom iz političnega, družbenega ali kulturnega življenja. Ne gre za polemično oddajo, v večji meri je namenjena predstavitvi osebnosti, ki jo gostimo«.

Menim, da je upoštevanje zasnove oddaje pomembno iz najmanj štirih razlogov:

- prvič, zaradi prej omenjene dolžnosti uredništva, da pri aktualnih vsebinah predvidi možnost odzivov ali vsebinskega nadaljevanja, česar zasnove nekateri oddaj ne dopuščajo; - drugič, zaradi posebne odgovornosti voditelja v oddajah, ki nimajo nadaljevanj, da v živem pogovoru dopolnjuje manjkajoče informacije, pojasnjuje kontekst, presprašuje trditve, ki morda niso podkrepljene z dejstvi, po potrebi pa tudi zaščititi osebno integriteto oseb, ki jih intervjuvanec izpostavi, a jih ni v studiu, da bi se branile same, kar je v nepolemičnem formatu težje izvedljivo; - tretjič, zaradi različnih novinarskih pristopov ali spraševalskih tehnik, ki so upravičene v različnih žanrih oz. formatih oddaj (glede na zasnovo); - in četrtič, zaradi spoštovanja do gledalcev, ki imajo v zvezi z utečenimi TV-oddajami konkretna pričakovanja (gledalske navade).

Za oddajo Intervju z močno avtorsko zasedbo - voditelji Lidija Hren, Ksenija Horvat, Jože Možina - je značilno, da spraševalci z različnimi pristopi, tehnikami in prijemi (kot so predvideni tudi v točki 5. 6. poklicnih meril Intervju) portretirajo in upodabljajo zelo različne, a zanimive sodobnike. V ospredju so intervjuvančeva osebnost, življenjska pot, življenjski dosežki ali življenjski nazori. Takšna zasnova dopušča izrazitejši avtorski pristop, ko se lahko voditelj in gost v dialogu mnenjsko dopolnjujeta, pri čemer kritična distanca, razčiščevanje dilem, iskanje odgovorov ali vztrajanje, da se zadevi pride do dna, niso nujno v ospredju, kot to velja v strogo informativnem žanru. Nedeljska pogovorna oddaja na TV SLO1 običajno ni aktualni pogovor z aktualnim politikom.

Ob tem pa menim tudi, da v pogovornih oddajah, ne glede na žanr, novinarjem ni mogoče oporekati pravice do logičnega sklepanja, izmenjave mnenj in empatičnega dialoga ter vodenja pogovora v skladu z osebnim novinarskim slogom in akumuliranim znanjem.

Poudarjam, da se ne bi mogla strinjati s kakršno koli delitvijo novinarjev po ločnicah, ki niso strogo poklicne, še zlasti bi nasprotovala ideološkemu preštevanju, ko bi novinarjem na podlagi nekih pavšalnih meril prepovedovali obravnavo neke tematike. Ključno merilo morajo biti strokovnost, profesionalnost in sledenje poklicnim merilom in standardom.

2) Priporočilo

Uredništvu Informativnega programa TV Slovenija priporočam, da v čim večji meri spoštujejo zasnove posameznih oddaj, da morebitna odstopanja ali izjeme argumentirano pojasnijo gledalcem, da v primeru aktualno-političnih pogovorov poskrbijo za možnost vsebinskega nadaljevanja ter da se v notranji debati čim večkrat ustavijo pri vprašanju, kako verodostojno voditi informativne in kako mnenjske oz. upodobitvene intervjuje.

Ilinka Todorovski

Ljubljana, 27. november 2017

Priloga št. 4 RTV kot steber jezikovne kulture – pravica javnosti?

Ilinka Todorovski, varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

RTV KOT STEBER JEZIKOVNE KULTURE – PRAVICA JAVNOSTI?

(Prispevek za razpravo na javnem posvetu o novem nacionalnem programu za jezikovno politiko, 28. november 2017)

Ali imajo gledalci, poslušalci in bralci RTV vsebin pravico do brezhibnega govornega in pisnega podajanja teh vsebin in sploh vrhunske jezikovne ponudbe v programih javnega medijskega servisa? Če to pravico imajo, kako to, da kot taka ni nikjer zapisana? Ali bi formalno opredeljena kot pravica koristila javnosti, ko od RTV Slovenija pričakuje, da je steber in avtoriteta na področju jezikovne kulture v najširšem smislu te besede?

Kot varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija menim, da je to pravico mogoče razbrati iz zakona in notranjih aktov, seveda posredno ob razlagi, da so dolžnosti javnega medijskega servisa hkrati tudi pravice njegovih uporabnikov. Menim pa tudi, da bi bilo to pravico smiselno in koristno izrecno zapisati in jo ustrezno ovrednotiti. Z roko v roki z dolžnostmi, ki se javnemu zavodu vse prevečkrat nalagajo, brez resnega razmisleka o izvršljivosti in vzdržnosti.

Zadržimo se za hip pri dolžnostih. Da je RTV Slovenija dolžna posebno skrb posvečati razvijanju jezikovne kulture, je zapisano v zakonu o RTV, prav tako ustvarjalce RTV vsebin k namenjanju posebne skrbi slovenščini zavezujejo programski standardi zavoda. Najpodrobneje pa skrb za jezik opredeljujejo poklicna merila in načela novinarske etike.

Med zapisanim in udejanjenim je precejšen razkorak. O tem govorijo tudi pritožbe, ki jih na varuha pravic gledalcev in poslušalcev naslavlja javnost. V železni repertoar sodijo vprašanja, kako se kaj pove, izreče ali zapiše, kako je kaj prevedeno ali prirejeno, kako se v govornih oddajah stikata zborni in knjižno-pogovorni jezik, kdaj so dovoljene izjeme v funkcijski rabi jezika, zakaj so pravila govora, pisanja, izreke in nastopanja neenotna in zakaj se v različnih programih celo norme razlagajo različno, kako široko je polje med purizmom in do kraja sproščenim podajanjem vsebin, kako prepustni so govorni programi, ko gre za vdor ljubljansčine in anglizmov, je res vse preveč malomarnosti in nemarnosti s polvikanjem na čelu, kakšna so pravila glede tikanja, medsebojnega naslavljanja in drugih zadev, povezanih z govornim položajem nastopajočih... in tako naprej.

Lani, denimo, je varuh prejel 82 pritožb, ki so sodile v kategorijo »neustrezna raba jezika«. Po številu se odzivi, povezani z jezikovno kulturo, uvrščajo med prvih pet najpogostejših pritožb. Tudi letos ne bo drugače. Pri obsežnejših zadevah kot varuhinja za pomoč zaprosim neformalno koordinacijo lektorjev RTV Slovenija, ki pripravi strokoven odgovor in priporočilo.

Pri tem ni odveč dodati, da je ta koordinacija otrok čisto praktične potrebe tistih zaposlenih v javnem zavodu, ki so zadolženi in plačani za negovanje slovenskega jezika, a jih

je hišni organigram raztresel med uredništva znotraj posameznih enot, torej na Radiu, Televiziji, MMC ter RTV centrih v Kopru in Mariboru. Za sodelovanje, skupno iskanje rešitev jezikovnih zadreg in predvsem poskus poenotenja praks so se odločili sami. Pobuda je šla torej od spodaj navzgor in ne od zgoraj navzdol, kot je to običaj.

Menim, da je skrb za jezik na RTV Slovenija pogosto podcenjena in močnejša na papirju kot v praksi. O tem govorita asimetričnost, ko gre za dostopnost lektorske podpore v različnih delih zavoda, in dejstvo, da zavod nima enotnega sistema, ko gre za govorno preverjanje, govorno izobraževanje in govorno podporo televizijskim in radijskim ustvarjalcem. Celotna javna RTV hiša premore le dva fonetika, oba na Radiu Slovenija. Resničnost je povsem drugačna od romantične predstave pritožnikov, ki verjamejo, da na RTV za vsakim govorcem stoji vsaj en lektor.

Krivično bi bilo, če bi ustvarjalcem vsebin kar povprek očitali, da nimajo dovolj znanja ali občutka za jezik. Nasprotno. Zavedanje o poslanstvu zavoda, ko gre za jezikovno odličnost, je veliko, jezikovnih zdrsov, ki bi sprožali resne kritike, pa je glede na obseg živih programov, malo. Ob tem v razmeroma majhni lektorski ekipi premorejo dovolj zagnanosti, strokovnosti in odgovornosti, da občasno sami postavljajo referenčne okvire, kar javni medijski servis uvršča med jezikovne avtoritete na nacionalni ravni.

Omenjam dva primera. V pripravah na zimske olimpijske igre so se ustvarjalci RTV vsebin znašli na čistini, brez odgovora na vprašanje, kako pisati in izgovarjati južnokorejska osebna in krajevna imena. Ker se teh pravil ni lotila katera od znanstvenih ustanov v državi, sta v tematiko zagrizla hišna lektorja. Rok Dovjak je preštudiral značilnosti korejščine in pripravil osnovne predloge za domačenje imen, Marta Trobec pa je sestavila seznam imen, povezanih z olimpijskimi igrami, ter predlog njihove izgovarjave.

Drugi primer oranja ledine se nanaša na storitve za senzorno ovirane gledalce in poslušalce. RTV Slovenija medijske vsebine – od informativnih do razvedrilnih, od športnih do kulturnih – z razvojem govorne sinteze približuje slepim in slabovidnim, s podnaslavljanjem pa gluhim in naglušnim. Pri podnaslovih je treba prosti govor v slovenščini pravilno povzemati in smiselno zapisovati, pri tem pa upoštevati lektorske in prevajalske zakonitosti hkrati. Ta pravila RTV Slovenija razvija, postavlja in uveljavlja sama

Oba projekta sta v tihi ponos nacionalni medijski hiši, oba tudi potrjujeta njen prebojni potencial, ko gre za razvoj in dostopnost jezika. Tudi tako RTV Slovenija izpolnjuje svojo dolžnost, ki je hkrati pravica javnosti, in sicer, da tako v programih kot storitvah skrbi za visoko raven rabe, ohranjanja in razvijanja knjižnega jezika. Zapis te pravice v nacionalni program jezikovne politike je po mojem mnenju tudi v širšem javnem interesu.

Prav bi bilo, da bi javni zavod to dolžnost in pravico uresničeval sistematično in načrtno, z ustrezno organizacijsko strukturo in kadrovske zasedbo, država pa ne le z nalaganjem nove obveznosti, ampak tudi z zagotovitvijo ustreznih finančnih virov.

Priloga št. 5 Tarča o Zvonovih, tretjič

Lep pozdrav,

v zvezi z zaprosilom za podatke (posredovanim 17. 11. 2017) zaradi tretje pritožbe g. Franca Ješovnika (nadalje Pritožnik) na prispevek, objavljen v oddaji Tarča 7. 9. 2017, ugotavljamo naslednje.

Čeprav je od same priprave oddaje minilo že več kot dva meseca smo v skladu z zanimanjem Varuha pregledali tako zapiske kot elektronsko in drugo dokumentacijo, da bi ugotovili kdaj in kako smo poskusili stopiti v stik z omenjenim pritožnikom. Čas, porabljen za pregled in korespondenco ter pripravo odgovora, ocenjujemo na en dan oziroma vsaj 8 delovnih ur.

Pregledali smo zapiske, sodbe, zemljiško knjigo in elektronsko korespondenco ter zgodovino iskanja v iskalniku google ter bazo podatkov Gvin. Na podlagi pregledanega ugotavljamo, da smo se z zgodbo nezakonitih poslov in oškodovanja državnega premoženja zaradi izogibanja plačilu davkov ukvarjali celotno leto 2017. V tem času smo zbrali s pomočjo Zakona o dostopu do informacij javnega značaja precej podatkov in dokumentov o sodnih postopkih, v katerih so se neplačniki pritožili na odločitev Davčne oziroma kasneje Finančne uprave. Del smo jih objavili v prejšnji sezoni, izpostavimo lahko odmevni primer poročanja v zadevi Rok Snežič. Ker je primer zaradi pritožbe in priprave odgovora v uredništvu Tarče 8. 5. 2017 Varuhinji znan, povzet pa je bil tudi v številnih drugih medijih ter nadalje v dnevnoinformativnih oddajah, ga podrobneje ne bomo razčlenjevali.

V okviru presejanja podatkov o davčnih utajah, smo na podlagi odločbe Upravnega sodišča prišli do sodbe UPRS sodba I U 1761/2013, v kateri je upravno sodišče pri odmeri davka po 68. členu ZDavP-2 presojalo o primeru, ko davčni zavezanec ne predloži ali nima na razpolago (vseh) podatkov, ki bi jih sicer po davčnih predpisih moral imeti. Ker je sodba javno dostopna, njene vsebine ne bomo natančneje razčlenjevali. Vsekakor pojasni, da je imel Pritožnik precej premoženja nepojasnjenega izvora v času, ko je vodil eno od nadškofijskih podjetij.

Ob tem je ključno, da upravno sodišče tolmači osebne podatke, ki jih je treba prikriti, drugače kot Varuhinja. Posredovani so nam bili namreč podatki o imenu in priimku - kar sicer ni praksa varuhinje, ne pa tudi drugi - denimo naslov ali telefonska številka. Prejeli smo torej ključne uradne in preverljive podatke iz pravnomočne sodbe, ne pa telefonske številke ali naslova osebe, ki je v sodnem postopku izgubila tožbo, s katero je izpodbijala pravnomočno odločbo Finančne uprave.

Zaradi nedostopnosti teh podatkov, smo Pritožnika poiskali v javno dostopnih bazah podatkov in iskalnikih. Kot je razvidno iz zgodovine iskanja smo ime pritožnika preverjali v različnih kombinacijah v iskalniku Google vse od 28. avgusta. Vkolikor bo potrebno, smo zavarovali to elektronsko sled in jo lahko predložimo v urad Varuhinje. Nadalje smo njegovo ime preverili v telefonskem imeniku, kjer smo osebo z imenom Pritožnika našli, vendar je bil njegov soimenjak. Ker je zadeva preverljiva z nekaj kliki, te sledi nismo zavarovali. Iskanje v bazi podatkov Gvin, je razkrilo, da ima Pritožnik v lasti

podjetje Tafis. Ker ima soimenjaka, smo podatke o podjetju Tafis križno primerjali s podatki iz sodbe ter potrdili, da gre resnično za isto osebo.

Podjetje Tafis je registrirano na naslovu Partizanska cesta 3, 2000 MARIBOR. Preverili smo, da gre za poslovno stavbo, torej ne za podjetje na domačem naslovu. Podjetje nima javno objavljenih nikakršnih kontaktnih podatkov. Ker je zadeva preverljiva z nekaj kliki, te sledi nismo zavarovali. Kljub temu smo pridobili preko baze Gvin telefonsko številko 02/252 1772. Kdaj točno in kolikokrat smo skušali Pritožnika dobiti na tej telefonski številki, ni mogoče natančno rekonstruirati s podatki, ki so nam dostopni. Vkolikor ima urad Varuha to zakonsko možnost, lahko opravi preverjanje izhodnih klicev. Kakršnekoli druge - mobilne ali domače telefonske številke oziroma elektronske pošte nismo našli. Klasične pisemske pošiljke (na podjetje, domačega naslova namreč nimamo) zaradi hitrosti odgovora nismo uporabili.

Upamo, da smo s temi pojasnili na uvodno vprašanje "ali ste poskusili stopiti v stik z gospodom Ješovnikom, kdaj in kako" s tem zadovoljivo odgovorili. Vkolikor ne, lahko ob morebitnem dodatnem zanimanju odgovor še dopolnimo.

V obravnavanem prispevku smo omenjali večje število oseb - oseb v sodni preiskavi, pravnomočno obtoženih ali zgolj deležnikov v samem početju nadškofije Maribor. Prav z vsemi smo skušali stopiti v kontakt. Ker smo obiskali enega od obtoženih - gospoda nadškofa F. K., smo bili deležni celo kritik o nadlegovanju. Če bi za vsakogar pojasnjevali, kje in kako smo ga skušali dobiti ter zakaj ga nismo, bi za to porabili precej programskega časa. Da bi korektno razložili zgodbo s pritožnikom, bi morali pojasniti vse zgoraj navedene podrobnosti, kar bi bilo daljše od samega prispevka v oddaji.

Ob tem ni izključeno, da ne bi bili tudi v tem primeru deležni očitkov, pritožb, tožb in raznoraznih zahtevkov ter drugih pritiskov. Morda bi z razkritjem taktik in tehnik omogočili raznoraznim pritožnikom še več možnosti za raznorazne pritiske, katerih cilj ni transparentnost v duhu njihovih zakonskih možnosti za vpliv na delo zavoda, temveč načrtno oviranje dela novinarjev. Večja težava kot oni so sicer tisti, ki v verigi teh postopkov takšno početje dopuščajo ali celo spodbujajo.

Uredništvo oddaje Tarča

Zadeva MMC/Čorba: poročilo varuhinje z mnenjem in priporočilom

I. Na naslov varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija je prispelo pet odzivov, povezanih s fotoreportažo na spletnem mestu rtvslo.si (MMC) o nastopu oskrbovancev mariborskega doma upokojencev Danice Vogrinec na koncertu srbske glasbene skupine Riblja Čorba v dvorani Stožice v Ljubljani 18. novembra.

Članek je bil objavljen 19. novembra v rubriki Zabava - Glasba in je dostopen na tej povezavi: <http://www.rtv slo.si/zabava/glasba/foto-gospod-riblja-corba-se-je-priklonil-svojim-backvokalistom-mariborskim-upokojencem/438282>. Besedilo članka novinarke Tine Hacler objavljam kot priložilo k temu poročilu.

Na isti povezavi je kot dopolnitev novinarkega članka objavljen tudi **video s televizijsko reportažo** z naslovom Starostniki na odru Riblje Čorbe, ki ga je pripravila novinarka mariborskega RTV centra Saška Jazbec. Prispevek je bil 20. novembra objavljen v **Slovenski kroniki**, oddaji Informativnega programa TV Slovenija, in v **Tele M**, oddaji regionalne Televizije Maribor. V arhivu RTV 4D je dostopen na povezavah:

<http://4d.rtv slo.si/arhiv/slovenska-kronika/174503690> oz. <http://4d.rtv slo.si/arhiv/tele-m/174503663>. Tudi besedilo te reportaže objavljam kot priložilo k temu poročilu.

Zaradi vsebinske povezanosti in hkratne objave na portalu sta predmet poročila obe reportaži.

II. Pritožniki sprašujejo, zakaj na MMC ni bila omenjena kontroverznost pevc skupine Riblja Čorba Bore Đorđevića in menijo, da gre za kršitve poklicnih meril.

V nadaljevanju objavljam poudarke iz odzivov.

»Članek je premalo strokoven, brez distance, čustveno opredeljen, bralcem ne posreduje vsestranskih informacij. Ne posreduje informacij, da je npr. Đorđević četniški vojvoda, da je bil vojni hujskač velikosrbskega Miloševićevega režima ki je želel pokoriti Slovenijo, da je v hrvaškem Kninu med vojno na Hrvaškem pel: "e moj družje zagrebački, eto nas kod vas u pljački, mi ćemo vas opljačkati, a vi čete svi plakati" // e moj tovariš zagrebški, mi smo pri vas v kraji, mi vas bomo pokradli, a vi boste jokali //, da je Slovence zmerjal, da smo dunajski konjarji //"bečki konjušari"//. Skratka, članek nič ne pove o eksplicitno sovražnem govoru Đorđevića in izražanju nacionalne nestrpnosti do drugih narodov, o blatenju Slovencev z dunajskimi konjarji, ipd. Članek povečuje Đorđevića. (F. R.)

»Glede na to, da ste se opredelili glede intervjuja I. Pirkoviča s hrvaškim pevcem Thompsonom, zaradi katerega je novinar tudi zaradi vaših pritiskov moral odstopiti, pričakujem od Vas, urednikov, varuhinje gledalčevih pravic in drugih merodajnih, da uporabite do omenjene novinarke in tudi urednice MMC enaka merila kot v zgoraj omenjenem primeru.« (V. J.; uporabnik je podal dva po vsebini enaka odziva)

»Naravnost zgrožena sem ob neskončni hinavčini, ki se jo greste na RTV-ju, kjer preganjate takoimenovane ustaše, ki nikoli niso izrekli žal besede čez Slovence (primer Thompson) in povelečujete človeka, ki se javno hvali s svojim četništvom in ki je zmerjal Slovence s "bečkimi konjušari", v prispevku pa so ti podatki izpuščeni namenoma ali zaradi neizobraženosti novinarja, kar pomeni, da ni ne eno in ne drugo v redu in gre za kršitev novinarskih standardov.. Človek dobi občutek, da se na vaši TV dobesedno norčujete iz nas gledalcev in nas na ta način tudi ponižujete, ker za vas smo očitno vsi mentalno zaostali ali kaj???« (J. N.)

»MMC RTVSLO je v poročanju, dne 20. 11. 2017 Boro Djordjevića poimenoval gospoda, dogajanje na koncertu pa pospremil s primerjavami: "lepo" in "ganljivo". Bora Djordjević je namreč deklariran četniški vojvoda. Nehumano pa je njegov koncert opevati na dan, ko so četniki z jugoslovansko vojsko pred 26 leti vkorakali v porušen Vukovar z znano pesmijo: "Biće mesa, klačemo Hrvate." Številni civilisti so bili zverinsko umorjeni ter odpeljani v koncentracijska taborišča. Izjave Djordjevića, da je ponosen na to, da je četnik, dokumentirane in preverljive. Dejstvo, da se je RTV zgolj omejila na prijazno poročanje o koncertu in povsem prikrila temno plat glasbenika, kaže na kršitev programskih načel RTV Slovenija, pa tudi občečloveških norm, saj gre za praktično sočasen napad JLA na Slovenijo in Hrvaško. (Združenje novinarjev in publicistov – ZNP, Hrvatski novinarji i publicisti - HNiP)

Protest ZNP in HNiP objavljam integralno kot prilogo k temu poročilu. Dodajam, da ZNP in HNiP protesta nista poslala na varuhov naslov, čeprav varuhinjo v besedilu pozivata k odzivu. Za protest sem izvedela iz medijskih objav oz. potem, ko mi ga je posredoval generalni direktor RTV Slovenija.

III. Pojasnilo o objavi na MMC je podala urednica Uredništva novih medijev Kaja Jakopič, o objavi TV-prispevka pa odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Jadranka Rebernik:

Kaja Jakopič, MMC: »Članek je bil reportaža z dogodka/koncerta, osredotočena na sodelovanje skupine mariborskih upokojencev na koncertu skupine Riblja Čorba v Ljubljani, kar nakazujeta naslov in sama vsebina članka. Tekst in kontekst ne povelečujeta nikogar. Prav tako je bil enak fokus ter enak kontekst za isti dogodek pri TV poročanju. Zato ne vidimo razloga, da bi v tem kontekstu reportaže postavljali Bori Đorđeviću vprašanja glede njegovih izjav in dejanj iz preteklosti. Te smo mu že pred časom postavili v intervjuju, ki smo ga objavili na našem portalu.«

Poudarila je še, da so ob fotoreportaži in videu s TV-prispevkom med sorodnimi novicami objavili povezave na vse članke, povezane s skupino Riblja Čorba, tudi na tiste, v katerih je bil pevec skupine kritično spraševan o njegovih izjavah in dejanjih iz preteklosti.

Jadranka Rebernik, Informativni program: »V Slovenski kroniki smo dvakrat objavili prispevek o tem, kako so stanovalcem mariborskega Doma za starejše Danice Vogrinec polepšali dneve z glasbo ob sodelovanju s srbsko glasbeno skupino Riblja čorba. Teza obeh

prispevkov je bilo navdušenje in veselje starostnikov ob poslušanju in prepevanju rock glasbe, o povezanosti z glasbo, to ni bil portret pevca Bore Djordjeviča. V zadnjem prispevku 20.11.z dolžino 2 minuti je imel pevec le nekaj sekund dolgo izjavo o energiji in nastopu starostnikov, drugo so bile izjave starostnikov in direktorja doma. To ni bil prispevek o življenju in stališčih pevca, ampak za poročilo o energiji in veselju ljudi, starih več kot 80 let, ki so jim z glasbo polepšali veliko dni in tako mnogim uresničili sanje. Novinarka je oba prispevka gradila prav na tem, da je dom starejših pripravil projekt, ki je edinstven tudi v evropskem prostoru. Direktor doma je prvič povabil to glasbeno skupino na koncert maja ob 4-dnevnem praznovanju dnevor Danice Vogrinc. Takrat so jih upokojenci tako navdušili, da so jih povabili celo na koncert v Stožice. Rock koncert za javnost, na katerem sodeluje 40 stanovalcev doma upokojencev, je nekaj nenavadnega, velika redkost, zato je bil vreden pozornosti, sicer o tem koncertu v SK ne bi poročali. Novinarka je pospremila priprave upokojencev na koncert, njihovo pot od Maribora do Ljubljane in vzdušje po koncertu. Če bi pripravljali prispevek o skupini ali njenem pevcu, pa bi gotovo morali dati zgodbo v širši kontekst, tudi v kontekst bližnje zgodovine, saj se še dobro spomnimo hujskaških in nacionalističnih izjav pevca te skupine, tudi o Sloveniji in Slovencih.«

IV. Dodatno mnenje o obsegu podajanja znanih dejstev

Dodatno sem Kajo Jakopič in še nekaj odgovornih urednikov, pod katere statutarно sodi MMC, prosila za mnenje, **ali bi morali v primerih, ko je nek estradnik tako ali drugače kompromitirana oseba (v kakršnem koli smislu, denimo kot spolni nadlegovalec ali rasist ali nasilnik ali verski skrajnež ali vojni hujskač ...) ob slehernem poročanju z estradnega dogodka to omeniti, in če je tako, v kakšnem obsegu.**

Kaja Jakopič, urednica Uredništva novih medijev: »Tudi sicer poročamo o kontroverznih osebnostih s področja zabave, in čisto ob vsaki novici o njih ne dodajamo opisov, zakaj so kontroverzni oz. kompromitirani in katera dejanja oz. izjave jih kvalificirajo za kontroverzne. Če bi vsakič želeli ob člankih o takšnih 'kompromitiranih' osebah to še posebej omenjati, bi se bilo smiselno vprašati, kaj so merila in kdaj bi to bilo smiselno omenjati.(...) Strinjam se, da se mora o tem pisati in seveda o tem zelo pogosto pišemo, težko pa ravno v vse formate in žanre takšne omembe dodajamo.«

Odgovorni urednik Prvega programa Radia Slovenija Andrej Stopar: »V takšnih primerih so potrebni predvsem natančna presoja, poznavanje tematike in izogibanje pavšalnim in pristranskim ocenam. V Stožicah je potekal koncert ob 40-letnici Riblje čorbe. Kulturna jugoslovanska rokovska skupina je v času pred razpadom Jugoslavije in osamosvojitvijo Slovenije polnila tudi dvorane v Sloveniji. Njihova glasba je med Slovenci priljubljena in živa še danes. Poetike in sporočilnosti Riblje čorbe ne moremo primerjati s poetiko in sporočilnostjo Thompsona, ki ustvarjalno črpa iz drugega obdobja in ga navdihuje drugačna ideologija, s katero imamo tudi Slovenci slabe, travmatične izkušnje. Rokerji ne izhajajo iz nacionalističnega, četniškega konteksta in njihovo sporočilo je drugačno.«

Iz mnenja odgovornega urednika Razvedrilnega programa Televizije Slovenija Maria Galuniča: »V prispevku ne vidim nič spornega, nobenega navijaštva, opredeljevanja, povečevanja. Njegov edini 'greh' je, da v kontekstu koncerta ni omenjena kontroverznost pevcu Riblje čorbe, njegova zgodovina v kontekstu političnih dogodkov ob razpadu države ipd. Najbrž to v reportaži o koncertu res ni potrebno. V bistvu je edino vprašanje, ki ga moramo razrešiti to, ali o tovrstnih osebnostih in dogodkih sploh pišemo, poročamo.«

V. Varuhinjsko mnenje in priporočilo

1. Menim, da je temeljne postulate novinarske etike – natančnost in nepristranskost, kot sta opisani tudi v točkah 1.1. in 12. poklicnih meril – treba razlagati kot dolžnost poročevalcev, da sporočajo bistvena in preverjena dejstva, v skladu s fokusom in kontekstom, torej o čem se poroča in kakšne so poročevalske okoliščine, ter tako, da javnosti omogočijo razumevanje dogodka/dogajanja.

Predmet novinarske obravnave je bil glasbeni in družabni dogodek v Ljubljani. V ospredju je bil prikaz nekonvencionalne zabave oskrbovancev mariborskega doma upokojencev, ki so sodelovali na koncertu, ga tudi zaznamovali, in se pri tem nadvse zabavali. Bora Đorđević je tako v spletnem kot televizijskem prispevku nastopal kot frontmen nastopajoče glasbene skupine Riblja Čorba oz. kot komentator pevskega nastopa upokojencev. Povod za poročanje ni bilo morebitno javno problematiziranje jubilejnega koncerta nekdanje priljubljene jugoslovanske rokvske skupine ali dejstvo, da je pevec skupine v zgodovini podajal kontroverzne izjave. Koncert tudi ni bil obremenjen s politiko in ideologijo, ampak zaznamovan z nostalgijo.. Ne upokojenci ne skupina ne Đorđević niso peli pesmi z ideološkim ali političnim nabojem, dogodek ni bil politični miting. V poročevalskem ospredju je bila radost življenja v zrelih letih, ko oživijo (glasbeni) spomini na mladost.

Temu primerna je bila tudi umestitev prispevkov: članek na MMC je bil objavljen v rubriki Zabava – Glasba, prispevek v Slovenski kroniki in Tele M pa kot sproščujoča zgodba v maniri »pa še to«.

Zato menim, da je bilo obravnavano spletno in televizijsko poročanje o zabavi štajerskih starostnikov na ljubljanskem koncertu Riblje Čorbe skladno s poklicnimi merili in načeli novinarske etike, saj so bili v podajani vsebini nedvoumno jasni poročevalski fokus, kontekst in zorni kot, upoštevane so bile tudi žanrske zakonitosti reportaže.

Tako v televizijskem prispevku kot v fotoreportaži na spletnem mestu rtvslo.si je bilo slikovito, zanimivo in živahno opisano srečanje nekoč legendarnih rokerjev in njihovih ostareli fanov na koncertnem odru, vključno s skupnim prepevanjem pesmi njihove mladosti, pa vzdušje v zaodrju in v dvorani, pojasnjeno je bilo, kako je prišlo do »sodelovanja« med glasbeniki in oskrbovanci doma upokojencev.

Podana so bila vsa dejstva, ki so javnosti (bralcem spleta in gledalcem televizije), omogočila razumevanje dogajanja.

2. Menim, da je pri obravnavanju vsebin, katerih (so)akterji so posamezniki, ki so kontroverzni ali kompromitirani, potrebna vsakokratna skrbna presoja, ali je navedba tega dejstvo ključno pomembno za razumevanje dogodka (in v kakšnem obsegu), ali gre za dejstvo, ki je v javnosti dovolj znano (in ga ni potrebno vedno znova ponavljati).

Glasbeni in družabni dogodek, ki je bil v poročevalskem fokusu, je bil politično nevtralen, Bori Đorđeviću je bila v konkretnih novinarskih zgodbah namenjena stranska vloga.

Ali bi bilo za celovitost podane informacije treba vsaj omeniti znana dejstva o njegovem nekdanjem ravnanju, zaradi katerega je bil še desetletje po razpadu nekdanje Jugoslavije persona non grata v Sloveniji? Ali se je za žaljive izjave o Slovencih opravičil? Ali obžaluje sodelovanje v podžiganju tistih nacionalističnih strasti, zaradi katerih je nekdanja skupna država razpadala v krvavih vojnah, in simpatiziranju s tistimi ideologijami, zaradi kateri se ni bilo mogoče raziti v miru?

Menim, da je pri osebah, ki so se s svojim spornim ravnanjem vpisale v narodov kolektivni spomin, takšne informacije – prav zaradi natančnosti in nepristranskosti ter vsebinske širine - treba vključevati v novinarsko obravnavo. Menim, da sta bili v konkretnem primeru reportaži vsebinsko okrnjeni, ker pevčeve sporne izjave in nazori niso bili omenjeni.

Prav tako menim, da bi glede na zorni kot, žanr, fokus in kontekst novinarske obravnave konkretnega dogodka zadostovala omemba Đorđevićeve kontroverznosti.

3. Menim, da je zaradi omenjanja morebitnih dvojih meril pri obravnavi programskih vsebin treba spomniti na ključne razlike (glede na obravnavo zadeve Tednik/Thompson).

V primeru, ki ga obravnavam v tem poročilu, je bil predmet novinarske obravnave v širši javnosti politično nevtralen in manj izstopajoč družbeni dogodek, ki so ga kreirali rokersko razpoloženi starostniki, in katerega kulisa je bil koncert nekoč zelo priljubljene skupine v skupni državi. V reportažnih zapisih je imel kontroverzni Bora Đorđević vzporedno vlogo. Zato izostanek podrobnejšega opisa njegovega delovanja v preteklosti ni ključno vplival na razumevanje vsebine.

Obravnavana tematika v zadevi MMC/Čorba je tako po vsebini, kot po družbeni odmevnosti ter novinarski obdelavi (žanr, fokus, kontekst) v celoti drugačna kot v zadevi Tednik/Thompson.

Povod za prispevek o hrvaškem pevcu J. P. Thompsonu v majskem Tedniku, je bila ostra javna razprava ob napovedi in nato prepovedi njegovega koncerta. V poročevalskem fokusu je bila prav pevec, ki je v Sloveniji malo znan, pri čemer prispevek ni vseboval vseh ključnih dejstev o ideološkem, političnem in nacionalističnem naboju, ki spremljajo Thompsonovo estradno pojavnost, vključno z besedili njegovih pesmi in koncertno ikonografijo, ter podal celovite informacije, ki bi javnosti omogočila, da si ustvari mnenje o polemiki.

Podrobni argumenti so sestavni del poročila v zadevi Tednik/Thompson, ki je objavljeno v varuhinjinem poročilu za maj

(http://www.rtv slo.si/files/varuhinja/dnevnik_pritozb_maj_2017_2.pdf, str. 43).

Spomniti velja, da je bilo ključno varuhinjino priporočilo v zadevi Thompson, naj uredništvo izpelje »odprto notranjo razpravo o prispevku in odnosu do poklicnih meril ter tudi o razmerju med pravico do svobode govora in sovražnim govorom«.

Dodajam, da je podajanje mnenj in priporočil glede objavljenih programskih vsebin na RTV Slovenija ključna naloga in pristojnost varuha.

4. Na podlagi primera MMC/Čorba **ustvarjalcem RTV vsebin priporočam, da o navajanju morebitne kompromitiranosti posameznikov, ki nastopajo v nekem novinarskem prispevku, tehtajo vsakokrat sproti, glede na zorni kot, žanr, fokus in kontekst, da se pri tem oprejo na poklicna merila in načela novinarske etike, in se pri presoji zavedajo posebne odgovornosti javnega medija, ko gre za tematike, ki se navezujejo na človekove pravice in svoboščine ter temeljne demokratične vrednote.**

Ilinka Todorovski

varuhinja pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Ljubljana, 27. 11. 2017

Priloge:

1) Besedilo reportaže z naslovom »Foto: Gospod Riblja Čorba se je priklonil svojim backvokalistom - mariborskim upokojemcem«, MMC, 19. 11. 2017

Foto: Gospod Riblja Čorba se je priklonil svojim backvokalistom - mariborskim upokojemcem

MMC na velikem koncertu Riblje Čorbe v Stožicah

19. november 2017 ob 18:29

Ljubljana - MMC RTV SLO

"Recite ji, naj nič ne skrbi - poljubil jo bom naslednjič, ko se vidiva," Bora Dorđević prek MMC-ja sporoča 88-letni Ani Belina, ki je skupaj s svojimi stanovalci navdušila Stožice.

Že res, da so obiskovalci v dvorano Stožice prišli zaradi legendarne skupine Riblja Čorba, toda vsaj tak aplavz kot glavne zvezde večera so si prislužili tudi njihovi posebni gostje - zborček Daničina čorba, ki so ga sestavljali stanovalci mariborskega doma upokojemcev Danice Vogrinec.

Medtem ko številni Slovenci doma in pred televizorjem tarnajo nad pomanjkanjem energije v turobnem novembru in mrakom, ki se spusti že ob petih popoldne, so jim njihovi precej starejši rojaki v soboto zvečer dali pošteno lekcijo, kaj pomeni moč volje.

Ura je odbila že pol enajstih zvečer, ko so se starostniki skupaj z osebjem doma pogumno povzpeli na oder, kakor koli je pač šlo - nekateri sami, drugi ob pomoči negovalk, tudi s hojco, celo prinesli so jih po stopnicah.

Velike zvezde večera

Ampak ko so bili vsi zbrani v soju žarometov, so odvrgli nekaj desetletij in ob zvokih Čorbine uspešnice Nemoj da ideš mojom ulicom kot zborček backvokalistov povsem navdušili nekajtisočglavo množico pod seboj. Enaka zgodba se je ponovila še ob pesmi Volim žene.

"Moji sošolci," se je pošalil 65-letni Bora.

Nekateri med njimi bi res lahko bili pevčevi sošolci, drugi pa po letih celo njegovi starši. Med njimi tudi gospa Belina, ki je pri svojih 88 letih nazorno ponazorila nesmrtnost rokerske duše, ko je ob koncu nastopa zborčka v črnih pajkicah, s sončnimi očali in z napisom Dobrodošli v naši ulici na hrbtu priskakljala k Bori, se mu zahvalila za čarobni večer in mu podarila pisano sliko ribje kosti - simbola skupine. Nato pa se ob huronskem navdušenju v dvorani še priklonila, občinstvu poslala poljubčke in odplesala nazaj.

"Kaj, vse to sem storila?! Tako sem se vživela, da se tega niti zavedala nisem," se med hihitanjem za glavo prime vzhičena gospa Ani, ko jo po nastopu poiščemo v zaodrju. "Veste, danes me je prišel menda poslušat tudi moj pravnuk, 14 let ima," nam še zaupa živahna sogovornica. "Ampak obžalujem pa to, da Bori nisem pritisnila poljubčka, nisem pozabila na to, samo preprosto se takrat nisem zavedala," nam potoži.

"Danes letimo"

"Tak dogodek - nastopiti v Stožicah pred večtisočglavo množico - je res fenomen, predstavlja res novo dimenzijo pri razmišljanju o skrbi za starejše," se je navduševal tudi direktor Doma Danice Vogrinec Marko Slavič.

Kako pa se je sploh zgodilo to, da so njegovi varovanci nastopili v Stožicah? V sklopu projekta Oma, deda & rock 'n' roll, s katerim želijo podreti tabuje v družbi, so v dom prišli koncertirat predlani Bajaga, Iani Mi2, letos pa Riblja Čorba, ki se jim je torej oddolžila s povabilom na njihov prvi naslednji veliki koncert v Sloveniji. "V domu propagiramo zgodbo, ki se ji ne reče zgolj dolgotrajna skrb za starejše, ampak predvsem dolgotrajno življenje, in življenju dajemo polet. In danes letimo," je bil zadovoljen Slavič.

Gost večera je bila tudi skupina Mi2. "Zaradi te pesmi smo nocoj tukaj," so ob Visoki pesmi dejali z odra.

Na odru v družbi gostov

"Ta pesem opisuje življenje - tisto, kar se je že zgodilo, in to, kar se še bo. V njej razložim, da sem, ko sem še hodil v šolo, v torbi vedno imel strip Alana Forda, pod klopjo žogo in da sem takrat vedno bolj kot učiteljem verjel Riblji Čorbi," nam pozneje pojasni danes 46-letni pevec Jernej Dimbek.

Velik aplavz občinstva si je prislužila tudi predskupina, srbski rockerji Van Gogh, ki v Sloveniji, tako kot pravijo sami, "kljub 31-letni zgodovini, desetinam albumov, tisočim koncertom, razprodani beograjski Areni in številnih stadionih, MTV-jevim nagradam" še vedno velja za precej anonimni bend.

"Vesel sem, da smo se nocoj kot mlada in perspektivna skupina predstavili slovenskemu občinstvu in upam na neki nov klubski začetek tukaj," je za MMC pojasnil pevec Zvonimir Đukić Đule. "Kajti ali veste, po čem se prepozna veličina ljudi, ki so skozi čas klesali kamen in gradili svoje delo? Po tem, da so pripravljeni, da vzamejo neki nov kamen in ga obdelujejo od začetka," je ponazoril.

Na oder je s pesmijo Dolazim za pet minuta stopil tudi Đorđe David. "Rokenrol je ena izmed najbolj kozmopolitskih oblik izražanja na Zemlji, saj ga razumejo belci, temnopolti, Kitajci, Eskimi in pingvini. To je zvrst glasbe, ki ne razlikuje med barvo kože, narodnostjo in vero," nam je dejal nekdanji pevec Generacije 5, ki s svojo novo skupino Death Saw pravkar pripravlja tudi novi album. Na velikem odru je v Ljubljani stal prvič, nad odzivom slovenskega občinstva pa je bil navdušen.

Bora: "Srce mi igra"

Zadovoljen po koncertu, na katerem je zapel vse največje Čorbine uspešnice, kot so Ostani đubre do kraja, Lutka sa naslovne strane, Dobro jutro, Kad sam bio mlad, Kada padne noć, Pogledaj dom svoj anđele, gde si u ovom glupom hotelu, Ostaći slobodan, Avionu slomiću ti krila, Dva dinara družę, Posledna pesma o tebi, Jedino moje, Rekla je in druge, je bil tudi Bora sam. "Fantastično je bilo. Navdušen sem nad ljudmi, ki so nas prišli poslušat, srce mi igra," nam je dejal, ko so se v dvorani prižgale luči.

Za konec mu prenesemo še sporočilo gospe Ani. "Prelepo, ganljivo! Recite ji, naj nič ne skrbi - poljubil jo bom naslednjič, ko se vidiva. Še letos spet prihajamo v Maribor," je odgovoril Đorđević.

Tina Hacler, foto: Sandi Fišer in Vid Izlakar

2) Besedilo TV-reportaže z naslovom »Starostniki na odru Riblje Čorbe«, Slovenska kronika in Tele M, 20. 11. 2017

Pripravila: Saška Jazbec

Snemalec: Zdene Višnič

Montaža: Matjaž Prešeren

Napoved: Skupini starostnikov Doma Danice Vogrinc so se preteklo soboto uresničile sanje - nastopili so namreč na jubilejnim koncertu legendarne srbske zasedbe Riblja čorba. 40 pevk in pevcev, starih okoli 80 let, je z rokersko skupino zapelo nekaj najbolj znanih pesmi omenjene zasedbe Stanovalci doma so s priljubljenimi glasbeniki nastopili že na letošnji prireditvi Daničini dnevi, in tako navdušili člane skupine, da so jih povabili še na koncert v Stožice.

Ne, to niso ravno tipični prizori, ki bi jih bili vajeni v domovih za ostarele - tetovaže, strgane kavbojke, pa rokerske pričeske. To so nove glasbene zvezde tik pred odhodom.

Ani Belina, stanovalka doma: Kot Jackson z belimi zokni in kavbojke.

Slavica Edelbaher, stanovalka doma: Vredi вреди, puni energije

/petje: Volim volim volim žene ali one malo manje vole mene/

Marjeta Sparavec, stanovalka doma: Perfektno, lepo, krasno, čeprav sem mislila, da ne bom mogla.

Že prihod v Stóžice je bil pravi spektakel. /petje/

Bora Đorđević, Riblja Čorba: Slišal sem, da so vsi zdravi, kar je najpomembnejše, da se nihče ne pritožuje nad boleznijo, čeprav so zelo stari, so polni energije, da se gospe tetovirajo in da so bili vsi pri frizerju, da so se prav posebej pripravili za nastop.

In še kako pripravili - ko so se stárostniki, tudi s hojicami in bérglami, povzpeli na oder, se je namreč po dvorani razlegel bučen aplavz.

/aplavz + petje na odru: nemoj da ideš mojom ulicom/

Mira, stanovalka doma: Srečni smo bili, ko je bil takšen aplavz , joj kak nas je to povzdignilo,

Marija, stanovalka doma: Super super lepo, pa veselo, zdaj pa še tudi rada umerjem.

Marko Slavič, direktor Doma Danice Vogrinc. Nedolgo tega sem povedal, da je duh ušel iz stekleničke , zdaj pa lahko rečem, ne le da je ušel iz stekleničke, ampak je ušel daleč iz našega mesta.

In to je zgodba, ki so jo gradili leta in leta in ki je brez truda zaposlenih ne bi bilo.

3) Besedilo protesta ZNP in HNiP z dne 22. 11. 2017

Spoštovani člani in članice Programskega sveta RTVS, varuhinja pravic gledalcev ter vodstvo RTVS,

Oglašamo se zaradi pristranskega in neprofesionalnega poročanja o koncertu Bore Djordjevića, ki je s skupino 18. novembra 2017 nastopil v dvorani Stožice v Ljubljani. MMC RTVSLO je v poročanju, dne 20. 11. 2017 Boro Djordjevića poimenoval gospoda, dogajanje na koncertu pa pospremil s primerjavami: "lepo" in "ganljivo".

Bora Djordjević je namreč deklariran četniški vojvoda. Nehumano pa je njegov koncert opevati na dan, ko so četniki z jugoslovansko vojsko pred 26 leti vkorakali v porušen Vukovar z znano pesmijo: "Biće mesa, klačemo Hrvate." Številni civilisti so bili zverinsko umorjeni ter odpeljani v koncentracijska taborišča. Izjave Djordjevića, da je ponosen na to, da je četnik, dokumentirane in preverljive.

Dejstvo, da se je RTV zgolj omejila na prijazno poročanje o koncertu in povsem prikrila temno plat glasbenika, kaže na kršitev programskih načel RTV Slovenija, pa tudi občečloveških norm, saj gre za praktično sočasen napad JLA na Slovenijo in Hrvaško.

Poročanje RTVS ni v ustreznem kontekstu prikazalo celote, ampak povsem igonirralo vsak kontekst. Spomnimo se, da je zaradi podobnih očitkov RTVS pripravila intervju s Thompsonom, kjer je pevec moral odgovoriti na vsa vprašanja, ki so se v javnosti pojavljala. Bora Djordjević nasilje nad Hrvati in Muslimani spodbuja tudi v pesmi "Čuti, čuti Usko, ubiците ja, znašali onu našu, stiže vojvoda.." Ali pa: "E, moj družo zagrebački, eto nas kod vas u pljački. Mi ćemo vas opljačkati, a vi ćete svi plakati..."

Medtem, ko se je v primeru intervjuja s Thompsonom, zasedal Programski svet RTV, oglasili so se Aktiv novinarjev, generalni direktor RTV, varuhinja pravic gledalcev, pa je ob povečevanju velikosrbske vojaške agresije s strani uradnega četniškega vojvode popolna tišina.

Prilagamo nekaj povezav do šovinističnih in agresivnih izjav omenjenega vojvode.

V upanju, da bo vodstvo RTVS ostro ukrepalo proti kršenju programskih standardov, Vas pozdravljamo.

S spoštovanjem,

Katja Kušec, predsednica HNiP (Hrvatski novinari i publicisti), Tino Mamić
predsednik ZNP (Združenje novinarjev in publicistov)

V Zagrebu in Ljubljani, 21. novembra 2017

<https://www.youtube.com/watch?v=4RdftnURWBs>

https://www.youtube.com/watch?v=KkT_puBIiY

<https://www.youtube.com/watch?v=kQhcM4ZBP8Y&t=11s>

STATISTIKA ODZIVOV

	november 2017	oktober 2017	november2016
TELEVIZIJA SLOVENIJA			
Skupaj	70	54	25
Informativni program	42	28	19
Kulturni in umetniški program	11	14	0
Razvedrilni program	6	4	3
Športni program	2	2	1
Program plus	7	0	2
Ostalo	2	6	0
RADIO SLOVENIJA			
Skupaj	12	6	8
Radio Prvi	10	1	7
Val 202	1	1	1
Program ARS	1	1	0
Ostalo	0	3	0
MMC			
Skupaj	13	8	9
Vsebine	9	7	7
Dostopnost, storitve	4	1	2
RTV SLOVENIJA			
Skupaj	71	53	19
Jezikovna kultura	11	4	
Oglaševanje	5	6	
Prilagojeni programi	1	1	
RTV prispevek	3	1	
Tehnične zadeve	1	1	
RTV SLO - splošno	8	5	
Programski svet	2	0	
Varuhinja	17	11	
Ostalo	23	24	
VSI ODZIVI	166	121	61